



การเขียนโครงในชั้นแรกการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียน  
เป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านดอนสามัคคี  
สังกัดสถานศึกษาเขตพัฒนาการศึกษารอชุกเขต เขต ๑

อนงค์ โทษภัยศรี

ตำราเขียนโครงเป็น ส่วนหนึ่งของกรณีศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต  
ภาควิชาการประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๒

การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียน  
เป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนกลุ่มขอนแก่น  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑



สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๓

B 15216

**DEVELOPING TEACHERS FOR ORGANIZING STUDENT ENTERED  
LEARNING ACTIVITIES : A CASE STUDY OF BAN KHEANSAMAKEE  
SCHOOL,, ROI ET EDUCATIONAL SERVICE OFFICE ZONE 1**



**TANAWEDEE POCHISAI**

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS  
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS  
DEPARTMENT OF GOVERNMENT  
GRADUATE SCHOOL  
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY  
B.E.2553 (2010)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็น  
สำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขต  
พื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ชื่อนักศึกษา : ธนวิดิ โปธิ์ชัยศรี

สาขาวิชา : การจัดการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา : พระราชปรียัติวิมล

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพันธ์ สุวรรณศรี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

.....  
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....  
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์) ประธานกรรมการ

.....  
(พระราชปรียัติวิมล) อาจารย์ที่ปรึกษา

.....  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพันธ์ สุวรรณศรี) อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....  
(รองศาสตราจารย์ ดร.สำเริง ยุธชัย) กรรมการ

.....  
(ดร.สาธิตี รักกตัญญู) กรรมการ

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

**Thematic Title** : Developing Teachers for Organizing Student-Centred Learning Activities : A Case Study of Ban Kheansamakee School, Roi Et Educational Service Office, Zone 1

**Student's Name** : Tanawedee Pochisai

**Department** : Government

**Advisor** : Phrarajapariyattiwimon

**Co-Advisor** : Asst. Prof.Dr. Surapan Suvannasri

---

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

*P. Sampipattanaviriyajarn*  
.....  
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn) Dean of Graduate School

**Thematic Committee**

*P. Sampipattanaviriyajarn*  
.....  
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn) Chairman

*P. P. Vemol*  
.....  
(Phrarajapariyattiwimon) Advisor

*S. Suvannasri*  
.....  
(Asst. Prof. Dr. Surapan Suvannasri) Co-Advisor

*Samreg Yurachai*  
.....  
(Assoc. Prof. Dr. Samreg Yurachai) Member

*S. Raggatanyoo*  
.....  
(Dr. Salinee Raggatanyoo) Member

หัวข้อสารนิพนธ์	: การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑
ชื่อนักศึกษา	: ธนวดี โพธิ์ชัยศรี
สาขาวิชา	: การจัดการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	: พระราชปรีดีวิมล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพันธ์ สุวรรณศรี
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๒

### บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ๒) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน ที่ต่างกันและ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ และแนวทางในการส่งเสริมและการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน ๕๕ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า (t-test) และ ค่าเอฟ (F-test)

#### ผลการวิจัยพบว่า

การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานพัฒนาครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม รองลงมาตามลำดับ ด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ด้านการบริการนิเทศ และด้านการเข้า

รับการฝึกอบรมตามลำดับ และการพัฒนาครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า มีการดำเนินงานพัฒนาครูอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการจัดการ เรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล

ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จำแนก ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา และสถานภาพ ที่ต่างกัน พบว่า กลุ่ม ตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูในด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู ไม่ แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ได้แก่ จัดให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาของชมรมหรือองค์กรครูที่ส่งเสริมพัฒนา วิชาชีพครู ควรจัดให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการนำเสนอผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการบรรยายเรื่อง วิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

**Thematic Title** : **Developing Teachers for Organizing Student-Centred Learning Activities : A Case Study of Ban Kheansamakee School, Roi Et Educational Service Office, Zone 1**

**Student's Name** : **Tanawedee Pochisai**

**Department** : **Government**

**Advisor** : **Phrarajapariyattiwimon**

**Co-Advisor** : **Asst. Prof.Dr. Surapan Suvannasri**

**Academic Year** : **B.E. 2552 (2009)**

---

### ABSTRACT

The thematic paper's objectives were aimed to: 1) explore enhancement of teachers' potentiality to organize student-centred learning activities in Ban Kheansamakee School, Roi Et Educational Service Office of Zone 1, 2) make a comparative study on enhancement of their potentiality to organize such learning activities there classified according to opinions of the sampling group, whose genders, educational backgrounds and teaching experiences were diverse and, 3) examine the sampling group's suggestions and guidelines on promoting and enhancing their potentiality to organize student-centred learning activities in those schools. The population employed for the research counted in 55 subjects, embracing teachers of teaching staffs, educational supervisors, students, basic education commissions and students' parents/guardians. The tool used for the research was the questionnaire. Statistics utilized for analyzing data encompassed percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

**The research's results were found as follows:**

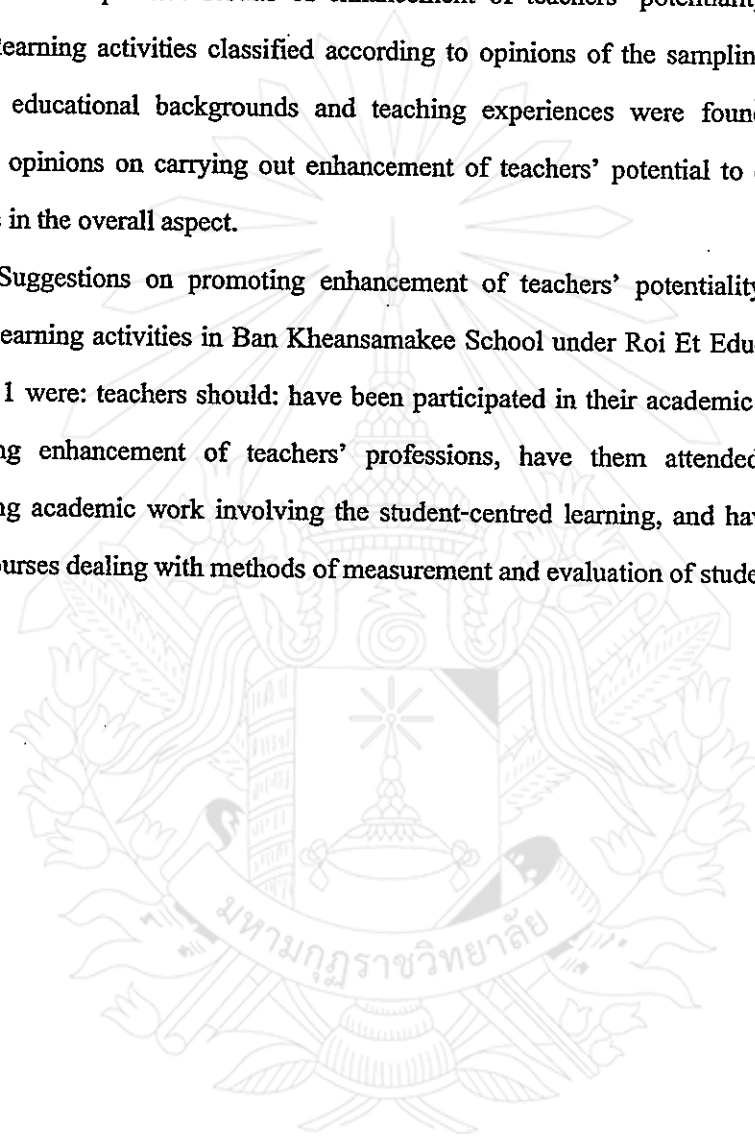
Enhancement of teachers' potentiality to organize student-centred learning activities in Ban Kheansamakee School under Roi Et Educational Service Office of Zone 1 in the overall aspect was at the high level. Considering a single aspect, it was found at the high level. Taking into account a single activity, it was found that enhancement of teachers' potentiality in every activity was carried out at the high level; those activities ranked in descending order were: having additional studies, exchanging learning experiences, receiving educational supervisions and attending training courses respectively. Additionally, enhancement of teachers' potentiality to



organize student-centred learning activities in those schools was found at the middle level. Given a single activity, those of their potentiality in every activity were carried out at the middle level; those activities ranked in descending order were: the use of instructional media, instructional arrangements, and measurement and evaluation.

The comparative results of enhancement of teachers' potentiality to organize student-centred learning activities classified according to opinions of the sampling group with differing genders, educational backgrounds and teaching experiences were found that they expressed identical opinions on carrying out enhancement of teachers' potential to organize such learning activities in the overall aspect.

Suggestions on promoting enhancement of teachers' potentiality to organize student-centred learning activities in Ban Kheansamakee School under Roi Et Educational Service Office of Zone 1 were: teachers should: have been participated in their academic assemblies and bodies supporting enhancement of teachers' professions, have them attended training courses on submitting academic work involving the student-centred learning, and have been encouraged to attend courses dealing with methods of measurement and evaluation of student-centred teaching.



## กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” สำเร็จลงได้ เพราะผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออย่างมีเมตตาจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการเขียนสารนิพนธ์ ให้กำลังใจและอุปถัมภ์ด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ พระราชปรีชัฒติวิมล รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้ที่ช่วยให้เปิดการเรียนการสอนนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต ที่วิทยาเขตร้อยเอ็ด ทำให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูปลัดปลัดสัมพิพัฒน์ วิทยากรย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน

ขอขอบพระคุณ พระราชปรีชัฒติวิมล อาจารย์ที่ปรึกษา และ ผศ.ดร.สุรพันธ์ สุวรรณศรี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ได้ให้คำแนะนำการทำวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ แก้ไข จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ลงด้วยดี

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ที่ได้ช่วยเหลือ ประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำสารนิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ขอขอบคุณในน้ำใจอันดีงาม และความเอื้ออาทรของเพื่อนๆ นักศึกษา สาขาวิชาการจัดการศึกษาทุกท่าน คุณค่าของงานวิจัยฉบับนี้ ขอให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอกราบอภัยมา ณ โอกาสนี้

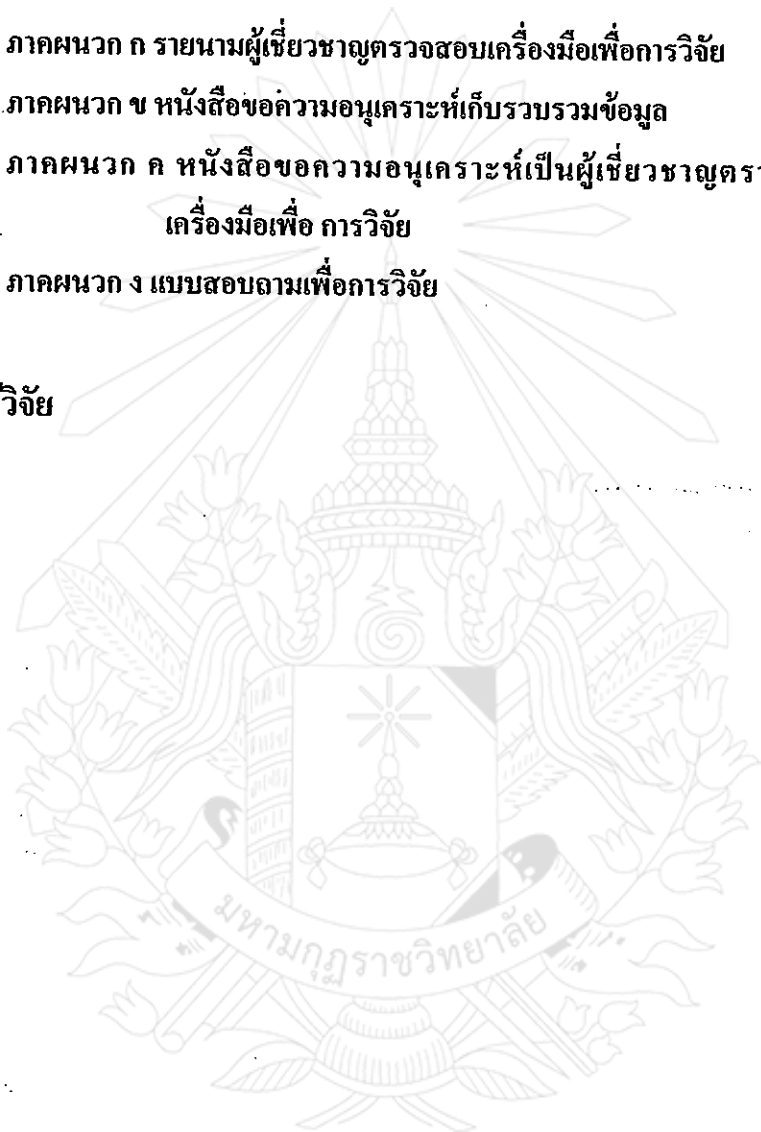
ธนวดี โพธิ์ชัยศรี

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพประกอบ	ญ
<b>บทที่ ๑ บทนำ</b>	<b>๑</b>
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๑
๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๕
๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
<b>บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</b>	<b>๗</b>
๒.๑ แนวคิดด้านการปฏิบัติการศึกษา และการปฏิบัติการเรียนรู้	๗
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู	๑๒
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๒๑
๒.๔ สภาพพื้นที่ที่วิจัย	๖๑
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๖
๒.๖ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๗๕
<b>บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย</b>	<b>๗๐</b>
๓.๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	๗๐
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๐

	๗
๓.๓ การสร้างและกาตรวจคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย	๘๒
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๒
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๒
๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๘๓
<b>บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล</b>	<b>๘๘</b>
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๘๘
๔.๒ ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๘๘
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๘๙
ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และสถานภาพ	๘๙
ตอนที่ ๒ การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑	๘๙
ตอนที่ ๓ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน ที่ต่างกัน	๙๕
ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑	๑๐๘
<b>บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ</b>	<b>๑๐๕</b>
๕.๑ สรุปผล	๑๐๕
๕.๒ อภิปรายผล	๑๑๒
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๒๓
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๒๓

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๑๒๓
<b>บรรณานุกรม</b>	<b>๑๒๔</b>
<b>ภาคผนวก</b>	<b>๑๓๐</b>
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	๑๓๑
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	๑๓๓
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือเพื่อ การวิจัย	๑๓๘
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๔๒
<b>ประวัติผู้วิจัย</b>	<b>๑๕๒</b>



สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	๘๕
ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	๘๖
ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การสอน	๘๖
ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวมและรายด้าน	๘๗
ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวมและรายด้าน	๘๘
ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคูในการเข้ารับการพัฒนา โดยรวมและรายข้อ	๘๙
ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคูในการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ	๙๐
ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคูในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยรวมและรายข้อ	๙๒

- ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคูในการรับการนิเทศ โดยรวมและ รายข้อ ๕๓
- ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวมและรายด้าน ๕๔
- ตารางที่ ๔.๑๑ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ ๕๕
- ตารางที่ ๔.๑๒ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ ๕๖
- ตารางที่ ๔.๑๓ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ ๕๗
- ตารางที่ ๔.๑๔ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน ๕๘
- ตารางที่ ๔.๑๕ เปรียบเทียบการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน ๕๘

- ตารางที่ ๔.๑๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน ๑๐๐
- ตารางที่ ๔.๑๗ เปรียบเทียบการพัฒนาคูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน ๑๐๐
- ตารางที่ ๔.๑๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน ๑๐๑
- ตารางที่ ๔.๑๙ เปรียบเทียบการพัฒนาคูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน ๑๐๑
- ตารางที่ ๔.๒๐ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ๑๐๒
- ตารางที่ ๔.๒๑ เปรียบเทียบการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ๑๐๒





- ตารางที่ ๔.๒๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน ๑๐๖
- ตารางที่ ๔.๒๙ เปรียบเทียบการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน ๑๐๖
- ตารางที่ ๔.๓๐ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน ๑๐๗
- ตารางที่ ๔.๓๑ เปรียบเทียบการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมจำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน ๑๐๗
- ตารางที่ ๔.๓๒ ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ๑๐๘

## สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบที่ ๒.๑ การจัดการศึกษาหมวด ๔	๑๒
ภาพประกอบที่ ๒.๒ แผนภูมิแสดงขั้นตอนการนำรูปแบบของ CIPPA Model ไปใช้ในการ สอน	๓๐
ภาพประกอบที่ ๒.๓ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๗๕



## บทที่ ๑

### บทนำ

#### ๑. ๑ ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการสื่อสารได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วมีผลต่อสภาพของสังคมที่ต้องเตรียมคนให้สามารถเผชิญกับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลง การศึกษาจึงมีความสำคัญ และมีบทบาทต่อการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังได้มีการปรับโครงสร้างทางกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน ให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้มีเสรีภาพในการเรียนการสอน ช่วยส่งเสริมให้มีการคิดค้นหารูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนใหม่ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เมื่อรัฐธรรมนูญได้ระบุไว้เช่นนี้ จึงได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ขึ้นเพื่อเป็นกรอบและแนวปฏิบัติในการพัฒนาการศึกษา<sup>๑</sup>

นับจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้ก่อให้เกิดการตื่นตัวครั้งใหญ่ของครู อาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพราะการศึกษาของประเทศจะต้องมีการปฏิรูปใหม่ ไปสู่การจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม การพัฒนาวิชาชีพครู โดยครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง และการปฏิรูปการศึกษา ที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ หมวด ๗ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในมาตรา ๕๒ ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ จะเห็นได้ว่าให้ความสำคัญคุณภาพของครู โดยมุ่งเน้นการพัฒนาครู มีการจัดสรรงบประมาณ จัดตั้งกองทุนสำหรับการพัฒนาครู เพราะครู คือ หัวใจของการพัฒนาการศึกษา ทั้งหลาย ทั้งหมด ถ้าครูอยู่ในสภาพด้อยพัฒนาแล้วไซ้ร้ ก็อย่าหวังเลยว่า เยาวชน

<sup>๑</sup>กรมวิชาการ, วิจัยเพื่อพัฒนการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

ของชาติจะไม่ค่อยพัฒนาไปด้วย จะเห็นได้ว่าการพัฒนาครูเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (๒๕๔๐-๒๕๔๔) ได้กำหนดนโยบายปฏิรูประบบการผลิต และการพัฒนาครู และได้กำหนดแผนงานหลัก การพัฒนาครูการผลิตครูและการฝึกอบรมครูประจำการ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของครู เป็นภารกิจสำคัญ และควรดำเนินการโดยเร่งด่วน เนื่องจากเนื้อหาวิชาในหลักสูตรได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แต่ครูส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้รับการอบรมหลังจากจบ การศึกษาจากสถาบันการศึกษาคือ และตัวครูเองก็ไม่ได้พยายามที่จะไปศึกษา เพื่อพัฒนาตนเอง จึงทำให้ไม่ทันความก้าวหน้าทางวิทยาการ<sup>๒</sup> การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ตนเองมีคำตอบถูกหลายๆ คำตอบ ไม่ใช่คำตอบถูกจากหนังสือเรียนเล่มเดียว (เดิม) และถ้าพัฒนาตนเองตลอดเวลาจะสามารถนำคำตอบผิดของเด็ก (ครูต้องไม่บอกว่าผิด) ว่าตั้งเป็นคำถามใหม่ให้เด็กค้นคว้า หากคำตอบถูกได้ด้วยตนเอง” ขณะนี้สภาพปัญหาครู ได้ถึงจุดวิกฤตอย่างที่สุดแล้ว ต้องรีบดำเนินการ เพื่อไม่ให้คนดี คนเก่งเข้ามาสู่วิชาชีพครูมากขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาครูที่มีอยู่แล้ว ให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นเพิ่มเติม ให้ได้ทำงานเต็มศักยภาพ และให้การยกย่องตามผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาครูประเทศสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูเป็นอย่างมาก เนื่องจากพบว่าช่วง ๕ ปีแรกของการเข้าสู่อาชีพ มีครูจำนวนมากลาออกไปจากระบบโรงเรียน จึงได้ตั้งเป้าหมายปฏิรูปการศึกษาไว้ใน Goals ๒๐๐๐ ซึ่งมีข้อหนึ่งที่เป็นเรื่อง การพัฒนาครู โดยเสนอให้ส่งครูที่เลี้ยง (Master Teacher) ซึ่งมีประสบการณ์การสอนมานานเป็น ผู้นิเทศแนะนำครูใหม่ และให้มีการพัฒนามาตรฐานการสอนอย่างมืออาชีพ ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพครูแห่งชาติ (National Board for Professional Teaching Standard) ในการดำเนินงานส่งเสริม และพัฒนาการเรียนรู้ในส่วนของตนเองให้เกิดผลดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งเปรียบเสมือนตัวจักรสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ให้มีพลังที่จะขับเคลื่อนผลักดันวงล้อของการปฏิรูปการศึกษาให้ขับเคลื่อนไปข้างหน้าอย่างมั่นคงสู่จุดหมายสำคัญ

ในหมวด ๔ ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา มาตราที่ ๒๒ ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้จึงเป็นบทบาทของผู้เรียนที่จะต้องฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ และการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทมาทำหน้าที่จัดกิจกรรม

<sup>๒</sup> อาริรัตน์ วัฒนสิน, “ครูอาชีพตามแนวปฏิรูปการศึกษา”, วารสารวิชาการ, ปีที่ ๓ (กรกฎาคม ๒๕๔๓) : ๒.

<sup>๓</sup> รุ่ง แก้วแดง, ปฏิวัติการศึกษาไทย, (กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๔๑), หน้า ๑๖๔.

ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้ลงมือปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น และรักการเรียนรู้ นั่นคือการจัดการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ<sup>๕</sup> ผู้สอนต้องมีความรู้และเข้าใจในหลักการ แนวคิดของการจัดการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างชัดเจน และมีทักษะในการจัดการสอนตามแนวทางดังกล่าว แม้แนวคิดในการจัดการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจะมีการกล่าวถึงมาประมาณ ๒๐ ปีแล้วก็ตาม แต่ในสภาพปัจจุบันการจัดการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนยังมีครูจำนวนไม่น้อยสอนโดยเน้นเนื้อหา ยึดตำราเรียน สอนนักเรียนให้ “ความรู้” แต่ไม่ได้สอนให้ “รู้จักคิด” อันเป็นพื้นฐานสำคัญของ “การประยุกต์ใช้”<sup>๖</sup> ซึ่งสาเหตุหนึ่งผู้สอน ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน เป็นเพราะผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจและขาดแนวทางที่ชัดเจนในการจัดการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนั่นเอง

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ เพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาครูผู้สอนให้มีคุณภาพสามารถจัดการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ต่อไป

## ๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จำแนกตามตัวแปรที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอน ที่ต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

## ๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

<sup>๕</sup>ชนาธิป พรกุล, *แบบจำลองการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*, (กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔.

<sup>๖</sup>บัญชา ชวาลศิลป์, “ความรู้กับความคิด”, *วารสารสานปฏิรูป*, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๐, (ตุลาคม ๒๕๔๑) : ๓.

๑.๓.๑ ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ แตกต่างกัน

๑.๓.๒ ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ แตกต่างกัน

๑.๓.๓ ครูที่มีและประสบการณ์สอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ แตกต่างกัน

#### ๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

##### ๑.๔.๑ ขอบเขตประชากร

ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี จำนวน ๘ คน โรงเรียนบ้านแก่นทราย จำนวน ๑๔ คน โรงเรียนบ้านป่าบากเหล่าเรือ จำนวน ๓ คน โรงเรียนบ้านเปลือยสามัคคี จำนวน ๘ คน และโรงเรียนบ้านขอนแก่น จำนวน ๒๒ คน รวม ๕๕ คน

##### ๑.๔.๒ ขอบเขตเนื้อหา

ได้แก่ การวิจัยการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาใน ๒ ด้าน ดังนี้

##### ๑) ด้านการพัฒนาครู ประกอบด้วย

- การเข้ารับการศึกษาอบรม
- การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้
- การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
- การรับการนิเทศ

##### ๒) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย

- การจัดการเรียนการสอน
- การใช้สื่อการเรียนการสอน
- การวัดผลและประเมินผล

### ๑.๔.๓ ขอบเขตระยะเวลา

ได้แก่ การศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการใน เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ - มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

## ๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

๑.๕.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์สอน ที่ต่างกัน

๑.๕.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะแนวในการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

๑.๕.๔ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของแนว ทิศทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ และโรงเรียนอื่นๆ

## ๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ครู หมายถึง ครู-อาจารย์ ในโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานสอนและปฏิบัติภาระหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับ มอบหมายจากโรงเรียน

การพัฒนาครู หมายถึง ระดับปฏิบัติในการดำเนินการให้ครู-อาจารย์ได้เพิ่มพูนทักษะความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานมีลักษณะที่เหมาะสม อันนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบด้วย

๑) ด้านการเข้ารับการฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรมที่ครูเข้าร่วมกันฟัง บรรยายฝึกปฏิบัติ และการนำเสนออันก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะหรือความชำนาญในการสอนที่ถือว่าผู้เรียน สำคัญที่สุด

๒) ด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมที่ครูแสดงความคิดเห็นปรึกษาหารือ กัน ในหมู่ครูที่มีความสนใจร่วมกัน เป็นการประชุมสัมมนาทั้งในสถานที่และนอกสถานที่ทั้งนี้ทำ



ให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา มีทัศนคติ และความรู้กว้างขวางขึ้นในการสอนที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

๓) ด้านการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม หมายถึง กิจกรรมการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองของครูจากการอ่านหนังสือ บทความ การฟังรายการวิทยุ และการดูรายการโทรทัศน์เป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาอันจะทำให้ครูมีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

๔) ด้านการรับกรณีพิเศษ หมายถึง กิจกรรมที่ครูได้รับการชี้แนะให้คำปรึกษารวมทั้งการควบคุม การตรวจสอบ และปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบจากศึกษานิเทศก์ ผู้มีความเชี่ยวชาญรวมทั้งผู้บริหารหรือเพื่อนครูด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อให้ครูมีพัฒนาการสอนที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดกระบวนการสอนที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเรียนมากที่สุด ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อม การฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงาน การแก้ปัญหา การสรุปความรู้ด้วยตนเอง และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยมีครูวางแผนร่วมผู้เรียน กระตุ้น ทำท่ายให้กำลังใจ ชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้อง โดยดำเนินการใน ๓ ด้าน คือ

๑) ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การที่ครูศึกษา ทำความเข้าใจวิเคราะห์วางแผนการสอน วิธีการสอน การจัดกิจกรรมการสอนหลากหลาย เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา สนับสนุนให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือลงมือปฏิบัติค้นคว้าสร้างองค์ความรู้ เรียนรู้ กระบวนการมีผลงานและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน

๒) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การศึกษาหลักการวิธีการผลิตเลือกและใช้สื่อการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับเนื้อหาขั้นตอนการใช้และวัยของผู้เรียน อันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น หรือค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

๓) ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง การที่ครูศึกษาทำความเข้าใจ วิธีการ หลักการ วิธีการวัดผลและประเมินผล สร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาทั้งในส่วนของกระบวนการ และผลงานทั้งพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย อย่างต่อเนื่องพร้อมการเรียนการสอน โดยวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียนนำผลมาปรับปรุงตนเอง ครูนำผลมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

๑) เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๒ เพศ คือ ๑) เพศชาย และ ๒) เพศหญิง

๒) ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาที่สำเร็จจริงของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

๓) ประสบการณ์สอน หมายถึง ประสบการณ์ในการสอนของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ โดยแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ต่ำกว่า ๑๐ ปี ๑๑-๑๕ ปี และมากกว่า ๑๕ ปีขึ้นไป



## บทที่ ๒

### เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอแนะนำเสนอตามหัวข้อ ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดด้านการปฏิรูปการศึกษา และการปฏิรูปการเรียนรู้
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู
- ๒.๓ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ๒.๔ สภาพพื้นที่ที่วิจัย
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๖ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

#### ๒.๑ แนวคิดด้านการปฏิรูปการศึกษา และการปฏิรูปการเรียนรู้

การปฏิรูปการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ของการพัฒนาประเทศ ที่ยั่งยืนจะสำเร็จลุล่วงอย่างดีได้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือ จากหลายฝ่าย เร่งร่วมกันพัฒนาในหลายด้าน หลายประการพร้อมๆ กัน การปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นด้านหนึ่งของการปฏิรูปที่ทุกฝ่ายเชื่อมั่นว่า หากได้ดำเนินการอย่างจริงจังแล้ว ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปการศึกษาจะเกิดขึ้น และคุณภาพการศึกษา จะได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างแน่นอน ตามทิศทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กล่าวคือ ผู้เรียนเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษา ทุกฝ่ายทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้บริหารทั้งภาครัฐ และเอกชน ต้องร่วมกันจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้ผู้เรียน มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ และสมดุล ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีความรู้ ความสามารถ เจตคติ และค่านิยมที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

กระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งแนวทางการปฏิรูปการศึกษา มี ๔ ด้าน ดังนี้

- ๑) การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา โรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับ จัดการศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพทัดเทียมกัน และกระจายการจัดบริการครอบคลุมทุกพื้นที่

๒) การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูประบบ การผลิต การสรรหาและการพัฒนาครู ทั้งที่ทำการสอนในสถานศึกษาของรัฐ และเอกชนอย่างครบวงจร รวมทั้งพัฒนาผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๓) การปฏิรูปหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท

๔) การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา การกระจายอำนาจ เพื่อเอื้อให้สถานศึกษามีอำนาจตัดสินใจด้านการบริหาร และการจัดบริการทางการศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในท้องถิ่นมากที่สุด พัฒนาองค์กรรองรับการกระจายอำนาจในระดับจังหวัดให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัวชุมชน และเอกชน

แนวทางการปฏิรูปการศึกษา สำหรับโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน (โรงเรียนในอุดมคติ) จะต้องมีการประกอบ ๑๐ ประการ คือ

๑) ผู้บริหาร โรงเรียน (ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ) มีจิตสำนึกในการที่จะพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

๒) มีบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมของ โรงเรียน (สถานศึกษา) ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติ โดยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และปลูกฝังเรื่องความสะอาด ความมีวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีความรัก ความสามัคคี รวมทั้งการจัดให้โรงเรียนมีความร่มรื่น มีต้นไม้ แหล่งน้ำ บ่อน้ำ ไร่นา ไร่ผลไม้

๓) เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมมีแผนผังเต็มรูปแบบ มีห้องเรียน ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ตลอดจนมีสนามกีฬาครบครัน โดยให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น

๔) มีอุปกรณ์ การเรียนการสอนครบครัน โดยจัดซื้อในราคาท้องตลาดที่เป็นธรรม ทั้งให้เหมาะสมกับการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๕) มีบุคลากร ครูผู้สอน ครบตามเกณฑ์ หากขาดแคลน ควรให้ครูที่เกษียณอายุ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนผู้มีวุฒิมาช่วยสอน หรือให้มีระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

๖) องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิชาการ หรือ ด้านบริหาร เช่น กำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การสอน ภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การสอนวิชาชีพการเกษตร การก่อสร้าง การไฟฟ้า เป็นต้น

๗) มีการเก็บค่าเล่าเรียน และค่าธรรมเนียมการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษา และ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้ครบครัน ทั้งนี้ให้ยกเว้นค่าเล่าเรียนสำหรับเด็กยากจน และจ่าย ค่าตอบแทนให้นักเรียนในการพัฒนา หรือฝึกปฏิบัติ ฝึกอาชีพที่เกิดรายได้ และเป็นประโยชน์แก่ โรงเรียน เช่น การปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา

๘) มีการส่งเสริมให้กลุ่มบุคคลหรือชุมชน มีส่วนร่วมในการแสวงหาทรัพยากร เพื่อ สนับสนุนการบริหารจัดการของสถานศึกษา การจัดสวัสดิการให้กับครู เช่น การจัดที่พัก ค่าตอบแทน ค่าล่วงเวลา ค่าสอนพิเศษ ค่าฝึกอบรม ตลอดจนการแก้ปัญหาหนี้สินของครู

๙) มีการวัดและประเมินผลทางการศึกษาที่มุ่งเน้นผลผลิต คุณภาพของนักเรียนตามที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร

๑๐) เป็นโรงเรียนที่ผู้นำท้องถิ่น และผู้ปกครองทุกระดับทุกประเภท ยอมรับว่าเป็น โรงเรียนที่มีคุณภาพ และมาตรฐาน<sup>๒</sup>

๑) ความจำเป็นที่ต้องปฏิรูปการเรียนรู้

- ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทย
- ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความเข้มแข็งของสังคมไทย
- ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อสอดคล้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุค โลกาภิวัตน์
- ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และสังคมไทย

- ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมาย<sup>๓</sup>

หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการ เรียนรู้ คือ การปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดมนุษย์เป็นตัวตั้ง (ผู้เรียนสำคัญที่สุด)

ลักษณะผู้เรียน และลักษณะกระบวนการเรียนรู้ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

<sup>๒</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕-๖.

<sup>๓</sup> เรื่องเดียวกัน.

### ลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์

๑) ผู้เรียนเป็นคนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก

๒) ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถ ด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้าน หรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์ ทันโลก ทันเทคโนโลยี มีความเป็นไทยสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ และ ทำประโยชน์ให้ เกิดแก่ตนเองสังคมและประเทศชาติได้

๓) ผู้เรียนเป็นคนมีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพดีทั้งกายและจิต เป็นคนร่าเริง แจ่มใส ร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็งมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง มีอิสรภาพปลอด พ้นจากการตกเป็นทาสของอบายมุข และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงแก่อัตภาพ<sup>๔</sup>

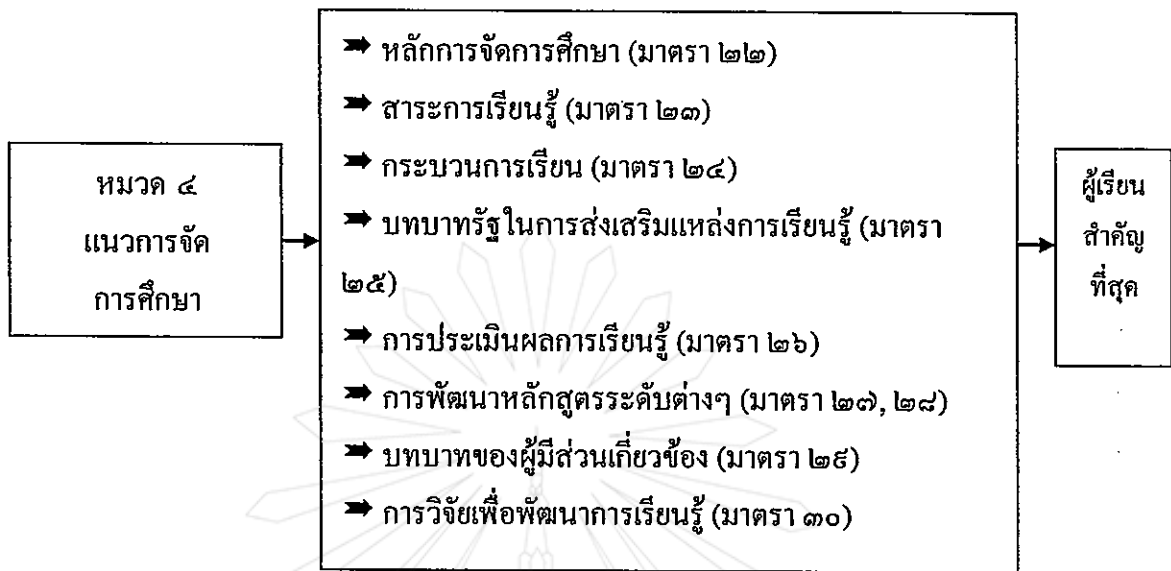
### ลักษณะกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

กระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ คือ กระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข บูรณาการ เนื้อหาสาระตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับตนเอง และ ความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทันสมัย เน้นกระบวนการคิด และการปฏิบัติจริง ได้รับรู้ตามสภาพจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่าง กว้างไกลเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีผู้เรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมจัดบรรยากาศ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมี ความสุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๒ มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา อันเป็นวาระสำคัญแห่งชาติ มีสาระสำคัญทั้งสิ้น ๘ หมวด โดยเฉพาะหมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูป การศึกษา ซึ่งทุกหมวดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

หมวด ๔ แนวการจัดการศึกษาสาระสำคัญของหมวดนี้ครอบคลุมหลัก สาระและ กระบวนการที่เปิดกว้าง ให้แนวทางการมีส่วนร่วมสรรค์สร้างวิสัยทัศน์ใหม่ทางการเรียนการสอน ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน สาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามหมวดนี้เริ่มตั้งแต่ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๓๐ มีสาระสำคัญ ๘ เรื่องใหญ่ๆ

<sup>๔</sup> คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๕), หน้า ๒๔.



ภาพประกอบที่ ๒.๑ การจัดการศึกษาหมวด ๔

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๐, หน้า ๑๔)

จุดหมายสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การพัฒนาคุณภาพของคนไทย เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ ทุกฝ่ายต้องส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนมีโอกาสได้คิดทำทบทวนพิสูจน์ผลนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ทึ่งพาดตนเองได้ เนื่องจากใฝ่หาความรู้ได้เอง และใช้ความรู้ทางสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

## ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู

### ๒.๒.๑ ความหมายของการพัฒนาครู

การพัฒนาครู เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดขั้นตอนหนึ่งในการบริหารงาน แม้ว่าในกระบวนการจัดหาบุคคลเข้าทำงานนั้น จะได้มีการสรรหาและผ่านกระบวนการคัดเลือกมาอย่างดีแล้วก็ตาม มิได้หมายความว่าบุคคลากรเหล่านั้นจะเป็นบุคคลากรที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการทำงานจำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคคลากรให้สามารถเพิ่มพูนความรู้ ทักษะในการทำงาน และสามารถปรับตัวให้เปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับความเจริญทางวิทยาการ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนลักษณะหน้าที่ การงานและตำแหน่งงานที่เปลี่ยนไปในวิถีทางที่ก้าวหน้าขึ้น

การพัฒนาครู ได้มีบุคคลหลายอาชีพให้ความหมายเกี่ยวกับคำว่า พัฒนาครู พอสรุปได้ดังนี้

อมรวิชัย นาคทรพรพ กล่าวว่า การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการใดๆ ที่จัดกระทำ ขึ้น เพื่อมุ่งส่งเสริม ให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และ มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานที่สูงขึ้น และบรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์กรด้วย ได้กล่าวถึงการพัฒนาครู ดังนี้

ที่ผ่านมารัฐของเรา จะผ่านกระบวนการผลิตที่ล้าสมัย ขาดกลไกตรวจสอบทางวิชาชีพ ที่ดีปัญหาใหญ่อีกประการหนึ่งคือ ภาวะ “ขึ้นสนิม” ของครูอันเนื่องจากวิทยาการและเทคโนโลยีการ สอน ตลอดจนเนื้อหาวิชาต่างๆ ได้ก้าวไกลไปมาก แต่ครูกลับขาดกลไกที่จะช่วยให้ครูมีการพัฒนา เกาะติดความรู้ใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ และนี่ก็เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้ครูจำนวนมากของเรายังไม่เยี่ยมประสิทธิภาพอย่างที่เราควรจะเป็น<sup>๔</sup>

จะว่าไปแล้วความรู้สมัยใหม่ที่ “ครูรุ่นใหม่” ต้องชวนขยายหาเพื่อ การพัฒนาตนเอง ให้เป็น “ครูยุคปฏิรูป” ชั้นดีนั้นมีมากมายหลายเรื่อง อาทิ

- ความรู้เกี่ยวกับเทคนิค การสอนแนวใหม่ให้ผู้เรียน “เป็นสำคัญ” ซึ่งเปลี่ยนโฉมหน้า ห้องเรียนและวิธีการเรียนไปมากมายไม่น้อย อาทิ การสอนแบบ โครงการให้ได้ริเริ่ม ค้นคว้า และ แก้ปัญหาเอง เป็นต้น ซึ่งครูรุ่นใหม่และครูประจำการต่างก็ต้องเร่งหา ประสบการณ์เรื่องนี้ เพื่อให้ การสอนมีชีวิตชีวาขึ้น รวมไปถึงเทคนิคการวัดผลแบบใหม่ๆ เช่น “เพิ่มสะสมงาน” เป็นต้น

- ความรู้เกี่ยวกับหลักจิตวิทยาสมัยใหม่ เช่น เรื่อง “พหุปัญญา” (Multiple Intelligence) ที่เชื่อว่าเด็กๆ เกิดมาพร้อมด้วยความสามารถตามธรรมชาติ หรือพรสวรรค์ที่แตกต่างกันไม่ใช่ “เกิด มาเพื่อสอบเอ็นทรานส์” เหมือนๆ กันไปหมด บางคนอาจมีเชาว์พิเศษ ทางดนตรี ศิลปะ หรือกีฬา ซึ่งครูต้องมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้เด็กค้นพบตนเอง

- ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ที่เป็นสื่อการเรียนรู้ยุคใหม่ และยังเป็น ดั้ง “ขุมความรู้โลก” ที่เปิดรับผู้สนใจใคร่รู้เรื่องราวต่างๆ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง และ ในขณะที่เดียวกัน ก็ สามารถเป็น “ขุมอบายโลก” ได้เช่นเดียวกันกับสื่อลามกอมเมาเด็กที่เคลื่อนอินเทอร์เน็ตอยู่ในเวลา นี้ ครูรุ่นใหม่จึงต้องหาความรู้เรื่องนี้ให้พอที่จะเป็นพี่เลี้ยง น้อมนำการใช้ ประโยชน์สื่อเหล่านี้อย่าง สร้างสรรค์ให้แก่เด็ก

- ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย เพราะครูรุ่นใหม่ตามแนวคิดการปฏิรูปนั้น จำเป็นจำต้อง “สร้างความรู้” เองได้ด้วย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของตนไม่ใช่พำร่ำสอน แต่อย่างเดียว ในขณะที่

<sup>๔</sup>อมรวิชัย นาคทรพรพ, “ครูเราขึ้นสนิมขาดการพัฒนาต่อเนื่อง”, สารสำนักงานปฏิรูป การศึกษา, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๕๒, (กรกฎาคม ๒๕๔๔) : ๓.



ที่ความรู้ต่างๆ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การมีความรู้เรื่องการวิจัยของครู จึงเป็นอาวุธสำคัญให้ครูใช้ในการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาด้วย

ทั้งนี้ ยังไม่รวมการเกาะติดความรู้ในสาขาวิชาที่สอน เช่น ครูสอน วิทยาศาสตร์ต้องมี กลไกสนับสนุนให้ครู ได้ติดตามความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์อย่างสม่ำเสมอ มิฉะนั้นอาจจะพบ ครูที่ “เชยกว่าเด็ก” เนื่องจากเด็กมีการรับข่าวสารดีกว่าก็ได้ หรือแม้แต่ครูสอนประวัติศาสตร์ ก็ต้อง ติดตามการถกเถียงกันในวงวิชาการประวัติศาสตร์บ้าง เพื่อนำมาปรับปรุง การสอนประวัติศาสตร์ ของตนให้ทันสมัย สอดคล้องกับข้อเท็จจริง และเป็นประโยชน์กับสติปัญญาของผู้เรียนให้มากที่สุด

จริงอยู่ที่พักหลังเราก็มี การสนับสนุนการจัดอบรมครูกันมาก และ หลากหลายหัวข้อการ อบรมอย่างทีกล่าวมา แต่การอบรมเหล่านั้นก็มักเผชิญกับปัญหา “ความฉาบฉวย” ของรูปแบบการ อบรมที่ทำให้ครูรู้แต่ผิวเผิน หรือรู้อยู่ในช่วงเวลาสั้นๆ โดยไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงกลายเป็น ความสูญเปล่าของการฝึกอบรมครูไปมากต่อมาก

ปัญหาการขาดกลไกที่พอเพียงและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาครู จึงเป็นปัญหาสำคัญ ด้วยเช่นกัน และจะต้องมีการคิดค้นกลไกใหม่ที่มีทรัพยากรอย่างพอเพียง และมียุทธศาสตร์ การ พัฒนาครูที่จริงจังต่อเนื่องและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการสอนของครูได้จริง เพื่อให้ครูก้าวทัน ความรู้ต่างๆ อย่างทีกล่าวมาข้างต้น<sup>๖</sup>

สมเชาว์ เกษประทุม ได้กล่าวถึง การพัฒนาครูว่า ความจริงคณะกรรมการข้าราชการครู ได้ เตรียมวางกฎเกณฑ์ในการพัฒนาครู ไว้ โดยถือว่าผู้บังคับบัญชาของครูมีหน้าที่จะต้องประเมินผล การปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง หากพบว่าครู มีจุดอ่อนประการใด จะต้องพัฒนาครู เป็นระยะๆ แล้วนำผลของการเข้ารับการพัฒนา มาสะสมไว้ เมื่อครบตามจำนวนคณะกรรมการ ข้าราชการครูก็จะมีการเพิ่มเงินค่าตอบแทนให้ เพื่อให้ สอดรับกับเรื่องนี้ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังได้กำหนดให้มีการตั้งกองทุนพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการ ศึกษา เพื่อนำดอกผลจากกองทุนมาใช้ ซึ่งเรื่องนี้ คณะกรรมการข้าราชการครู ได้ขอตั้งงบประมาณ ไว้ล่วงหน้าไปยังกระทรวงศึกษาธิการแล้ว<sup>๗</sup>

นอกจากนั้นคณะกรรมการข้าราชการครูยังได้เตรียมขอตั้งงบประมาณ กองทุนส่งเสริมครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้ผู้ที่มิมีผลงาน ริเริ่มสร้างสรรค์ และ

<sup>๖</sup>เรื่องเดียวกัน.

<sup>๗</sup>สมเชาว์ เกษประทุม, “บทบาทขององค์กรกลางบริหารงานบุคคลกับความก้าวหน้าใน วิชาชีพครู โครงการปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา ภาคพิเศษ”, กรุงเทพมหานคร : ภาควิชา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓, (อัดสำเนา).

ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ไว้แล้วเช่นเดียวกัน และ คาดหมายว่าจะนำเงินกองทุนทั้งสองนี้มาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมครู อาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษาได้ทันปีงบประมาณ ๒๕๔๕

คำทูลมาน คนใจ กล่าวถึง การพัฒนาตนเองของครูว่าการพัฒนาความรู้ และทักษะในวิชาชีพ ครูมีความรู้และทักษะในวิชาชีพให้ลึกซึ้งและกว้างขวาง และพัฒนาให้ก้าวทันโลกและความก้าวหน้าของวิทยาการสาขานี้ แต่ละวิชาที่มีองค์ความรู้และทักษะเฉพาะของตน เช่น การประมวลข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน จิตวิทยาและพัฒนาการของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การสร้างองค์ความรู้ด้วยกิจกรรมต่างๆ การส่งเสริมให้ ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การตั้งคำถามเพื่อฝึกการคิด การส่งเสริมให้ผู้เรียน ฝึกคิดวิเคราะห์ การจัดทำหลักสูตรและแผนการสอนการนำภูมิปัญญาสากลมาใช้ในการเรียนการสอน การใช้สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา การประเมินการพัฒนาของผู้เรียน การรายงานผลการพัฒนาของผู้เรียน

๑) อ่านหนังสือทั่วไป ครูต้องฝึกหัดนิสัยให้รักการอ่าน อ่านทุกวันทั้งหนังสือและวารสารควรบอกรับหนังสือพิมพ์ วารสาร และซื้อหนังสือที่ออกใหม่เป็นประจำ

๒) อ่านหนังสือด้านวิชาชีพ แม้ว่าหนังสือและวารสารเกี่ยวกับวิชาชีพครู ในเมืองไทยมีน้อย ครูก็ควรอ่านหนังสือและวารสารวิชาชีพครูเท่าที่หาได้ แหล่งที่พอลาหนังสือและวารสารประเภทนี้ คือ หน่วยราชการทางการศึกษาและห้องสมุดของคณะศึกษาศาสตร์ ครูศาสตร์ เรื่องที่ควรอ่าน ได้แก่ บทความ สารคดี รายงานการวิจัย รายงานโครงการทดลอง

๓) ศึกษาหาความรู้จากสื่อ เช่น รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ วีดีโอ แผ่นซีดี เทปเสียง ปัจจุบันมีรายการโทรทัศน์และวีดีโอเกี่ยวกับการศึกษา เป็นทางเลือกเพิ่มเติมจากการอ่านหนังสือ สำหรับครูผู้ต้องการพัฒนาตนเอง

๔) เข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษา ปัจจุบันนี้มีผู้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับ การศึกษาในลักษณะบริการสาธารณะมากกว่าในอดีต เช่น การประชุมเพื่อฟังการบรรยาย การอภิปราย และการเสวนา การสัมมนา การประชุมปฏิบัติการ การทำประชาพิจารณ์ ส่วนใหญ่จัดทำโดยหน่วยราชการ สถานศึกษาและองค์กรวิชาชีพทางการศึกษา ครูควรสืบค้นหาข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมเหล่านี้และเข้าร่วมกิจกรรมตามโอกาส

๕) เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ครูที่รักการพัฒนาควรรวมกลุ่มกัน ในนามของสถานศึกษา หรือองค์กรครู เชิญวิทยากรเฉพาะด้านมาให้ความรู้หรือแสดงทักษะในด้านวิชาชีพ เป็นครั้งคราว วิทยากรควรมาจากหลายหลากอาชีพ ตำแหน่งและฐานะ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสาระของวิทยาการและประสบการณ์ที่ต้องการแลกเปลี่ยนและรับรู้

๖) ศึกษาและดูงาน บางครั้งครูต้องไปศึกษา และสัมผัสการปฏิบัติงาน ที่สถานศึกษา หรือสถานประกอบการอื่น เพื่อรับรู้ประสบการณ์ตรงจากบุคคลและแหล่งวิทยากรนั้นๆ เช่น ไปดูการจัดกิจกรรมของครูต้นแบบ เป็นต้น

๗) ศึกษาวิจัยในงานปกติ การศึกษาวิจัยจากการทำงานประจำ หรือ การวิจัยในห้องเรียนเป็นการพัฒนาตนเองที่มีคุณค่ามาก เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ทั้งครูและนักเรียน มีการเรียนรู้ไปพร้อมกันผลที่เกิดขึ้นเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน โรงเรียนและต่อตัวครูเอง การพัฒนาตนเองในงานปกติมีองค์ประกอบและลำดับเรื่องที่ควรจัดทำเป็นแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) สำหรับแต่ละเรื่อง ดังนี้

๗.๑ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ตามปกติครูก็มี จุดมุ่งหมายของการสอนแต่ละเรื่องอยู่แล้ว

๗.๒ เก็บข้อมูลการปฏิบัติงาน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน พฤติกรรมของผู้เรียน ผลการเรียน ผลงานที่ทำ พัฒนาการของพฤติกรรม และผลงานในแต่ละช่วงเวลา เช่น ภาพวาด ข้อเขียน บทกวี รายงานการทดลอง ฯลฯ ของนักเรียน

๗.๓ วิเคราะห์ คือ การหาเหตุผล แยกแยะองค์ประกอบของมวล ประสบการณ์ เช่น วิเคราะห์สาเหตุของการขาดเรียน แรงจูงใจที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ประเภทของคำถาม และคำตอบของนักเรียน เป็นต้น

๗.๔ สังเคราะห์ คือ การสรุปผล สร้างองค์ความรู้ขึ้นมาใหม่ เช่น หลังจากดำเนินกิจกรรมลักษณะต่างๆ ที่ให้นักเรียนคิดคำตอบอย่างเสรีต่อคำถามหนึ่ง เป็นเวลาหนึ่งปีการศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่มีคำตอบหลากหลาย และน่าสนใจคนละประมาณ ๑๐ คำตอบ เป็นต้น การสังเคราะห์มีทั้งบทสรุปที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ อุปสรรคและปัญหาและแนวทางแก้ไข<sup>๒</sup>

บทสังเคราะห์ของแต่ละเรื่องที่สรุปในแต่ละแฟ้มสะสมงาน ถือเป็น องค์ความรู้ที่ครูได้สร้างขึ้นด้วยตนเอง องค์ความรู้นี้อาจจะไปผ่านกระบวนการทำซ้ำ เพื่อหา ความแน่นอน และในที่สุดอาจนำไปขยายผลได้

การพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่างๆ ตามที่กล่าว จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทั้งนี้ให้ตั้งจุดมุ่งหมายหลักว่า “เพื่อความเป็นครูที่สมบูรณ์” ส่วนวัตถุประสงค์อื่นๆ เช่น เพื่อเลื่อนตำแหน่ง หรือเงินรางวัลขอให้ป็นรองลงไป ครูมีอาชีพต้องพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยยึดหลักทางสายกลางและบูรณาการแห่งชีวิต

<sup>๒</sup>คำพยาน คนไค, การพัฒนาตนเองของครู, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๓), หน้า ๘๒-๘๔.

การพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่างๆ ตามที่เสนอแนะจะได้ผลดีต้องมี แรงจูงใจจาก ฝ่ายบริหารกล่าวคือ ฝ่ายบริหารต้องสนับสนุนส่งเสริมทุกรูปแบบ ประเมิน ความก้าวหน้าและตอบแทน ผลการพัฒนาอย่างเป็นธรรม โดยยึดวิชาชีพเป็นแก่นสาร

จากแนวคิดของนักวิชาการ พอสรุปได้ว่า

- ๑) การพัฒนาครูจะต้องทำอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ
- ๒) การกำหนดระยะเวลาในการพัฒนา แล้วนำผลการพัฒนามาเพิ่มเป็นค่าตอบแทน
- ๓) การพัฒนาต้องได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร
- ๔) เมื่อได้รับการพัฒนาแล้ว ควรต้องนำไปขยายผลได้

สำหรับแนวคิดของนักวิชาการชาวต่างประเทศ ในเรื่องของการพัฒนา ตน เองให้แนวคิด พอสรุปได้ดังนี้

ฉันทนา จันทร์บรรจง กล่าวว่า ความสำเร็จในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนของ ญี่ปุ่น ขึ้นอยู่กับคุณภาพครู อาจารย์ในแต่ละโรงเรียน ซึ่งก่อนเข้ามาเป็นครู ต้องได้รับการฝึกอบรม ระหว่างประจำการ อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะครูบรรจุใหม่ในปีแรกจะต้องเข้ารับการฝึกอบรม ใน โครงการ Induction Training เป็นเวลา ๑ ปีการศึกษา โดยมีครูพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำระหว่างทำ การสอน และเข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกอบรมครูของจังหวัด หรือเทศบาลนั้นๆ ตามที่ต้น สังกัดจัดให้

จากแนวคิดนักวิชาการชาวต่างประเทศ สรุปได้ว่า

- ๑) การพัฒนาต้องใช้เวลา ไม่ใช่มีระยะเวลาน้อย
- ๒) การพัฒนาเป็นเรื่องการเรียนรู้ทุกอย่าง

#### ๒.๒.๒ ความสำคัญและความต้องการในการพัฒนาครู

การพัฒนาครู เป็นการดำเนินงานที่พยายามจะเสริมสร้างให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงานและการสอน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงาน รวมถึงการมีบุคลิกภาพและ คุณธรรมของการเป็นครูที่ดี ในการพัฒนาครูจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตของความเป็นครู ดังนั้นการพัฒนาครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการพัฒนาครูจะช่วยพัฒนาคุณภาพและวิธีการ ทำงานของครู ช่วยทำให้เกิดการประหยัดเวลา และความสูญเปล่าทางการศึกษา ทำให้ครูสามารถ

ฉันทนา จันทร์บรรจง, การศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยญี่ปุ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓), หน้า ๕๕-๑๐๐.

เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้เร็วช่วยให้ครูมีความก้าวหน้าในหน้าที่ และทำให้ครูมีความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ<sup>๑๐</sup>

ในการพัฒนาครู มีข้อควรรู้และทำความเข้าใจในช่วงการพัฒนาในระยะต่างๆของการปฏิบัติหน้าที่ครู เบอร์ก์ คริสเต็นเซินและ เฟสเลอร์ (Burke, Christensen and Fess, ๑๙๘๔) เพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาในการพัฒนา นิเทศ และติดตามผลการปฏิบัติงานของครู จำแนกช่วงการพัฒนาในขั้นตอนของพฤติกรรมในการประกอบวิชาชีพครูไว้ ดังนี้

๑) ขั้นการสร้างเสริมสมรรถภาพ (Competency - building stage) ครูที่เข้าประจำการจะเข้าสู่การเสริมสร้างสมรรถภาพในขั้นนี้ โดยครูจะมุ่งพัฒนาความรู้ความสามารถและความชำนาญ ความชำนาญทุกอย่างในการสอน หลายคนจะพยายามเข้าร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการ บางคนมุ่งศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง หรือบางคนก็มุ่งศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ในช่วงนี้จะใช้เวลาหลายปี

๒) ขั้นกระตือรือร้นและเจริญงอกงาม (Enthusiastic – and - growing stage) เมื่อครูได้เพิ่มประสิทธิภาพจากขั้นที่ ๑ แล้ว ก็จะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ครูหลายคนในช่วงนี้จะทำงานเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน และใช้ความรู้ความสามารถของตนเองในการให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนร่วมงาน หรือแบ่งปันความรู้ให้ครูคนอื่น ๆ

๓) ขั้นคงที่และเฉื่อยชา (Stable – and – stagnant stage) คนหลายคนที่ไม่ผ่านขั้นตอนช่วงเสริมสร้างสมรรถภาพและขั้นของการกระตือรือร้น และเจริญงอกงามในขั้นที่ ๑ และ ๒ บางคนจะเข้าสู่ความคงที่และความเฉื่อยชา ครูเหล่านี้จะมีแนวโน้มยอมแพ้ต่อความคิดที่ว่า ตนเองมีอิทธิพลต่อผู้เรียน หลายคนจะลดความรู้สึกในควมมีประสิทธิภาพและการนับถือตนเอง มีความสงสัยในความสามารถของตนเองที่จะสอนนักเรียน ในช่วงนี้จะใช้ความพยายามในการสอนเล็กน้อย เวลาส่วนใหญ่ของครูจะเข้าไปในงานอดิเรกหรือการประกอบธุรกิจอื่นๆ ชอบจะทำงานอื่นมากกว่างานสอน

๔) ขั้นข้องขัดใจในอาชีพ (Career – Frustration Stage) ในระยะช่วงนี้ครูบางคนจะมีความคาดหวังทางลบกับนักเรียนของตน ไม่อยากทำการสอน และมีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ และมีความขมขื่นต่อการสอน หลายคนมุ่งความสนใจไปภายนอกโรงเรียนเพื่อทำให้ตนเองพึงพอใจอย่างก็ตาม ครูส่วนมากแม้ว่ามีความข้องขัดใจในอาชีพ แต่ก็ยังคงอยู่ในอาชีพครูต่อไป

<sup>๑๐</sup> ยนต์ ชุ่มจิต, การพัฒนาครู, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์, ๒๕๓๕), หน้า ๔๕.

๕) ขึ้นถดถอยจากอาชีพ (Career wind – down stage) บางคนทำการสอนมาจนบั้นปลายของอาชีพครู บางคนไม่ชอบงานสอนและงานวิชาการครูเตรียมพร้อมที่จะออกจากวิชาชีพครู<sup>๑๑</sup>

ในองค์กรทางการศึกษาทุกแห่งจะมีครูในระดับชั้นต่าง ๆ รวม ๆ กันอยู่ ดังนั้น ในการพัฒนาครูหรือสนับสนุนให้ครูเจริญงอกงามในวิชาชีพ จะต้องกระทำไปด้วยความเคารพในความต้องการของแต่ละบุคคลซึ่งแตกต่างกัน จึงเป็นงานท้าทายหรือต้องใช้ความพยายามมากขึ้น ในการที่จะรักษาเกียรติยศชื่อเสียงของแต่ละคน

#### ๒.๒.๓ แนวคิด หลักการและวิธีการพัฒนาครู

ในการพัฒนาครูนั้น มีทิศทางที่ครูจะพัฒนาจากระดับหนึ่งไปยังระดับที่สูงขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดคุณภาพครู (National Teacher Qualification : NTQ) ไว้ในพระราชบัญญัติครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นระดับ เรียกว่า วิทยฐานะของครู ได้แก่ ครูชำนาญการ ครูชำนาญการพิเศษ ครูเชี่ยวชาญ ครูเชี่ยวชาญพิเศษ ซึ่งขณะนี้ยังไม่ได้ใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรม และทำให้เห็นภาพของการพัฒนาตนเองของครูเป็นอย่างมากในส่วนของพัฒนาครูที่ตรงกับแนวการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ต้องถือว่าครูสำคัญที่สุดต่อการพัฒนา ดังนั้นจึงอาจพัฒนาครูในลักษณะ ๓ รูปแบบใหญ่ ๆ ได้แก่

- ๑) การพัฒนาตนเองโดยไม่มีวิทยากรหรือมีเป็นครั้งคราว
- ๒) การพัฒนาตนเองโดยมีวิทยากรช่วยชี้แนะ แนวและช่วยเหลือ
- ๓) การพัฒนาตนเองโดยผสมผสานแบบที่ ๑ และ ๒ ตามความหมาย<sup>๑๒</sup>

คำหามาน คนโต ได้กล่าวว่า วิธีการและกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนามีหลากหลาย ทั้งที่มีการสื่อสารทางเดียว และสองทาง ได้แก่ การฝึกอบรม การฝึกหัด – ทดลอง การปฏิบัติการสอนจริง สังเกตการสอน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การศึกษาดูงาน อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางสภาพการณ์ของความเป็นจริงและบริบททางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมการเรียนรู้ในปัจจุบัน ครูและผู้เกี่ยวข้องต้องปรับเปลี่ยนความเชื่อดังนี้

- ๑) เชื่อว่าครูแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และศักยภาพแตกต่างกัน

<sup>๑๑</sup>Burke, Christensen and Fess, Teacher Career Stage : Implication for Staff Development, อ้างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓.

<sup>๑๒</sup>สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๗), หน้า ๖.

๒) เชื่อว่าครูแต่ละคนสามารถเป็นวิทยากรพัฒนาตนเองและผู้อื่นให้เกิดความรู้ ความคิด ทักษะ และคุณธรรม

๓) เชื่อว่าครูแต่ละคนต้องการพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพและอื่นๆตามความถนัด และความสนใจ

๔) เชื่อว่าครูแต่ละคนต้องการคิด พูด เขียน และแสดงออกอย่างเสรี เพื่อแสดงถึง ความรู้ความสามารถและศักดิ์ศรีของตน

๕) เชื่อว่าครูแต่ละคนสามารถสังเกต ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้าง องค์ความรู้ของตนได้

๖) เชื่อว่าการพัฒนาครูสามารถทำได้ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ หลากหลายในเวลาและ สถานที่ต่างกัน ไม่เฉพาะในสถานที่อบรมเท่านั้น

๗) เชื่อว่าการพัฒนาครูเป็นระบบงานของสถานศึกษา และการพัฒนาตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตครู จึงควรกระทำเป็นประจำ ต่อเนื่องและตลอดชีวิต

๘) เชื่อว่าการพัฒนาครูจำเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อยก็ได้

๙) เชื่อว่าการพัฒนาครูจะได้ผลดีต้องเกิดจากความต้องการและความสมัครใจของเขาเอง ไม่ใช่เรื่องที่จะต้องบอกลงหรือบังคับโดยบุคคลอื่น<sup>๓๓</sup>

ส่วนกิจกรรมในการพัฒนาครู ไม่ว่าจะจัดเป็นกลุ่มและรายบุคคล เพื่อให้ครูแต่ละคน ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ เป็นครูที่สมบูรณ์ด้วยความรู้ ความคิด คุณธรรม จริยธรรม และมี สุขภาพจิตที่ดี คำหามาน คน ไค มีข้อเสนอแนะว่าดังนี้

๑) เอาใจใส่ดูแลสุขภาพกายของตนอยู่เสมอ ด้วยการเลือกรับประทานอาหารและ ดื่มน้ำให้ถูกหลักโภชนาการ ละเว้นการดื่มสุรา งดสูบบุหรี่ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ รักษาความสะอาด และตรวจสุขภาพเป็นครั้งคราว

๒) เอาใจใส่ดูแลสุขภาพจิตของตนอยู่เสมอ ครูควรทำอารมณ์จิตใจให้สงบเยือก เย็นอยู่เสมอควบคู่กับการพัฒนาสุขภาพกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ ไม่ครุ่นคิดเรื่องร้ายหรือเศร้าหมอง ลดความคิดความกังวล ชีตถือและปฏิบัติตามหลักธรรมศาสนาของตน มีอารมณ์ขันและมอง โลกในแง่ดี ช่วยเหลือผู้อื่นตามฐานะและ โอกาส ชื่นชมธรรมชาติและศิลปะ คนตรี สร้างความกลมเกลียว และอบอุ่นในครอบครัว รวมทั้งปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามประเพณีและวัฒนธรรม

<sup>๓๓</sup> คำหามาน คน ไค, ทางก้าวหน้าของครูมืออาชีพ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๓), หน้า ๖๐.

๓) เอาใจใส่และพัฒนาบุคลิกภาพอยู่เสมอ ครูต้องเอาใจใส่ตนเองเกี่ยวกับความสะอาดความเป็นระเบียบของร่างกาย การแต่งกาย บุคลิกภาพตลอดจน กิริยามารยาทให้ถูกต้องเหมาะสมตามมารยาทไทยและมารยาทสากล

๔) อ่านหนังสือเป็นประจำ ครูจำเป็นต้องอ่านหนังสือทุกวัน เริ่มต้นจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิยาย เรื่องสั้น การ์ตูน แล้วค่อยฝึกอ่านสารคดี วิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือและวารสารเกี่ยวกับวิชาชีพครู

๕) ดูโทรทัศน์หรือฟังวิทยุรายการต่าง ๆ ครูควรดูและฟังรายการทั้งสาระและบันเทิง จากวิทยุ โทรทัศน์และวีดีโอ โดยพยายามค้นหาสาระจากรายการบันเทิง และค้นหาความบันเทิงจากรายการสาระ ฝึกปรับเปลี่ยน สืบค้นหาความแปลกใหม่และสิ่งดีมีประโยชน์

๖) ฝึกการจดบันทึกให้เป็นนิสัย การบันทึกที่ง่ายที่สุดคือจดบันทึกไว้ในกระดาน ควรมีสมุดบันทึกเพื่อจดสิ่งที่ได้ยิน ได้ฟัง ได้พบเห็นแต่ละวัน

๗) ร่วมกิจกรรมประชุมสัมมนา ครูควรแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมต่าง ๆ และควรเข้าประชุมตามสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชุมเกี่ยวกับวิชาชีพครู

๘) จัดกิจกรรมประชุมสัมมนา ครูควรรวมกลุ่มกันจัดกิจกรรมประชุมสัมมนา งานของครู ครูควรพบปะเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับงาน โดยเริ่มด้วยกลุ่มเล็ก ๆ เลือกหัวข้อสนทนาที่ทุกคนเห็นตรงกัน ถ้ามีการรวมตัวในรูปแบบของชมรมหรือสมาคม ก็ควรเปิดโอกาสให้ครูอื่นๆ เข้าร่วมกิจกรรมด้วย ดังนั้น ครูควรพัฒนาตนเองจากผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาไปสู่การเป็นผู้จัดประชุมสัมมนาและเป็นวิทยากรการประชุมสัมมนาตามลำดับ

๙) ศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการ การใช้ห้องสมุดในการค้นคว้าเป็นกิจกรรมที่ครูควรปฏิบัติและเป็นแหล่งวิทยาการที่สำคัญ ส่วนแหล่งวิทยาการอื่น ๆ ที่ครูควรไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ ศูนย์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พิพิธภัณฑ์ ศูนย์วัฒนธรรม สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ สวนสัตว์ รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

๑๐) ฝึกและใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในยุคเทคโนโลยีข่าวสาร ครูต้องใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้ สำหรับผู้ที่ไม่เคยใช้หรือใช้ไม่เป็น ควรรับการฝึกหัดอบรม

๑๑) เชิญวิทยากรร่วมพัฒนา ในยุคต่อไปวิทยากรจะเป็นผู้หนึ่งซึ่งร่วมกันพัฒนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครู

๑๒) ไปดูและศึกษาจากแหล่งงาน โดยการศึกษานอกสถานที่ หรือทัศนศึกษา ต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ไปตามความจำเป็น มีกระบวนการและการรายงานผล

๑๓) วิจัยในงานประจำ ครูทุกคนสามารถเรียนรู้ด้วยการวิจัยในงานปกติของตนมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนและเพื่อการเรียนรู้ด้วยการวิจัยในงานปกติของตน มีจุดมุ่งหมายใน



การพัฒนาผู้เรียนและเพื่อการเรียนรู้ของครู มีการกำหนดจุดมุ่งหมายกิจกรรมการดำเนินงาน สรุป และรายงานผล

๑๔) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ครูควรรวมกลุ่มกันทำและเป็นผู้ริเริ่มกำหนดปัญหาที่จะพัฒนาร่วมกัน วางแผน จัดหาวิทยากร และเน้นการได้ฝึกปฏิบัติของผู้เข้าร่วมประชุม และครูควรจัดประชุมตามทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาวิชาชีพครู

๑๕) ฝึกประชุมกลุ่มร่วมคิดร่วมทำ ครูควรฝึกทักษะเพื่อพัฒนาตนเองคือการประชุมกลุ่ม โดยให้ทุกคนได้มีโอกาสแสดงออกตามเวลาอันสมควร เน้นการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วม ตามลักษณะของงาน เนื้อหาสาระที่นำมาปฏิบัติกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมปกติที่ปฏิบัติในโรงเรียน หรือในชุมชน ควรให้ผู้บริหารเข้าร่วมในกิจกรรมการฝึกปฏิบัติทุกครั้ง

๑๖) ฝึกวิจารณ์และประเมินค่า โดยมีวิทยากรทำหน้าที่กำกับและวิจารณ์ มีประเด็นเป็นองค์ประกอบของกิจกรรม มีขั้นตอนการฝึก ได้แก่ กำหนดจุดมุ่งหมาย ข้อมูลประกอบประเด็น และเปิดโอกาสให้แต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มได้วิจารณ์และประเมินค่าในแง่มุมต่าง ๆ อย่างเสรี แล้วสรุปเป็นความเห็น

๑๗) ฝึกทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้เรียน ครูควรฝึกการทำงานหรือทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับนักเรียนที่ตนสอน กิจกรรมนี้ทำให้ครูเข้าใจเด็กมากขึ้น รู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของเด็ก และเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๑๘) ฝึกสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูควรมีการฝึกฝนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสมรรถนะสูงสุดของการพัฒนาสติปัญญา กิจกรรมนี้ควรมีวิทยากรหรือพี่เลี้ยง<sup>๑๔</sup>

ในกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูนั้น ผลที่ได้รับจะมีคุณค่ามหาศาลทั้งตัวครูและส่วนที่จะเกิดแก่ผู้เรียน และเพื่อประโยชน์ของตัวเอง ครูแต่ละคนควรจัดระบบงาน ระบบพัฒนาตนเองให้เข้ากับระบบการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดทำและจัดเก็บเอกสาร สื่อ และผลงานต่างๆ ไว้ให้เป็นระบบ เพื่อเป็นหลักฐานและร่องรอยของการพัฒนาที่จะนำไปใช้ในการประเมินความก้าวหน้าของครูต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการที่กล่าวมาข้างต้น มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียน โนนสะอาดพิทยาศาสตร์ โดยใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาครู ได้มาจากการระดมความคิดของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย และผู้วิจัย

<sup>๑๔</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๒.

## ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

### ๒.๓.๑ ความหมายการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

สนอง อินละคร ได้ให้ความหมายของการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญว่า “เป็นกระบวนการที่ผู้สอนให้นักเรียน ได้ศึกษา ค้นคว้า คิดค้น หรือแสวงหาความรู้ จนสามารถสร้างข้อสรุปความรู้ด้วยตนเองและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้”<sup>๕๕</sup>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ ความหมายการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญว่า “เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมาย สาระกิจกรรม แหล่งความรู้ สื่อการเรียน และการจัดประเมินผลที่มุ่งพัฒนา “คน” และชีวิต ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มความสามารถสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน”<sup>๕๖</sup>

ประเวศ วะสี ได้ให้ความหมายการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญว่าเป็นการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์จริง สถานการณ์จริงของแต่ละคนไม่เหมือนกัน จึงต้องเอาผู้เรียนแต่ละคนเป็นตัวตั้ง”<sup>๕๗</sup>

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ ได้ให้ความหมายการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญว่า “ครูต้องให้โอกาสผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ตั้งตัว มีความจดจ่อ ผูกพันกับสิ่งที่ทำ”<sup>๕๘</sup>

วัฒนาพร ระงับทุกข์ ได้ให้ความหมายการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญว่า “เป็นวิธีการที่สำคัญที่สามารถสร้างพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ สร้างเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่”<sup>๕๙</sup>

<sup>๕๕</sup>สนอง อินละคร, เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง, (อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๒.

<sup>๕๖</sup>สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด, (กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๓), หน้า ๒๐.

<sup>๕๗</sup>ประเวศ วะสี, ปฏิรูปการศึกษา-ยกเครื่องทางปัญญาทางรอดจากความหายนะ, (กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, ๒๕๔๑), หน้า ๓.

<sup>๕๘</sup>พิมพันธ์ เดชะคุปต์, นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๓.

<sup>๕๙</sup>วัฒนาพร ระงับทุกข์, แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง, (กรุงเทพมหานคร : ต้นอ้อ ๑๕๕๕, ๒๕๔๒), หน้า ๔.

ทิสนา แคมมณี กล่าวว่า “การจัดการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการจัดโดยมีจุดเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ซึ่งคู่ได้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น มีใจจดจ่อผูกพัน และมีปริมาณการมีส่วนร่วม”<sup>๒๐</sup>

ผู้วิจัยสรุปได้ว่ากระบวนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนสอดคล้องกับการดำรงชีวิตเหมาะสมกับ ความสามารถ และความสนใจ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิด การเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้ความสำคัญกับ ผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและ ความต้องการของผู้เรียนเป็นการสร้าง และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่พึงประสงค์ โดยครูอำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งเรียนรู้

#### ๒.๓.๒ หลักพื้นฐานของแนวคิด “ผู้เรียนเป็นสำคัญ”

ชลดา รานอก กล่าวว่า หลักพื้นฐานของแนวคิด “ผู้เรียนเป็นสำคัญ” คือ

- ๑) ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน
- ๒) เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้
- ๓) การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จ หากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
- ๔) สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน
- ๕) ครู คือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งการเรียนรู้
- ๖) ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างกัน
- ๗) การศึกษา คือ การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลายๆ ด้านพร้อมกันไป<sup>๒๑</sup>

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช กล่าวว่า เพื่อให้การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเป็น ไปอย่าง ได้ผล การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ควรยึดหลัก ดังนี้

- ๑) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นอย่างมีชีวิตชีวา
- ๒) การเรียนรู้เกิดขึ้น ได้จากแหล่งต่างๆ กัน

<sup>๒๐</sup> ทิสนา แคมมณี, การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด, (กรุงเทพมหานคร : ไอเดียสแควร์, ๒๕๔๒), หน้า ๔-๖.

<sup>๒๑</sup> ชลดา รานอก, การจัดทำแนวการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา (ส ๐๗๑ ส ๐๗๒ และ ส ๐๗๓), (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑.

๓) การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเอง

๔) การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน<sup>๒๒</sup>

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า หลักในการจัดการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

๑) ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct)

๒) ให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด (Participation)

๓) ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันและได้เรียนรู้จักกันและกัน แลกเปลี่ยนข้อมูล, ความรู้, ความคิด และประสบการณ์แก่กันและกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (Interaction)

๔) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ “กระบวนการ” ควบคู่ไปกับ “ผลงาน/ข้อความรู้ที่สรุปได้ (Process Product)”

๕) ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Application)<sup>๒๓</sup>

#### ๒.๓.๓ หลักการและสาระสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การกำหนดจุดหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัดความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้สัมผัสสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติ และเทคโนโลยี ผู้เรียนได้ค้นคว้า ทดลองฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จนค้นพบสาระสำคัญของ บทเรียน ได้ฝึกวิธีคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการ และสามารถแสดงออกได้อย่างชัดเจนมีเหตุผล ในการจัดกิจกรรมดังกล่าว ครูมีบทบาทปลุกเร้าและเสริมแรงศิษย์ในทุกกิจกรรม ให้ค้นพบคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมที่ปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ความ

<sup>๒๒</sup> ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช, คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับมัธยมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : แม็ค, ๒๕๔๔), หน้า ๒.

<sup>๒๓</sup> กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, กองนโยบายและแผนสถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา ๒๕๓๘, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, ๒๕๓๘), หน้า ๑-๒.

มีวินัย รับผิดชอบในการทำงาน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการประเมินและปรับปรุงตนเอง ขอมรับผู้อื่น สร้างจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองและพลโลก นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา เกิดขึ้นได้ในหลายระดับ ทั้งในและนอกห้องเรียนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม<sup>๒๔</sup> ซึ่งทั้งหมดนี้ได้ถูก กำหนดที่สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ หมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑) การจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ ประสบการณ์การเรียนรู้ยึดหลักดังนี้

๑.๑ ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นจึงต้องจัด สภาพแวดล้อม บรรยากาศ รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ให้หลากหลาย เพื่อเอื้อต่อความสามารถของ ผู้เรียนแต่ละบุคคลได้พัฒนาตามธรรมชาติที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ เหมาะสมแก่ วัยและศักยภาพของผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่และเป็นการเรียนรู้กันและ กัน อันก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคมและ ประเทศชาติ โดยการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง บุคคล ชุมชน และทุก ส่วนของสังคม

๑.๒ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ในกระบวนการเรียนการสอนมุ่งเน้นประโยชน์ของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำ เป็น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

๒) มุ่งปลูกฝังและสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียน เน้นความรู้ คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและบูรณาการความรู้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งฝึกทักษะและกระบวนการ เรียนคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้ โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ และ ประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ ได้แก่

๒.๑ ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคมในเรื่อง ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของ สังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข

<sup>๒๔</sup> สถาบันแห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้, แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๕๒), หน้า ๑๒-๑๔.

๒.๒ ความรู้และทักษะทางด้านเทคโนโลยี รวมทั้งให้มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในเรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

๒.๓ ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการรู้จักประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

๒.๔ ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และการใช้ภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

๒.๕ ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

๓) ภาระบวณการเรียนรู้ แนวทางในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๓.๑ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

๓.๒ ให้มีการฝึกทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหา

๓.๓ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

๓.๔ จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

๓.๕ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

๓.๖ ผู้เรียนและผู้สอนเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

๓.๗ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

๔) การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ บทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ของรัฐ และสถานศึกษาต่างๆ ดังนี้

๔.๑ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

๔.๒ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

๔.๓ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร

๔.๔ หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ ต้องมีลักษณะหลากหลาย เหมาะสมกับแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล

๔.๕ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

๔.๖ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริม ให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

๕) การประเมินผลการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผลผู้เรียน โดยพิจารณาจากการพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ซึ่งจะต้องใช้วิธีการที่หลากหลายประเมินผู้เรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนในลักษณะเดิมที่เรียกว่า “การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” แต่โดยกระแสนปฏิรูปการศึกษาที่ต้องการเน้นผู้เรียนเป็นตัวตั้ง จึงเปลี่ยนเป็น “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” ซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปอยู่แล้ว การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะเกิดภาพการเรียนรู้ที่งดงาม มีชีวิตชีวา ผู้เรียนจะเรียนอย่างมีความสุข มีส่วนร่วมอย่างอิสระ มีความกล้าคิด กล้าพูด กล้าถาม กล้าทำ กล้าแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งพอสรุปความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้<sup>๒๕</sup>

๑) บทบาทผู้เรียน ผู้เรียนมีบทบาทหลักที่แสดงออกอย่างเด่นชัดดังต่อไปนี้

๑.๑ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้

๑.๒ ผู้เรียนได้เรียนรู้ตรงกับความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเอง

๑.๓ ผู้เรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดสร้างสรรค์

<sup>๒๕</sup> คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียน, การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๓), หน้า ๑๒-๑๓.

- ๑.๔ ผู้เรียนมีโอกาสได้แสดงออกอย่างอิสระ
- ๑.๕ ผู้เรียนได้เป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
- ๑.๖ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและเรียนรู้จากสภาพจริง
- ๑.๗ ผู้เรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- ๑.๘ ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น หรือได้ทำงานเป็นกลุ่ม
- ๑.๙ ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

๒) บทบาทครู การเรียนการสอนรูปแบบนี้จะลดบทบาทครูลงอย่างมาก จากเดิมที่ครูคอยบอกคอยอธิบายก็กลับมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก นักเรียนเปลี่ยนจากผู้รับมาเป็นผู้เรียนรู้ เปลี่ยนจากผู้จำมาเป็นผู้คิด ผู้ทำ แล้วจึงจำได้ ดังนั้นบทบาทครูจึงเปลี่ยนไป ดังนี้

๒.๑ ครูผู้อำนวยความสะดวก ครูมีหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกให้นักเรียนได้คิดหรือ แสวงหาความรู้ได้อย่างราบรื่น

๒.๒ ครูผู้จัดการ ครูมีหน้าที่จัดการ จัดหา เพื่ออำนวยความสะดวกให้กิจกรรมการเรียนได้อย่างสะดวก

๒.๓ ครูผู้ประสาน ครูทำหน้าที่เพียงเป็นผู้ประสาน เป็นผู้ทำให้ผู้เรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนได้อย่างสะดวก

๒.๔ ครูกัลยาณมิตร ครูต้องทำตนเป็นมิตรผู้ใจดี ให้เด็กกล้าถาม กล้าปรึกษา มีความเมตตา และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน การเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจมาก และได้ใช้กันมานานหลายปี คือ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบ CIPPA Model ซึ่ง ทิศนา แชนณี เป็นผู้คิดและพัฒนา มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

C : หน้า Construct คือ การให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการแสวงหาข้อมูล ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ ตีความ สร้างความหมาย สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปข้อความรู้

I : หน้า Interaction คือ การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เรียนรู้จากกัน แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

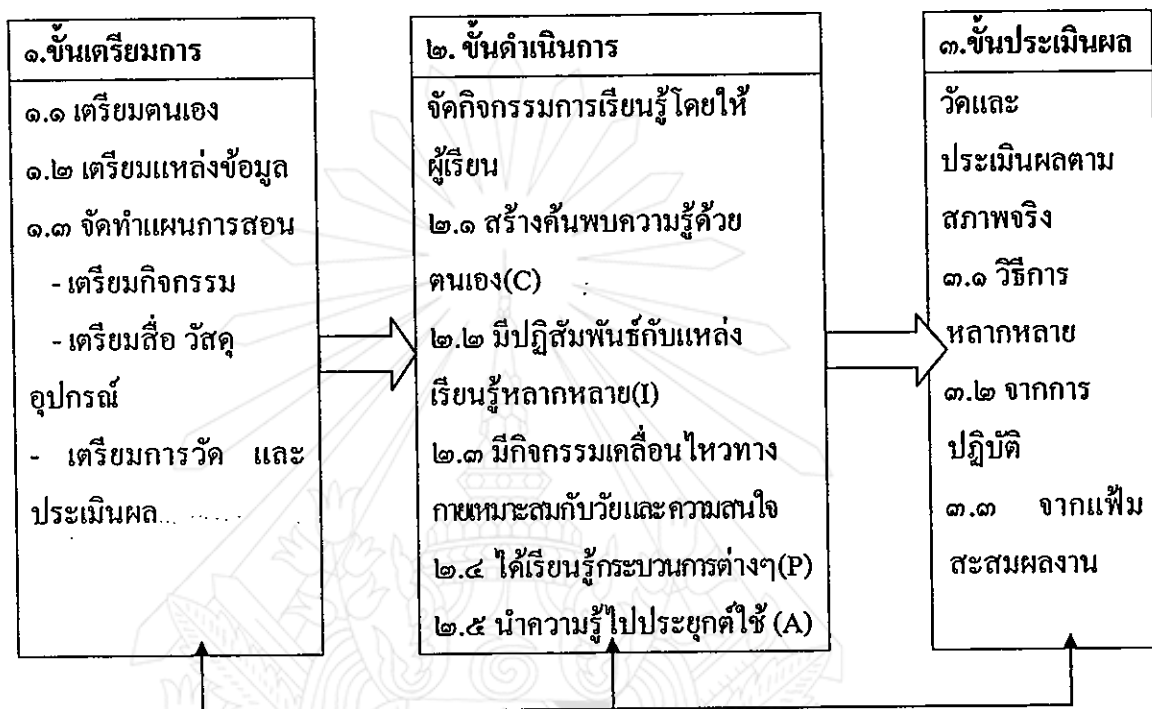
P : หน้า Participation คือ การให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด

P : หน้า Process & Product คือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับผลงานหรือข้อความรู้ที่สรุปได้



A : หน้า Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และเพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อไป<sup>๒๖</sup>

แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการนำรูปแบบของ CIPPA Model ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีขั้นตอนดังภาพประกอบที่ ๒.๒



ภาพประกอบที่ ๒.๒ แผนภูมิแสดงขั้นตอนการนำรูปแบบของ CIPPA Model ไปใช้ในการสอน

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ ได้กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ดังนี้

- ๑) มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน
- ๒) ผู้เรียน ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ
- ๓) ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
- ๔) ผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

<sup>๒๖</sup> ทัศนาศา แคมป์, การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๓), หน้า ๓๘.

๕) ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน<sup>๒๑</sup>

ส่วนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ที่เน้นหรือคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนนั้น จะเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ได้ให้ความสำคัญต่อการมุ่งผู้เรียนมีบทบาทหน้าที่และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งผู้เรียนจะสามารถทำในสิ่งต่อไปนี้

๑) ได้คิดเอง ทำเอง ปฏิบัติเอง และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

๒) มีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรม และวิธีการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

๓) มีส่วนร่วมประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้

ในทำนองเดียวกันเมื่อพิจารณาในบทบาทของครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่บทบาทครูเป็นผู้วางแผนขั้นต้น ทั้งเนื้อหาและวิธีการแก่ผู้เรียน จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และช่วยชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ในด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสนับสนุนอย่างสำคัญ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมเกื้อหนุนจากบุคลากรทุกส่วนทุกฝ่าย และรวมถึงชุมชนด้วย

อย่างไรก็ตาม ทุกกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนนอกจากจะสอดคล้องกับแนวทางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว สิ่งสำคัญที่สุด คือ เป็นกิจกรรมที่สร้างความแข็งแกร่งอดทน มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถเชิงการคิดวิเคราะห์ มีวินัยและเห็นประโยชน์ส่วนรวม เป็นกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อการสร้างศักยภาพของคนอย่างแท้จริง ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงจะถือว่าเป็นการมุ่งพัฒนามนุษย์ให้เป็นคนดี คนเก่ง และเป็นคนมีความสุขในการดำรงชีพเป็นสำคัญด้วย<sup>๒๔</sup>

๒.๓.๔ ตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยสุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ ได้ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดกลุ่ม จากทฤษฎีการเรียนรู้ ๕ ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อ

<sup>๒๑</sup> คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด, อ่างแล้ว, หน้า ๔๑.

<sup>๒๔</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๐-๔๑.

พัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านการฝึกฝน กาย วาจา ใจ ได้ตัวบ่งชี้สำหรับผู้เรียน ๕ ข้อ และสำหรับครู ๑๐ ดังนี้

๑) ตัวบ่งชี้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ประกอบด้วย

- (๑) นักเรียนมีประสบการณ์ตรงกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี
- (๒) นักเรียนฝึกปฏิบัติและทำกิจกรรมหลากหลายจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
- (๓) นักเรียนเห็นแบบอย่างที่ดี และฝึกเผชิญสถานการณ์จนเกิดจิตสำนึกและ คุณธรรม
- (๔) นักเรียนฝึกคิดหลายวิธี สร้างสรรค์จินตนาการและแสดงออกได้อย่างชัดเจนมีเหตุผล

(๕) นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ทดลองวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งด้วยตนเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม

(๖) นักเรียนได้ฝึกค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้จากแหล่งวิทยาการ ในโรงเรียนและชุมชน

(๗) นักเรียนสนใจใฝ่รู้ มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างมีความสุข

(๘) นักเรียนฝึกระเบียบวินัยและรับผิดชอบในการทำงานจนสำเร็จ

(๙) นักเรียนฝึกประเมินผลงาน ฝึกประเมินและปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น

๒) ตัวบ่งชี้กระบวนการสอนของครู ประกอบด้วย

(๑) ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทย และความรู้สากล

(๒) ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจ และเสริมแรงให้นักเรียนเกิด การเรียนเต็มศักยภาพ

(๓) ครูเข้าใจและเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง

(๔) ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์

(๕) ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง

(๖) ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุง ส่วนด้อยของนักเรียน

(๗) ครูใช้สื่อการสอนเพื่อการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้

(๘) ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตโดยร่วมมือกับชุมชน

(๘) ครูปลูกฝังระเบียบวินัย ค่านิยม และคุณธรรม ตามวิถีวัฒนธรรมไทย

(๑๐) ครูประเมินตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

จากตัวบ่งชี้กระบวนการสอนของครู ๑๐ ข้อ สามารถนำมาแจกแจงเป็นตัวบ่งชี้ที่แสดงพฤติกรรมการสอนของครูในชั้นเรียนที่เกิดขึ้นก่อนการสอนหรือเตรียมการสอน ระหว่างสอน (ดำเนินการสอนและประเมินผล) และหลังการสอน (สรุป) ได้จำนวน ๕๒ ข้อ สำหรับครูผู้ปฏิบัตินำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนต่อไป<sup>๒๘</sup>

๒.๓.๕ ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทิตนา เขมมณี กล่าวถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนว่ามีขั้นตอน ๓ ขั้นตอนนี้

๑) ขั้นการเตรียมการสอน

๑.๑ ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ

๑.๒ ศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย

๑.๓ วางแผนการสอน

๑.๓.๑ กำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์ให้ชัดเจน

๑.๓.๒ วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอด และกำหนด รายละเอียดให้

ชัดเจน

๑.๓.๓ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามหลักชิป

ปา หรืออื่นๆ

๑.๓.๔ กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

๑.๔ จัดเตรียม

๑.๔.๑ สื่อ วัสดุการเรียนการสอน ให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน

๑.๔.๒ เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

๑.๔.๓ ติดต่อแหล่งความรู้ต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สถานที่ หรือสื่อทัศน วัสดุต่างๆ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

๑.๔.๔ เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

๑.๔.๕ ห้องเรียนหรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น อาจจำเป็นต้องจัดโต๊ะ เก้าอี้ ในลักษณะใหม่

<sup>๒๘</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ๒๑ เซ็นจูรี่, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑-๑๓.

## ๒) ขั้นตอนการสอน

๒.๑ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี

๒.๒ กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

๒.๓ จัดกิจกรรมเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ โดยอาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง

๒.๓.๑ ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่างๆ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

๒.๓.๒ อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรม การเรียนรู้

๒.๓.๓ กระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่

๒.๓.๔ สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งเหตุการณ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะกระทำกิจกรรม

๒.๓.๕ ให้คำแนะนำ และข้อมูลต่างๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น

๒.๓.๖ บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการปรับปรุงกิจกรรมให้ดีขึ้น

๒.๓.๗ ให้การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม

๒.๓.๘ ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียน และอาจให้ข้อมูลเนื้อหา ความรู้ เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

๒.๓.๙ ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะตามความเหมาะสม

## ๓) ขั้นตอนประเมินผล

๓.๑ เก็บรวบรวมผลงาน และประเมินผลงานของผู้เรียน

๓.๒ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน<sup>๑๑</sup>

## ๑) ขั้นตอนเตรียมการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวถึง ขั้นตอน การเตรียมการสอนว่าเป็นการวางแผนการสอนก่อนการเข้าสอน ซึ่งสิ่งที่ครูควรพิจารณามีดังนี้

๑) การเตรียมการสอน ต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของรายวิชา เพื่อครูผู้สอนจะได้ทราบว่ากำลังจะสอนอะไร รวมทั้งเป็นแนวทางในการเลือกและกำหนดเนื้อหาวิชา และการจัดกิจกรรมเนื้อหาให้ต่อเนื่องกัน

<sup>๑๑</sup> ทิศนา เขมมณี, การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด, อ่างแล้ว, หน้า ๒๔ - ๒๕.

๒) ควรพิจารณาพื้นฐานของผู้เรียน ว่ามีพื้นฐานความรู้เดิมเป็นอย่างไร อาจใช้วิธีการสอบถามเพื่อจะได้เตรียมเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน

๓) กำหนดเนื้อหา เป็นการเตรียมเนื้อหาให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย มีความกว้างขวาง สมบูรณ์ถูกต้องกับลักษณะงาน

๔) กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการสอน ซึ่งการปฏิบัติจะใช้เวลาในการฝึกอย่างไร ใช้ระยะเวลาสั้นหรือยาวจะต่อเนื่องกันอย่างไร

๕) การกำหนดวัสดุฝึกและอุปกรณ์การสอนโดยการเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และการฝึกในวิชานั้น<sup>๓๑</sup>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวถึง หลักการในขั้นการเตรียมการสอนว่ามีดังนี้

๑) การสำรวจความต้องการเป็นการศึกษาธรรมชาติและกำหนด ความต้องการของผู้เรียน โดยการซักถาม สังเกต สัมภาษณ์ หรือทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อสร้างและกระตุ้นความสนใจรวมทั้งเป็นการสำรวจพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

๒) การเตรียมการ ครูต้องเตรียมศึกษาเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและ จุดประสงค์ของการเรียนรู้ให้เข้าใจว่า หลักสูตรต้องการอะไร แต่ไหน มีจุดประสงค์ของการเรียนรู้อย่างไร เพื่อวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงและบูรณาการสาระ การเรียนรู้ แต่ละวิชาที่สัมพันธ์กันเข้าด้วยกันเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริง และให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงมากที่สุด ทั้งนี้ครูต้องเปิด โอกาสให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วม กำหนดกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดอย่างเหมาะสม ครูต้องเตรียมแหล่งข้อมูลทั้งที่เป็น สื่อการเรียน ใบความรู้ ใบงาน วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือก ศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เป็นต้น<sup>๓๒</sup>

ราตรี อินกัน กล่าวถึง ขั้นตอนในการเตรียม การสอนของครูว่า ประกอบด้วย

๑) เตรียมตนเอง ครูจะต้องเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทของผู้ให้บริการ ด้านความรู้ ซึ่งจะต้องให้คำอธิบาย คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน รวมทั้ง

<sup>๓๑</sup>ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อสาร, ๒๕๓๕), หน้า ๗๓ - ๗๔.

<sup>๓๒</sup>สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด, อ่างแล้ว, หน้า ๒๒ - ๒๓.

แหล่งความรู้ที่จะแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้ ดังนั้นจะต้องมีภาระหนักในการเตรียมตนเองด้วยการอ่านการค้นคว้า การทดลองปฏิบัติมาก ๆ ในหัวข้อเนื้อหาที่ตนเองรับผิดชอบ รวมทั้งข้อมูลและประสบการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

๒) เตรียมแหล่งข้อมูล เมื่อบทบาทครูไม่ใช่บอกเล่ามวลความรู้อีกต่อไป ครูจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียน ทั้งในรูปแบบสื่อการสอน ใบความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียนหรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ หรือแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดวิชา ห้องปฏิบัติการวิชาการต่างๆ และห้องพิพิธภัณฑ์ใน โรงเรียน ทั้งนี้รวมไปถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนด้วย ซึ่งสามารถสำรวจบัญชีรายชื่อ หนังสืออุปกรณ์ หรือสื่อต่างๆ ไว้สำหรับผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่กำหนดในกิจกรรมการเรียนรู้หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งในหรือนอกเวลาเรียน

๓) จัดทำแผนการสอน บทบาทของครูก่อนการเรียนการสอนทุกครั้ง คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด จะวิเคราะห์จุดประสงค์ การเรียนรู้ เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหาข้อความรู้ อันจะนำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้ที่จะสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในการจัดทำแผนการสอนต้องเตรียมการในสิ่งต่อไปนี้

๓.๑ เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ การค้นคว้าหาความรู้และการสร้างความรู้ โดยครูจะทำหน้าที่เป็น ผู้จัดการที่กำหนดบทบาทในการเรียนรู้ และความรับผิดชอบแก่ผู้เรียนให้ได้ทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการความสามารถและความสนใจของแต่ละคน

๓.๒ เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เมื่อออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว จะพิจารณาและกำหนดว่าจะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ใด เพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวบรรลุผลแล้ว จัดเตรียมให้พร้อมบทบาทของครูตรงนี้จึงเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล

๓.๓ เตรียมการวัดและประเมินผล บทบาทในด้านการเตรียม การอีกประการหนึ่ง คือ การเตรียมวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการวัดให้ตรงตาม จุดประสงค์การเรียนรู้และวัดให้ครอบคลุมทั้ง ในส่วนของกระบวนการ และผลงานที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง<sup>๓๓</sup>

<sup>๓๓</sup>ราตรี อินกัน, ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๔๔, หน้า ๘ - ๙.

ชนาธิป พรกุล กล่าวว่า ขั้นการเตรียมการสอนหรือ การวางแผนการสอน ผู้สอนควรมองให้เห็นภาพรวมตลอดกระบวนการเรียนการสอนทั้งรายวิชา โดยคำนึงถึงสิ่งที่ต้องการพัฒนา ผู้เรียน และเจตคติ ค่านิยม คุณธรรม ที่ต้องการปลูกฝังในตัว ผู้เรียน ดังนั้นขั้นตอนการเตรียมการนี้ จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด การวางแผนในขั้นนี้ควรดำเนินการตามลำดับดังนี้

๑) จัดเส้นทางเดินเรื่อง โดยกำหนดหัวข้อของการเดินเรื่องให้มี ความสัมพันธ์ ต่อเนื่องคิดวิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติจนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง

๒) การตั้งคำถามสำคัญ คำถามทำหน้าที่เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้และขอบเขตของเนื้อหาแต่ละหัวเรื่อง คำถามที่ดีควรกระตุ้นให้ผู้เรียนรวบรวมความรู้เดิม ความรู้ใหม่ คิดวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัย ค้นหาคำตอบที่หลากหลาย

๓) การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม การเลือกกิจกรรม การเรียนรู้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

๔) การเลือกสื่อการเรียนการสอน สื่อการสอนมีบทบาทสำคัญ ๓ ประการ คือ ทำหน้าที่ให้ความรู้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนใช้เดินเรื่อง และแสดงความรู้ความสามารถของผู้เรียน

๕) การกำหนดผลงาน ผลงานที่กำหนดให้ผู้เรียนทำมีจุดประสงค์ ๒ ประการ คือ เพื่อใช้ประกอบการอธิบายเรื่องและเพื่อใช้แสดงความรู้ความสามารถ ทักษะ และ เจตคติของผู้เรียน

๖) เป็นแผนการสอนที่ส่งเสริมการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ที่จัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเล็งการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูปราคาสูง<sup>๓๔</sup>

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ขั้นการเตรียมการสอนนั้น ครูผู้สอนจะต้องเตรียมการสอน อย่างถูกต้อง และเหมาะสม โดยที่ครูจะต้องเตรียมตนเอง เตรียมแหล่งข้อมูล เตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เตรียมกิจกรรมและเตรียมการวัดผลประเมินผล โดยจัดทำแผนการสอนให้ชัดเจนตรงตามจุดประสงค์เพื่อนำไปใช้ในขั้นดำเนินการสอนต่อไปตามระบบของการเรียนการสอน

## ๒) ขั้นตอนดำเนินการ

ในขั้นดำเนินการ กรมสามัญศึกษา กล่าวว่า ครูผู้สอน จะต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมีลักษณะดังนี้

<sup>๓๔</sup> ชนาธิป พรกุล, แคนส์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง, อ่างแล้ว, หน้า ๒๑.



๑) ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนพยายามจัด การเรียนการสอนที่ยืดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพราะการค้นพบความจริงใดๆ ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดีและมี ความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน รวมทั้งจดจำได้นาน

๒) ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและกลุ่ม โดยยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกลุ่ม ได้พูดคุย ปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข้อมูลต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และจะปรับตัวให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น ได้

๓) ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างแท้จริงและ มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา กิจกรรมที่จัดจึงควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะดังนี้

๓.๑ ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นระยะๆ เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเรียน

๓.๒ มีประเด็นท้าทายให้ผู้เรียนได้คิด เป็นประเด็นที่ไม่ยากหรือง่าย เกินไป เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหรือลงมือทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

๓.๓ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว

๓.๔ ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียนเกี่ยวข้องกับชีวิต ประสบการณ์และความเป็นจริงของผู้เรียน

๔) เน้นกระบวนการ (Process) ควบคู่ไปกับผลงาน (Product) โดย การส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่างๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน มิใช่มุ่งจะพิจารณาถึงผลงานแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของกระบวนการ

๕) เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้หรือใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน พยายามส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและพยายามติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน<sup>๑๕</sup>

<sup>๑๕</sup> กรมสามัญศึกษา, การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๒), หน้า ๑๕.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวถึง การดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ว่า มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

๑) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ครูควรใช้ประเด็นคำถาม สถานการณ์หรือกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย ใคร่รู้ ครูควรเป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียนให้ผู้เรียนรู้สึกว่าคุณคือ ผู้ที่ช่วยเหลือเขาได้ในทุกเรื่องให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย ไม่เครียด จะทำให้ผู้เรียนอยากเรียน อยากเขียน และมีความสุขกับการเรียน

๒) ชี้นกิจกรรมการเรียนรู้ ครูเป็นบุคคลสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มุ่งจัดกิจกรรมและ สร้างบรรยากาศที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต ใช้สื่อที่หลากหลาย เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ และความสนใจของผู้เรียน คำนึงถึงการใช้สมองทุกส่วน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเสนอ กิจกรรมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน สรุปความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ทั้งสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม เพื่อเรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้

๓) ชี้นวิเคราะห์ อภิปรายผลงาน องค์กรความรู้ที่สรุปได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายผลที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้สังเกตเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ ให้องค์ความรู้ ที่ได้รับชัดเจน เป็นการเสริมแรงและกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจค้นหาความรู้ต่อไป<sup>๑๖</sup>

กรมสามัญศึกษา กล่าวว่า มีเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนอยู่มาหลายวิธีที่ส่งเสริมให้ความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะศูนย์กลางของการเรียนการสอน ซึ่งครูสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยแยกกลุ่มเทคนิคตามแนวคิดการจัดกิจกรรม การจัดกลุ่ม และวิธีการเรียนรู้ดังนี้

๑) เทคนิคการจัดการเรียนการสอนทางอ้อม (Indirect Instructional Techniques) ประกอบด้วยเทคนิคการเรียนแบบต่างๆ ดังนี้ แบบสืบค้น (Inquiry) แบบค้นพบ (Discovery) แบบแก้ปัญหา (Problem Solving) แบบสร้างแผนผังความคิด (Concept Mapping) แบบใช้กรณีศึกษา (Case Studies) แบบตั้งคำถาม (Questioning) แบบใช้การตัดสินใจ (Decision Making)

๒) เทคนิคการศึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Study) ประกอบด้วยเทคนิควิธีการเรียนแบบต่างๆ ดังนี้ ศูนย์การเรียน (Learning Center) ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Access Center) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Packages) คอมพิวเตอร์ ช่วยสอน (CAI) การทำงานการ

<sup>๑๖</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด, อ่างแล้ว, หน้า ๒๓ - ๒๔.

ค้นคว้าอิสระ การเขียนเรียงความ การเรียนเสริม การทำโครงการ การทำนิตยสาร การมอบหมาย รายงานเป็นรายบุคคล

๓) เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค (Technology-Related Instruction) ประกอบด้วยการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ประกอบการเรียนดังนี้ การใช้สิ่งพิมพ์ ตำราเรียน และแบบฝึกหัด การใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) ชุดการสอน (Instruction Package) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction : CAI) บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Text)

๔) เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการปฏิสัมพันธ์ (Interactive Instruction) ประกอบด้วย เทคนิคการเรียนแบบต่างๆ ดังนี้ การโต้ว่าที่กลุ่ม Buzz การอภิปราย การระดมพลังสมอง กลุ่มแก้ปัญหา กลุ่มทิว การประชุมแบบต่างๆ บทบาทสมมติ กลุ่มสืบค้น คู่คิด (Think-Pair-Share) การฝึกปฏิบัติการ กลุ่มเอกฉันท์ ๑-๓-๖

๕) เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Instruction) ประกอบด้วยเทคนิคการเรียนแบบต่างๆ ดังนี้ การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) เกม (Games) กรณีตัวอย่าง (Case Study) สถานการณ์จำลอง (Simulation) ละคร (Acting or Dramatization) บทบาทสมมติ (Role-Play)

๖) เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ประกอบด้วยเทคนิคการเรียนแบบต่างๆ ดังนี้ ปริศนาความคิด (Jigsaw) ร่วมมือแข่งขัน (Teams-Games-Tournaments หรือ TGT) Student Teams and Achievement Divisions หรือ STAD Team Assisted Individualization หรือ TAI กลุ่มสืบค้น (Group Investigating หรือ GI) กลุ่มเรียนรู้ ร่วมกัน (Learning Together หรือ LT) ร่วมกันคิด (Numbered Heads Together หรือ NHT) กลุ่มร่วมมือ (Co-op Co-op)

๗) เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ประกอบด้วยเทคนิคการเรียนแบบต่างๆ ดังนี้ การเรียนการสอนแบบ Storyline Method การเรียนการสอนแบบ แก้ปัญหา (Problem Solving)<sup>๓๗</sup>

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าขั้นดำเนินการนี้ ครูผู้สอนจะต้องดำเนินการเรียนรู้ตามแผนการสอนที่เตรียมไว้โดยให้ผู้เรียนมีบทบาทมากกว่าครู รวมทั้งใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ ผู้เรียนค้นพบ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ใช้กิจกรรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติใช้วิธีสอนที่หลากหลายตามเนื้อหาใน รายวิชาเฉพาะของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้เรียน เพื่อน ให้ผู้เรียน

<sup>๓๗</sup> กรมสามัญศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง, อ่างแล้ว, หน้า ๒๕.

ไว้ด้วยกัน และเรียนรู้ด้วยกันเป็นกลุ่ม จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และ การปฏิบัติ ใช้สื่อ อุปกรณ์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัยความสนใจ ความสามารถของผู้เรียน บทเรียน และเทคนิควิธี สอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ค้นพบกระบวนการ หรือ วิธีการเรียนรู้ ค้นพบกระบวนการ หรือวิธีการเรียนรู้ของคนให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ อภิปราย การนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เชื่อมโยงประสบการณ์เรียนรู้ของผู้เรียน เข้ากับชีวิตจริง

### ๓) ชั้นประเมินผล

กรมสามัญศึกษา กล่าวว่า ชั้นประเมินผลเป็นขั้นตอนที่ครูใช้ตรวจสอบว่าสามารถจัดการ เรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ครูต้องเตรียม เครื่องมือและวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และการวัดควรให้ ครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ<sup>๓๔</sup>

สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวถึง ขั้นตอนในการประเมินผลว่ามีดังนี้

- ๑) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน
- ๒) พิจารณาขอบเขตเกณฑ์ วิธีการ และสิ่งที่จะประเมิน
- ๓) พิจารณากำหนดองค์ประกอบและผู้ประเมินว่ามีใครบ้างที่จะเป็น ผู้ประเมิน เช่น นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นต้น
- ๔) เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมินหลากหลาย เหมาะสมกับ วัตถุประสงค์และเกณฑ์ในการประเมินเช่น การทดสอบ การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบ สสำรวจความคิดเห็น เพิ่มสะสมงาน เป็นต้น
- ๕) กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียน ทำกิจกรรม ระหว่างทำงานกลุ่ม โครงการ ฯลฯ
- ๖) วิเคราะห์ผลและจัดการข้อมูลการประเมิน โดยรายงานกระบวนการ เพิ่มสะสมงาน การ บันทึกข้อมูล
- ๗) สรุปผลการประเมินเพื่อพัฒนาและปรับปรุงข้อบกพร่องการเรียนรู้และพัฒนา ผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนในกรณีที่เป็น การประเมินสรุปรวม เพื่อพิจารณา ตัดสินการเลื่อนชั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดให้นำผลการประเมินระหว่างเรียนมา ประกอบการพิจารณาด้วย<sup>๓๕</sup>

<sup>๓๔</sup> เรื่องเดียวกัน.

<sup>๓๕</sup> สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด, อ้าง แล้ว, หน้า ๒๕ - ๒๖.

วัฒนาพร ระวังทุกข์ กล่าวว่า วิธีการวัดและการประเมิน ที่ยอมรับกันว่า สอดคล้องกับ แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เพราะเป็นวิธีการที่สามารถค้นหา ความสามารถและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่ แท้จริงของผู้เรียน และยังเป็นข้อมูลสำคัญ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจผลการเรียนของ ผู้เรียน ได้อย่างดีด้วย เพราะการวัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงเป็นการวัดและประเมินผล ตามสภาพที่แท้จริงเป็นการวัดและประเมินผลกระบวนการทำงานในด้านสมองหรือการคิดและ จิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ<sup>๑๐</sup>

บุญชู ชลัษเฐียร กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนว่า ความสามารถด้านต่างๆ ที่พึงประสงค์ให้เกิดกับผู้เรียนนั้น ผู้สอนสามารถสังเกตได้ บันทึกได้ และ วัดได้ ทั้งนี้โดยดำเนินการสอน และประเมินควบคู่กันไป และพึงระลึกไว้ด้วยว่า สิ่งที่จะวัดตรงตาม เป้าหมาย จะต้องได้รับการนิยามอย่างชัดเจน กล่าวอีกนัยก็คือ ต้องกำหนดความคาดหวังของการ เรียนรู้ที่ชัดเจน ไปพร้อมกับมาตรฐานการปฏิบัติที่จะช่วยใน การวัดและการรายงานผลสัมฤทธิ์ของ ผู้เรียน พฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดต้องสามารถสังเกตวัด ได้ในหลาย โอกาส มิใช่ครั้งเดียว ข้อมูล การวัดและการประเมินที่มาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย อาทิ การสอบ ผลงาน การรายงานด้วย ปากเปล่า แบบฝึกหัด การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกของผู้เรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใกล้ชิด โครงการ และร่องรอยหลักฐานต่างๆ จะสะท้อนให้เห็น ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ได้ นอกจากนี้ระบบการวัดและประเมินที่ดีควรจะเป็นระบบของการสะสมข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนใน ด้านต่างๆ ไว้สำหรับช่วยพัฒนาให้เขาเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น เร็วยิ่งขึ้น มากกว่าการใช้ผลเพื่อการตัดสิน แต่ประการเดียว<sup>๑๑</sup>

จรัส คำยัง กล่าวว่า การนำการประเมินสภาพจริงไปใช้ ควรระลึกถึงขณะจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน หรือกำหนดภาระงานเพื่อให้เกิดวิธีที่เน้นชีวิตจริง ดังต่อไปนี้

- ๑) เน้นการปฏิบัติ (Performance Based)
- ๒) อยู่บนพื้นฐานชีวิตจริง (Based or Real Life)
- ๓) ความคิดและความสามารถระดับสูงและซับซ้อน (High Order Thinking Level of Complex Thinking)

<sup>๑๐</sup> วัฒนาพร ระวังทุกข์, แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง, อ่างแล้ว, หน้า ๕๓

<sup>๑๑</sup> บุญชู ชลัษเฐียร, การวัดผล และการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, ๒๕๔๑), หน้า ๖๗.

๔) มีวิธีคิดและการปฏิบัติที่หลากหลายเพื่อให้เกิดแนวทางของตนเอง (Self-Directed Approach)

๕) การสอนการเรียนและการประเมินผลเกิดขึ้นพร้อมกัน (As Teaching, Learning and Evaluation, Ongoing at the Same Time)

๖) ใช้ข้อมูลจากหลายบริบทและจากกรวัดหลายวิธี (Multi-Context and Method)<sup>๒</sup>  
นอกจากนั้น วัฒนาพร ระวังทุกข์ กล่าวว่า ครูผู้สอนสามารถประเมินได้หลายรูปแบบ คือ

๑) ประเมินรายบุคคลเป็นการพิจารณาความก้าวหน้าของผู้เรียนรายบุคคลในห้องเรียนหรือในกลุ่ม อาจประเมินโดยอิงกลุ่ม อิงเกณฑ์ หรืออิงตนเองก็ได้

๒) การประเมินกลุ่มเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของ ผู้เรียนในสถานการณ์กลุ่มและตัดสินความก้าวหน้าของผู้เรียน

๓) การประเมินตนเองและเพื่อนเป็นวิธีการให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินและกำหนดเกณฑ์การประเมินด้วย<sup>๓</sup>

การวัดและการประเมินผลจัดเป็นกิจกรรมสอดแทรกอยู่ทุกชั้นตอนของ การเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่ก่อนจัดการเรียนการสอน ก็เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไม่ต้องเรียนซ้ำระหว่างเรียนเพื่อการปรับปรุงผลการเรียนและผู้เรียนรู้ ความก้าวหน้าของตนเองเป็นระยะๆ และประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นการประเมินเมื่อ สิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา แต่ละภาคเรียนเพื่อตรวจสอบให้แน่ชัดว่านักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนที่กำหนดไว้หรือไม่

การวัดและประเมินผล นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยตรงแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้สอน ผู้สอนจะสามารถช่วยให้ผู้เรียน ได้ถูกจุด เลือกสิ่งเร้า เลือกวิธีสอน เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น สำหรับฝ่ายแนะแนวก็จะสามารถวิเคราะห์ความเด่น ความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลใช้เป็นแนวทางในการแนะแนวตนเอง การเรียนและอาชีพ สำหรับผู้บริหารจะทราบมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียน ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริหารงานของโรงเรียนได้ สำหรับผู้ปกครองก็จะสามารถส่งเสริมพัฒนาการของ ผู้เรียนได้ตรงเป้าหมาย

<sup>๒</sup>จรัล คำยัง, การประเมินสภาพจริง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดสอบ กรมวิชาการ, ๒๕๔๑), หน้า ๘.

<sup>๓</sup>วัฒนาพร ระวังทุกข์, แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง, อ่างแก้ว, หน้า ๕๖ - ๕๗

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ชั้นประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน วิธีการประเมินมีหลายวิธี และการประเมินผลตามสภาพจริงเหมาะสมกับการดำเนินการจัด กิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะเป็นการประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติ และผลการปฏิบัติของผู้เรียน วิธีการที่ใช้ประเมินได้แก่ การสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบ ทดสอบ บันทึกลงจากผู้เกี่ยวข้อง การรายงานตนเองของผู้เรียน เพิ่มสะสมงาน และเป็นการให้ผู้เรียน เพื่อน ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันประเมินด้วย

### ๒.๓.๖ แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด

แนวการจัดการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นการมองเชิงภาพรวมหรือภาพกว้าง ส่วนในหลักการที่มองเห็นได้ชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเป็นแนวทางให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียนมากที่สุด ในแนวทางหนึ่ง คือแนวการจัดการกิจกรรมที่ต้องเน้นหรือคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด การให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เน้นการพึ่งพาตนเอง การประเมินตนเอง ความร่วมมือ และรูปแบบการเรียนรู้เป็นกลุ่มและรายบุคคล ส่วนกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในส่วนของการจัดกระบวนการสอนนั้นเพื่อให้มองเห็นภาพเชิงยุทธศาสตร์ของการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ ได้เสนอยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นตัวอย่าง ได้แก่ จัดการเรียนแบบร่วมมือ จัดการเรียนแบบประสบการณ์ จัดการเรียนแบบอภิปัญญา (Mat cognition) จัดการเรียนแบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และจัดในรูปแบบอื่นๆ ใดๆก็ตาม แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นหรือคำนึงถึงผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ๗ ด้าน ดังนี้

๑) แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นหรือคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็น ได้ข้อเสนอแนะหรือมีส่วนร่วมกำหนดในสาระที่จะเรียนรู้ที่สิ่งที่เขาอยากรู้ ครูจะต้องเรียนรู้และสามารถจัดกิจกรรมที่เร้าความสนใจให้เกิดการอยากเรียนอยากรู้ได้อย่างเหมาะสมกับเพศและวัยของผู้เรียน รวมทั้งสามารถจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้าใจซึ่งจะเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น นอกจากนี้ครู ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีอิสระที่เลือกเรียนรู้ในสิ่งที่อยากรู้อย่างหลากหลายตามความสนใจ รวมทั้งให้ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขในที่สุด

๒) แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นหรือคำนึงถึงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด ครูผู้สอนจะต้องสร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเสนอแนะประเด็นปัญหา กำหนดสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับครูได้ จัดกิจกรรมในบางเนื้อหาสาระที่เน้นภาคปฏิบัติ ควรเน้นให้ผู้เรียนและกลุ่มสามารถเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเอง โดยสามารถกำหนดกิจกรรม วางแผน ปฏิบัติและประเมินผล ส่วนในกิจกรรมต่างๆ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกและใช้สื่อเอกสาร เครื่องมือ และอุปกรณ์ได้ด้วยตนเอง จะเป็นการดี สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือผู้เรียน ควรได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนในวิชาต่างๆด้วย สำหรับการส่งเสริมการมีวินัยในชั้นเรียนควรปลูกฝังให้ผู้เรียนได้ฝึกระเบียบวินัยและเคารพกติกาตามข้อตกลงที่ทุกคนร่วมกัน กำหนดขึ้น

๓) แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นหรือคำนึงถึงการให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กล่าวคือ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ในสภาพความเป็นจริง สามารถปฏิบัติการวิจัยเพื่อสืบค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ในชีวิตจริงในชุมชน แนะนำส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล ทั้งในและนอกเวลาเรียน และสามารถตรวจสอบข้อความรู้ความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเองหรือ โดยกลุ่มการเรียนรู้ นอกจากนี้ควรฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนรวบรวมข้อมูลข้อความรู้ต่าง ๆ และ สร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์วิจารณ์และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสิ่งเกี่ยวกับบทเรียนที่ทำการศึกษา

๔) แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นหรือคำนึงถึงการพึ่งพาตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถเข้าใจถึงวิธีการเรียนรู้ของตนเอง กล่าวคือ รู้วิธีการของตนเองและการปรับเปลี่ยนวิธีการ และพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสม การเรียนรู้จะไม่เน้นการจดจำเนื้อหาแต่อย่างใด แต่จะต้องสร้างทักษะความสามารถทางการเรียนในรูปแบบของตนเอง ซึ่ง กิจกรรมจะมีลักษณะที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าบันทึกงาน และนำเสนอผลงานของตน ครูแสดงบทบาทที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า ฝึกปฏิบัติหรือทำแบบฝึกหัดเพื่อฝึกทักษะ รวมทั้งส่งเสริมผู้เรียนได้จัดทำผลงานในรูปแบบของโครงการ สิ่งประดิษฐ์หรือชิ้นงาน สำคัญอย่างมากที่จัดให้ผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้และผลการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอแบบนิทรรศการหรือรายงานผลงานของตน และสิ่งที่ทำทนายครูอีกประการหนึ่งที่ควรส่งเสริมอย่างยิ่ง คือ การกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน แสวงหาความรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ



๕) แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นหรือคำนึงถึงการประเมินตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองได้ชัดเจนขึ้นทำให้รู้ถึงจุดเด่นจุดด้อยของตน และพร้อมที่จะปรับปรุงพัฒนาตนเอง ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นได้ การประเมินส่วนนี้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินสภาพจริงที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองจากการเรียนรู้ในบทเรียน ให้ผู้เรียนสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนหลังจากจบบทเรียนแล้วฝึกการจัดระบบและนำเสนอผลงานเพื่อการประเมิน โดยใช้เพิ่มสะสมผลงานหรือผลงานอื่นที่แสดงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกประเมินเพื่อปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนไฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง ประการสำคัญอย่าลืมให้ผู้เรียนประเมินคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของตนเองด้วย

๖) แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นหรือคำนึงถึงความร่วมมือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนจะสามารถใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือในรูปแบบต่างๆ ได้หลากหลาย เช่น การแข่งขันเป็นทีม การเรียนแบบติดต่อกภาพ STAD (การเรียนแบบประสบผลสำเร็จเป็นทีม) เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ทำให้นักเรียนร่วมคิด ร่วมวางแผนและร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ร่วมกันค้นหาคำตอบหรือแก้ปัญหาแบบช่วยเหลือกัน ครูควรจัดกิจกรรมเกม การศึกษา การแข่งขัน หรือฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ครูควรส่งเสริมและฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้การประชุมและมีการประชุมเพื่อวิเคราะห์ปัญหา วางแผนงาน รู้จักแบ่งงานกันรับผิดชอบ และทำงานตามที่ได้รับมอบหมายได้ รวมทั้งปลูกฝังการทำงานแบบประชาธิปไตยที่เน้นการเคารพความคิดที่แตกต่าง ยอมรับในข้อตกลงของกลุ่มและรับผิดชอบต่อร่วมกัน

๗) แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นหรือคำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้เป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เป็นหลักการแนวคิดและความเชื่อของการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงปัจเจกชนและกลุ่มบุคคลตามวิถีชีวิตของคน เป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระตุ้นปลูกเร้าให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง ในขณะเดียวกันครูต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิต นอกเหนือจากการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่อยากรู้อย่างอิสระและสิ่งที่ควรเน้นมากที่สุดคือให้โอกาสผู้เรียนได้เลือกวิธีการเรียนรู้หรือแสวงหาความรู้ของตนเพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ขอบข่ายรายวิชาที่สอนที่ครูจะต้องเปิดกว้างและให้ทางเลือกที่หลากหลายกับผู้เรียนอย่างแท้จริง<sup>๔๔</sup>

<sup>๔๔</sup> สมศักดิ์ ภูวิภาดาบรรณ, การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการประเมินตามสภาพจริง, (เชียงใหม่ : เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์, ๒๕๔๔), หน้า ๔๒.

### ๒.๓.๗ วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวการจัดการเรียนรู้หรือแนววิธีสอนหรือเทคนิค การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดมีความหลากหลาย มีวิธีการสอนบางวิธีที่มีลักษณะเด่นและเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน เช่น ในเรื่องการจัดใช้สื่อที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมที่แปลกใหม่ การจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ การจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กรู้จักคิด และปฏิบัติจริง การจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับท้องถิ่นและการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ วิธีการสอนเหล่านี้ได้ใช้สอนและพัฒนารูปแบบการสอนกันโดยทั่วไป จึงมีความเหมาะสมแก่ครูที่ควรนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการสอนของตนเองต่อไป แนวการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจมากและครูควรศึกษาเป็นกรณีพิเศษให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำมาใช้ในการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ

สำหรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาเชิงภาพรวม หรือการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างของบุคคล หรือการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน นั้นเป็นสิ่งที่ครูควรศึกษาอย่างยิ่งเช่นกัน ซึ่งวิธีการสอนเหล่านี้ได้เน้นการพัฒนาที่มีความหลากหลายและขณะเดียวกันคำนึงถึงหรือเน้นหลายๆด้านรวมกัน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเก่ง ดี มีความสุข ตัวอย่างได้แก่

#### ๑) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning)

กรมวิชาการ ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน โดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่แตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

๑) ประโยชน์หรือข้อดีของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีข้อดีต่อนักเรียนหลายประการ ได้แก่ ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่น ช่วยพัฒนาความคิด ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในชั้นเรียน ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันทำให้มีวิสัยทัศน์หรือมุมมองที่กว้างขึ้น ช่วยปรับตัวในสังคม เป็นต้น

๒) องค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะมีประสิทธิภาพมากถ้าสมาชิกในกลุ่มมองเห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีแนวทางสำคัญ ๕ ประการ คือ

(๑) มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive interdependence) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน การทำงานร่วมกัน ทุกคนมีส่วนร่วมมีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน

(๒) การปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด (Face to face primitive interaction) สมาชิกได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในเรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอธิบายความรู้และการให้ข้อมูลย้อนกลับ

๓) การตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual accountability) เพื่อให้แน่ใจว่าสมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่ม โดยการสอบถาม ตรวจสอบ สังเกต พฤติกรรม ตรวจสอบตนเอง ทดสอบ ฯลฯ

๔) การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะกลุ่มย่อย (Interdependence and small group skills) ได้แก่ การทำความเข้าใจและการไว้วางใจ การสื่อสาร การยอมรับความช่วยเหลือ การวิจารณ์ การแก้ปัญหาขัดแย้ง การให้ความสำคัญ ฯลฯ

๕) กระบวนการกลุ่ม (Group process) ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับความร่วมมือทำงานของสมาชิกทุกคน จึงต้องสร้างความเข้าใจให้เห็นประโยชน์ คุณค่าการทำงานระบบกลุ่ม<sup>๔๕</sup>

๒) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีหลากหลาย ในที่นี้รูปแบบที่น่าสนใจในการนำไปใช้สอนดังนี้

๑) คิดและคุยกัน (Think pairs share) เพื่อนเรียน (Partners) และสลับกันพูด (Say and Switch) เป็นการให้นักเรียนจับคู่กันในการตอบคำถาม อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดในการจัดการศึกษา

๒) กิจกรรมโต๊ะกลม (Roundtable) เป็นรูปแบบที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในกลุ่ม เขียนความคิดเห็นของตน แล้วประสพการณ์ความรู้ โดยเขียนส่งต่อ ๆ เวียนกันไป เป็นการเขียนแทนการพูด หรือจะตัดแปลงใช้การพูดแทนก็ได้

๓) คู่ตรวจสอบ (Pair check) มุมสนทนา (Comer) ร่วมกันคิด (Numbered Heads together) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ สมาชิกในกลุ่มควรคละเทศและความสามารถ ให้ช่วยกันตอบคำถาม แก้ไขปัญหา หรือทำแบบฝึกหัด

๔) การสัมภาษณ์แบบสามขั้นตอน (Three step interview) สมาชิกกลุ่มที่เหมาะสมประมาณ ๓ - ๔ คน โดยครูกำหนดคำถามให้นักเรียนตอบ ตอนที่ ๑ คนที่ ๑ ถามคนที่ ๒ ตอนที่ ๒ ผลัดจากผู้ถามเป็นผู้ตอบ ตอนที่ ๓ นักเรียนในกลุ่มย่อยผลัดกันเล่าเรื่องสิ่งที่ตนรู้มาจากคู่ของตน

<sup>๔๕</sup> กรมวิชาการ, วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างแล้ว, หน้า ๑๑๓.

๕) การแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม (Team Games Tournament : TGT) และการแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ (Student Team Achievement Division : STAD) เป็นรูปแบบที่ใช้ในการแข่งขัน การทดสอบ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ โดยให้จัดเป็นทีมเข้าแข่งขันกันเพื่อเร้าความสนใจ และการให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันของสมาชิกในทีม

๖) ปริศนาความรู้ (Jigsaw) เป็นรูปแบบที่มีการแบ่งหัวข้อย่อย ๆ แล้วมอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มไปศึกษาค้นคว้าเจาะลึกในฐานะตนเป็นผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำผลการศึกษามาเสนอต่อสมาชิกในกลุ่มของตนเอง

๗) การสืบสวนเป็นกลุ่ม (Group Investigation) รูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการเน้นบรรยากาศการทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ แต่ละกลุ่มจะร่วมกันคิดวางแผนกันเองว่าจะศึกษาหัวเรื่องอะไร และจะศึกษาอย่างไร เมื่อสมาชิกไปศึกษามาแล้ว จะรวมกลุ่มกันรายงานความก้าวหน้าและผลงานให้กลุ่มทราบ กลุ่มจะอภิปรายเกี่ยวกับงานที่สมาชิกนำเสนอ

๘) การเรียนรู้เป็นกลุ่มเพื่อช่วยเหลือเพื่อนเป็นรายบุคคล (Team Assisted Individualization : TAI) เป็นการเรียนการสอนที่ผสมผสานระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและการเรียนเป็นรายบุคคลเข้าด้วยกัน เน้นการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ และส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่ม มีการช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน วิธีการสอนแบบนี้จึงเหมาะสมกับทุกวิชา และทุกระดับชั้น<sup>๔๖</sup>

๓) บทบาทครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญยิ่งครูจะต้องรอบรู้เข้าใจวิธีสอนที่แจ่มชัด ซึ่งจะสามารถหาความรู้ได้จากเอกสารต่าง ๆ และเพื่อนครูที่มีความเชี่ยวชาญ และเมื่อได้ทำการทดลองใช้สอนบ่อยครั้งก็จะเกิดความชำนาญการ จนในที่สุดจะสนุกกับการสอน<sup>๔๗</sup>

#### ๓.๑ การเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple intelligences)

การเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple intelligences) เป็นการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ ที่จัดการสอนให้สอดคล้องกับสติปัญญาและความต้องการของแต่ละคน เขาวนปัญญาทั้งหลายบอกให้เราวิธีที่เรียนและวิธีจัดการกระทำกับข้อมูลไว้ดังนี้

<sup>๔๖</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๓-๑๑๕.

<sup>๔๗</sup> เรื่องเดียวกัน,

“การสังเกตพบว่า คนเรามีเขาวงกตปัญหาหลายแบบเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เราแตกต่างกัน เพราะเรามีเขาวงกตปัญหาแบบต่าง ๆ กัน ถ้าเรารู้จักสังเกตคน เราจะสามารถแก้ปัญหานั้นได้อย่างไรได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น” ล่าลี รักสุทธิ กล่าวว่า คนเราจะฉลาดได้ต้องมีเขาวงกตปัญหาหรือปัญหาใน ๘ ด้าน ประกอบด้วย

๑) ปัญญาด้านภาษาและการสื่อสาร (Verbal/linguistic) เป็นความสามารถทางการเรียนรู้ที่ต้องใช้การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน

๒) ปัญญาด้านตรรกศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (Logical/mathematical) เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดและแสดงเหตุผล ระดับความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการคำนวณ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การเรียนรู้ในระบบสัญลักษณ์และนามธรรม

๓) ปัญญาด้านการเห็นและมิติตำแหน่ง (Visual/spatial) เป็นความสามารถในการรับรู้เกี่ยวกับรูปทรง สี สัน มิติตำแหน่งแห่งที่ของภาพต่าง ๆ บุคคลที่มีปัญญาด้านนี้จะมีความสามารถในการวาดรูป เขียนรูป มีทักษะในการอ่าน เข้าใจในการสื่อความหมายจากภาพและแผนภาพ ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีจากการเรียนด้วยภาพประกอบการแสดงตำแหน่งแห่งที่ของสิ่งที่เรียน

๔) ปัญญาด้านดนตรีและท่วงทำนอง (Musical / rhythmic) เป็นความสามารถรับรู้เกี่ยวกับเสียงดนตรี และจังหวะ ท่วงทำนองและความแตกต่างของเสียงที่ได้ยิน ผู้มีความสามารถด้านนี้เรียนได้ดีเมื่อมีดนตรี หรือใช้ท่วงทำนองของเสียงประกอบด้วย

๕) ปัญญาด้านการเคลื่อนไหวทางกาย (Bodily / kinesthetic) เป็นความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อ ความสามารถในการทำงาน หรือการประสานสัมพันธ์กันของอวัยวะต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว กลมกลืน ผู้มีความสามารถด้านนี้จะเรียนได้ดี เมื่อมีการเคลื่อนไหวทำกิจกรรม หรือการเล่นการแสดงที่ใช้อวัยวะต่าง ๆ

๖) ปัญญาด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal) เป็นความสามารถในการรับรู้ยอมรับบุคคลอื่น สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสมราบรื่น ผู้มีความสามารถด้านนี้มีเพื่อนมาก ชอบพอที่จะติดต่อร่วมงานกับผู้อื่น ผู้มีความสามารถด้านนี้มักเรียนได้ดีเมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่ม เรียนรู้จากกลุ่มบุคคลต่าง ๆ

๗) ปัญญาด้านการตระหนักรู้ในภาวะตน (Intrapersonal) เป็นความสามารถในการตระหนักรู้ และมีความรู้สึกไวกับความเป็นไปของภาวะในตนในด้านต่าง ๆ เข้าใจในกฎเกณฑ์หรือปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้น ผู้เรียนที่มีความสามารถในลักษณะนี้เด่น จะเรียนรู้ได้ดีกับประสบการณ์ตรงในธรรมชาติ เรียนรู้จากของจริง เป็นต้น

๘) ปรัชญาด้านการเข้าใจในธรรมชาติ (Naturalist) เป็นความสามารถทางการรับรู้ และเข้าใจสภาพประกอบต่าง ๆ ในธรรมชาติ ทั้งความเป็นชีวิตและกายภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีความ สารถในการเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เข้าใจในกฎเกณฑ์ หรือปรากฏการณ์ธรรมชาติที่ เกิดขึ้น ผู้เรียนที่มีความสารถในลักษณะนี้เด่นจะเรียนรู้ได้ดีกับประสบการณ์ตรงในธรรมชาติ เรียนรู้จากของจริง เป็นต้น<sup>๔๔</sup>

### ๓.๒ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข

การเรียนรู้อย่างมีความสุข จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนได้คิด ได้ค้นคว้า และได้ทำใน สิ่งที่เขาปรารถนาให้ประสบความสำเร็จ การเรียนรู้แบบนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นต่อการ เรียน การค้นคว้า การคิด การถาม การตอบ มีโลกทัศน์กว้างไกล ยิ่งอ่านมากยิ่งรู้มาก สามารถเรียนรู้ เรื่องใกล้ตัว ไกลตัว ได้ใช้ความคิดที่กว้างไกล และจำเป็นมากในโลกยุคใหม่ปัจจุบัน การเรียนรู้ อย่างมีความสุขทำให้มีความรับผิดชอบในการทำงานทางการเรียน อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จจะ เกิดขึ้นได้ต้องขึ้นกับความร่วมมือของทุกฝ่าย และสำคัญยิ่งคือครูผู้สอนหนึ่ง การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้อย่างมีความสุขนั้น ย่อมมีปัจจัยเกื้อหนุนต่อไปนี้

๑) การยอมรับความสามารถที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน และการได้รับ ประสบการณ์ของความสำเร็จอยู่เสมอจนเป็นความภาคภูมิใจของตนเอง

๒) การพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

๓) การปฏิบัติตนอย่างเป็นกัลยาณมิตรของครูและเพื่อนในทุกขณะที่มี ปฏิสัมพันธ์กัน

๔) การจัดบทเรียนที่แปลกใหม่ สนุก น่าสนใจ ทำท่ายชวนให้อยากรู้

๕) การเรียนรู้ที่มีความหมาย และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน<sup>๔๕</sup>

### ๓.๓ การเรียนรู้โดยโครงการ (Project)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงการ นิยมกันอย่างกว้างขวางในทุกกลุ่มวิชา จนเป็น ที่รู้จักกันดี เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เลือก และสร้างกระบวนการเรียนรู้ เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างกลุ่มลึกดด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมทั้งสามารถ นำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ลักษณะของโครงการ มีดังนี้

<sup>๔๔</sup> Gardner, Howard. *Frames of mind : The Theory of Multiple Intelligence*, อ้างใน คำลี รักสุทธิ, *ทางก้าวหน้าสู่ครุมืออาชีพ*, (กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา, ๒๕๔๔), หน้า ๗๗.

<sup>๔๕</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๘.

- ๑) เป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจ สงสัยต้องการหาคำตอบ
- ๒) เป็นการเรียนรู้ที่มีกระบวนการ มีระบบครบกระบวนการ
- ๓) เป็นการบูรณาการการเรียนรู้
- ๔) นักเรียนใช้ความสามารถหลายด้าน
- ๕) มีความสอดคล้องกับชีวิตจริง
- ๖) มีการศึกษาอย่างลุ่มลึก ด้วยวิธีการและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
- ๗) เป็นการแสวงหาความรู้และสรุปความรู้ด้วยตนเอง
- ๘) มีการนำเสนอ โครงการงานด้วยวิธีการที่เหมาะสมในด้านกระบวนการและผลงาน

ที่ค้นพบ

๕) ข้อค้นพบสิ่งที่ค้นพบ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้<sup>๕๐</sup>

#### ๓.๔ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด (Mind mapping)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนแผนใหม่อย่างมาก ซึ่งพอสรุปเป็นสาระสำคัญ ดังนี้

๑) แผนที่ความคิดเป็นการทำงานร่วมกันของสมองซ้ายซ้ายและด้านขวา สมองด้านซ้ายจะทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ค่า สัญลักษณ์ ตรรกวิทยา ส่วนสมองด้านขวากจะทำหน้าที่ในการสังเคราะห์ รูปแบบ สี รูปร่าง แผนที่ความคิดจะช่วยให้ประหยัดเวลาในการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกลุ่มเนื้อหา การปรับปรุงการระลึก การสร้างสมความคิดสร้างสรรค์ มีคุณค่าอย่างมากในการคิด ไตร่ตรองและการเรียนรู้ ใช้ได้กับผู้เรียนทุกระดับ

๒) วิธีการทำตามขั้นตอน ดังนี้

๒.๑ ใช้กระดาษเปล่า ไม่มีเส้น ขนาด เอ ๔ หรือใช้กระดาษวาดเขียนก็ได้

๒.๒ วางกระดาษตามแนวนอน ทำให้ภาพมีช่องว่างทางด้านข้างมากขึ้น

๒.๓ เริ่มที่กึ่งกลางหน้า ในโลกแห่งความคิดของเรา จุดตั้งต้นอยู่ที่จุดศูนย์กลาง

๒.๔ วาดภาพศูนย์กลางที่เป็นข้อใหญ่ใจความของเรื่อง

๒.๕ หัวข้อสำคัญต่าง ๆ ของเรื่องแตกต่างออกจากภาพศูนย์กลาง

๒.๖ เติมเต็มกิ่งก้านสาขาของหัวข้อสำคัญด้วยจินตนาการ

๒.๗ แยกแขนงข้อมูลออกไปยังระดับที่สาม สี ตามความคิดที่ไหลออกมา

<sup>๕๐</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘-๑๙.

๒.๘ เพิ่มความลึกเข้าไปใน Mind map ตีกรอบ ใส่กล่อง รอบ ๆ ภาพเพื่อให้เรื่องที่สำคัญโดดเด่นออกมา

๒.๙ อาจจะทำกิ่งก้านสาขา ใน Mind map และระบายสี

๒.๑๐ ให้ Mind map ดูสวยงาม มีศิลป์มากขึ้น มีสีสันมากขึ้น

๓) วิธีอ่าน Mind map มีวิธีอ่านดังนี้

๓.๑ เริ่มจากกิ่งกลาง จุดศูนย์กลางเป็นศูนย์กลางของ Mind map

๓.๒ อ่านคำที่เป็นคำสำคัญหรือคุณศัพท์ซึ่งเชื่อมโยงกับภาพใจกลาง คำคุณศัพท์ (Key word) ที่หลายจะคล้าย ๆ กับชื่อบทต่าง ๆ ในหนังสือซึ่งจะบอกเรื่องสำคัญใน Mind map

๓.๓ อ่านออกไปจากกลางภาพไปตามกิ่งก้านสาขา การทำเช่นนี้จะโยงรายละเอียดได้มากขึ้น และช่วยให้สามารถเข้าใจเรื่องทั้งหมด

๓.๔ สังเกตดูว่าแต่ละกิ่งก้านสาขาเชื่อมโยงกันอย่างไร<sup>๕๐</sup>

๓.๕ การจัดการเรียนรู้ที่ใช้แบบการเรียนรู้ (Learning styles)

การจัดการเรียนรู้ที่ใช้แบบการเรียนรู้ (Learning styles) ของผู้เรียนนักเรียนแต่ละคน ล้วนมีรูปแบบการเรียนรู้เป็นของตนเองโดยเฉพาะ ถ้าครูสามารถออกแบบการเรียนการสอนได้ตรงกับลักษณะและความสนใจตามรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนมากเท่าใดก็จะช่วยให้นักเรียนสนใจการเรียน นักเรียนได้ใช้สมอง และจะประสบผลสำเร็จจากการเรียนมากขึ้นเท่านั้น ผลการวิจัยของ Maryland State Department of Education ชี้ให้เห็นว่า “ครูที่ช่วยนักเรียนพัฒนาพฤติกรรมการรู้คิดด้วยวิธีการสอนการเป็นต้นแบบการฝึกฝน จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี”

Dunn, Rita & Dunn, Kenneth ได้แบ่งการเรียนของนักเรียนออกเป็น ๕ แบบ คือ

๑) นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยการฟัง นักเรียนแบบนี้ได้รับข้อมูลได้ดีด้วยการฟัง และมักใช้การพูดโต้ตอบมากกว่าการอ่าน ชอบฟังการบรรยาย การเล่าเรื่อง ชอบฟังเพลงและฟังเสียงที่มีระดับเสียงและท่วงทำนองต่าง ๆ ได้ดี ชอบการอภิปราย ชอบการพูดคุยกับเพื่อนนักเรียน

๒) นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยการรับรู้ทางตา นักเรียนแบบนี้จะรับข้อมูลได้ดีด้วยการมองดูและอ่าน จึงชอบดูภาพ แผนภูมิ แผนภาพ ออกแบบกราฟิกจึงเป็นเครื่องมือสำคัญ นักเรียนกลุ่มนี้ยังเรียนรู้ได้ดีจากสี เพราะมันจะมีความหมายต่อพวกเขา

๓) นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยการสัมผัส นักเรียนแบบนี้จะรับข้อมูลได้ดีด้วยการสัมผัส และต้อง เช่น การเขียน การวาดภาพ การมีส่วนร่วมในประสบการณ์ตรงหรือประสบการณ์รูปธรรม

<sup>๕๐</sup> สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชชัย, มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑๒.



๔) นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยการเคลื่อนไหว นักเรียนแบบนี้จะรับข้อมูล ได้ดีด้วยการลงมือกระทำและด้วยการเคลื่อนที่ไปมา นักเรียนจึงชอบกิจกรรมที่มีความหมายและสัมพันธ์กับชีวิตจริง

๕) นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยการสัมผัสและเคลื่อนไหว นักเรียนแบบนี้ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ชอบกิจกรรมบทบาทสมมติ และสถานการณ์จำลอง ชอบเดินไปมาในห้องอย่างอิสระ<sup>๕๒</sup>

#### ๒.๓.๘ บทบาทของครูเกี่ยวกับการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไป ครูผู้สอนจึงต้อง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของตนจากที่เคยเป็นผู้สอนแบบถ่ายทอดความรู้ มาเป็นผู้คิด ผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ จุดประกายการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นผู้แสวงหาสาระการเรียนรู้ ตลอดจนกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียน<sup>๕๓</sup>

ไพฑูรย์ สินธวรัตน์ กล่าวถึง ลักษณะของครูรุ่นใหม่กับการศึกษาแบบใหม่ไว้ดังนี้

๑) มีวิสัยทัศน์ กระบวนการทัศน์ใหม่ๆ มองเห็นและเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมไทยที่กระทบและเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

๒) มีความคิดวิจรรณญาณที่จะมองเห็นปัญหาที่มา และผลของสังคม และการศึกษาที่ซับซ้อนในโลกยุคใหม่ อย่างมีแนวทางแก้ไขและทางเลือกใหม่ๆ ให้กับชุมชน

๓) มีความคิดสร้างสรรค์ พร้อมทั้งจะปรับปรุงพัฒนางานของตนเองอยู่ตลอดเวลาและมีนวัตกรรมเพื่อผลักดันการเปลี่ยนแปลงที่ดึงามมาสู่สังคมและการศึกษาได้

๔) รู้จักและเข้าใจเด็ก ธรรมชาติของเด็กในวงกว้าง รู้จักเด็กที่หลากหลาย ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความเชื่อ เพื่อที่จะจัดสภาพแวดล้อมสำหรับผู้เรียนเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียนให้ได้

๕) มีเทคนิคการสอนใหม่ๆ ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ โดยเฉพาะในเรื่องของการพัฒนาทักษะการคิด การจัดการ การแก้ปัญหา การประยุกต์ใช้ การเรียนจากสภาพจริงและการแสวงหาความรู้อยู่เสมอ

<sup>๕๒</sup> Dunn, Rita, & Dunn, Kenneth, *Dispelling Outmoded Belief About Student Learning*, อ่างในสมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์, มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา, อ่างแล้ว, หน้า ๑๑๑.

<sup>๕๓</sup> ธีรศักดิ์ อัครบวร, *ความเป็นครูไทย*, (กรุงเทพมหานคร : ก.พลพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐.

๖) มีทักษะใหม่ๆ ในการสร้างพัฒนาสาระของการศึกษาการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความจำเป็นของแต่ละพื้นที่ รวมถึงการสรรหา พัฒนาและร่วมมือกับชุมชนในการส่งเสริมภูมิปัญญาไทย

๗) มีความรู้และความสามารถพื้นฐานในการบริหารจัดการเพื่อร่วมมือกับผู้บริหารและคณาจารย์ในการบริหารตามแนวทางใหม่ที่เน้นคุณภาพประสิทธิภาพได้

๘) มีความสามารถในการวิจัย ค้นคว้า สร้างความรู้ใหม่และเผยแพร่ผลงานของตนเองได้

๙) เข้าใจใช้และตามให้ทันกับเทคโนโลยี ทั้งในแง่มุมมองคุณค่าข้อจำกัด และผลกระทบทางลบต่อชีวิต การศึกษา และสังคม รวมทั้งสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ<sup>๔๔</sup>

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของสำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดตัวบ่งชี้การเรียนการสอนของนักเรียนและครูผู้สอนไว้ดังนี้

ตัวบ่งชี้การเรียนของนักเรียน

๑) นักเรียนมีประสบการณ์ตรง สัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒) นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง

๓) นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม

๔) นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างจินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล

๕) นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมด้วยช่วยกัน

๖) นักเรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง

๗) นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข

๘) นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและความรับผิดชอบในการทำงาน

๙) นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจ ใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

<sup>๔๔</sup>ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๖ - ๑๐.

### ตัวบ่งชี้การสอนของครู

- ๑) ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
- ๒) ครูจัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
- ๓) ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง
- ๔) ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียน ได้แสดงออก และคิด อย่างสร้างสรรค์
- ๕) ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
- ๖) ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน
  - ๗) ครูใช้สื่อการสอนเพื่อการฝึกคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้
  - ๘) ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
  - ๙) ครูฝึกฝนกิจกรรมรายทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
  - ๑๐) ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง<sup>๕๕</sup>

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นเป็น การเน้นให้ ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และวางแผนรวมทั้งเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ และสามารถ แสวงหาความรู้จน เกิดเป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ให้มากที่สุด ครูจำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนที่ยืนถ่ายทอด ความรู้อยู่หน้าชั้นเรียนมาเป็นผู้คิด ผู้จัดการผู้ร่วมทำกิจกรรม ผู้ช่วยเหลือ ผู้สนับสนุนเสริมแรง และ ผู้คอยติดตามตรวจสอบ สรุปร่วมประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตน

#### ๒.๓.๕ ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาครูกับการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง อาชีพครูจำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจทักษะและความศรัทธา ในอาชีพเป็นอย่างมาก การพัฒนาครูโดยการเข้ารับการศึกษา การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และการรับกรณีพิเศษจะทำให้ครู เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนได้ เป็นอย่างดีและสามารถถ่ายทอดวิชาความรู้ต่างๆ ไปสู่ผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการพัฒนาครู จึงมี จุดมุ่งหมายเพื่อสร้างตนเองให้มีลักษณะพึงประสงค์ มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถและมีเจต

<sup>๕๕</sup> สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด ๕ ทฤษฎี, อ่าง แล้ว, หน้า ๑๐

คติที่ดีต่อวิชาชีพ เป็นการส่งเสริมให้ตนเองสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ได้ ในที่นี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการพัฒนาครูมีความสัมพันธ์กับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญดังรายละเอียดดังนี้<sup>๕๖</sup>

๑) การเข้ารับการฝึกอบรม หมายถึง การปรับปรุง ความรู้ ความเข้าใจจนมีความสามารถสูงขึ้น เพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการเพิ่มศักยภาพของแต่ละบุคคลให้อยู่ในระดับหนึ่ง ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาองค์กรด้วย ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้ารับการฝึกอบรม ไว้ดังนี้

เครือข่าย ล้อมภิชาติ มีความเห็นว่า การเข้ารับการฝึกอบรมเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะอย่างของบุคคล เพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูน ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ หรือ ความชำนาญ และทัศนคติอันเหมาะสม จนสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน พฤติกรรมและเจตคติ เพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยที่กิจกรรมการเรียนรู้นั้น จะต้องการเป็น การเรียนรู้ที่สามารถนำไปปรับใช้ในสถานการณ์จริงได้มากที่สุด<sup>๕๗</sup>

๒) การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้

พนัส หันนาคินทร์ ได้กล่าวว่าการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ หมายถึงการแสดงความคิดเห็นในหมู่ ความสนใจร่วมกันทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนามีทัศนคติและความรู้กว้างขึ้น

การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การหยุดนิ่งในเรื่องวิชาการเป็นเรื่องที่อันตรายอย่างยิ่งสำหรับครู อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานด้านการสอน ครูอาจารย์จะต้องมีความเคลื่อนไหวต่อเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาวะการณ์และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลให้ความรู้และวิทยาการต่างๆ เจริญรุดหน้าและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานการสอนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้พร้อมเสมอสำหรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ<sup>๕๘</sup>

<sup>๕๖</sup>ศุชนิตย์ กิจกัญญาสนัน, “ความต้องการในการพัฒนาการสอนของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๒ หน้า ๒๐.

<sup>๕๗</sup>เครือข่าย ล้อมภิชาติ, หลักและเทคนิคการจัดการฝึกอบรมและพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : สยามศิลป์การพิมพ์, ๒๕๔๐), หน้า ๒๕.

<sup>๕๘</sup>พนัส หันนาคินทร์, การบริหารบุคลากรในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร : เนติกุลการพิมพ์, ๒๕๔๐), หน้า ๒๐.

คำทามาน คนไค กล่าวว่ครุต้องอ่านหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นประจำ หาความรู้จากวิทยุและโทรทัศน์ รวมทั้งจากสื่ออื่นๆ เช่น เทป วีดีโอ ดิสก์ และ อินเทอร์เน็ต จากการศึกษาของออสโม (Ostmoe, ๑๙๘๖) ที่พบว่า การบอกรับวารสารของอาจารย์ พยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลผลิตทางวิชาการของอาจารย์พยาบาล<sup>๔๕</sup>

#### ๔) การรับการนิเทศ

ธีรศักดิ์ อัครบวร กล่าวว่ การรับการนิเทศ เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงคุณภาพ การศึกษาช่วยแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องด้านวิชาการให้มีการพัฒนาและส่งเสริมให้การเรียนการสอน บรรลุวัตถุประสงค์ โดยอาศัยเทคนิควิธีการชี้แนะ ให้คำปรึกษา รวมทั้งการควบคุม การตรวจสอบ และปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้รับทราบเกี่ยวกับการพัฒนาการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพครู เช่น เรื่องความรู้ใหม่ๆ วิธีการสอน แหล่งข้อมูล การตรวจสอบ ตลอดจนการวัดผลการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับจากการจัดการศึกษาด้วย ซึ่งการนิเทศ ต้องทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ผู้นิเทศอาจเป็นบุคคลภายนอก คือ ศึกษานิเทศก์ หรืออาจเป็นการนิเทศภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาเอง ซึ่งผู้นิเทศ ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หรือเพื่อนครูแล้วแต่จะมี คำสั่งแต่งตั้ง<sup>๔๖</sup>

จากการศึกษาของทองใส เทียบดอกไม้ พบว่ ผลงานดีเด่นของโรงเรียนส่วนมากเกิดจาก การนิเทศติดตามการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอของผู้บริหารและผู้ได้รับ มอบหมาย<sup>๔๗</sup>

วัฒนาพร ระงับทุกข์ กล่าวว่ การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นครูจะต้องมีเตรียมการ และดำเนินการจัดการด้านต่างๆ ให้การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้บรรลุผลตามเป้าหมายดังนี้

๑) ด้านการเตรียมการ ครูจะต้องเตรียมตัวเองให้พร้อมเพื่อเป็นแหล่ง ความรู้ให้แก่ ผู้เรียน เริ่มจากการจัดสื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทันสมัย ให้แก่ผู้เรียนใน การศึกษาหาความรู้ทั้งใน และนอกห้องเรียน โดยครูจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ ได้สาระสำคัญ และเนื้อหาข้อความรู้อันจะนำไปสู่กิจกรรมการเรียนการสอนตามความต้องการ และ

<sup>๔๕</sup> คำทามาน คนไค, การพัฒนาตนเองของครู, อ้างแล้ว, หน้า ๑๐.

<sup>๔๖</sup> ธีรศักดิ์ อัครบวร, ความเป็นครูไทย, อ้างแล้ว, หน้า ๔๐.

<sup>๔๗</sup> ทองใส เทียบดอกไม้, “การดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนบ้านหัวหนอง (สังฆวิทยา)”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม), ๒๕๔๐, หน้า ๒๑.

ความสามารถของผู้เรียน พร้อมทั้งเตรียมการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ที่เกิดขึ้น ในตรงตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ และครอบคลุมเนื้อหา

๒) ด้านการดำเนินการ ครูต้องเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาสนับสนุนเสริมแรง ให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนเป็นผู้ติดตามตรวจสอบผลการทำงานตามกิจกรรมของผู้เรียนให้ ถูกต้องชัดเจน สมบูรณ์ก่อนให้ผู้เรียนสรุปเป็นข้อความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ และสร้างบรรยากาศที่ เป็นมิตร ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานกลุ่ม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การดำเนินงานกลุ่มประสบความสำเร็จ

๓) ด้านการประเมินผล ครูผู้สอนต้องดำเนินการเพื่อตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียน การสอนบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ทั้งนี้ครูควรเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้ พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และการวัดควรให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยเน้น การวัดจากสภาพจริง จากปฏิบัติและจากแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งในการวัดและประเมินผลนี้ นอกจากครูจะเป็นผู้วัดและประเมินผลเองแล้ว ผู้เรียน และสมาชิกของแต่ละกลุ่มควรมี บทบาท ร่วมวัดและประเมินตนเองและกลุ่มด้วย<sup>๒๒</sup>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึง การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่า ครูต้องเชื่อมั่นว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วย ตนเองอย่างเต็มศักยภาพ โดยเรียนรู้จากการเป็น ผู้กระทำ คือการสืบเสาะค้นหา การแก้ปัญหา การเรียนกลุ่มย่อย การเรียนแบบค้นหา การเรียนแบบ ร่วมมือ และการเรียนเชิงประสบการณ์ ซึ่งต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยออกแบบ กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ คุณธรรมจริยธรรม นอกจากนี้มี การประเมินที่สอดคล้องกับความเป็นจริงหรือสอดคล้องกับสภาพ จริง เพื่อให้ผู้เรียนประยุกต์ ความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ทำให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่หลากหลาย ซึ่งเป็น การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน<sup>๒๓</sup>

ชนาธิป พรกุล กล่าวว่า การสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูคือผู้อำนวยการความสะดวกใน ด้านต่างๆ ดังนี้ เป็นผู้จัดระบบการเรียนการสอน เริ่มจากการศึกษาหลักสูตร วางแผนการเรียน การสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลัดสื่อและใช้สื่อการเรียนการสอน วัดผลประเมินผล จัดบรรยากาศที่ เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้แนะนำให้ ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สังเกตพฤติกรรมของ

<sup>๒๒</sup> วัฒนาพร ระงับทุกข์, แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง, อ่างแล้ว, หน้า ๑๒-๑๔.

<sup>๒๓</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ.

ผู้เรียนพร้อมที่จะส่งเสริม สนับสนุน หรือแก้ไขบางอย่างเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเป็นผู้เสริมแรง กระตุ้นผู้เรียนรู้จักคิด เพื่อพัฒนาสติปัญญา และให้ข้อมูลย้อนกลับหลังจากผู้เรียนได้ร่วมทำกิจกรรมแล้ว ให้กำลังใจ และแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ<sup>๖๔</sup>

อมรวิชัย นาคทรพรพ ความรู้สมัยใหม่ที่ “ครูรุ่นใหม่” ต้องชวนขวายหาเพื่อการพัฒนาตนเองให้เป็นครูยุคปฏิรูป ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอนแนวใหม่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ความรู้หลักจิตวิทยา ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทั้งหลายที่กล่าวมาล้วนสัมพันธ์และสอดคล้องกัน ครูยุคใหม่ต้องได้รับการพัฒนาหรือพัฒนาตนเอง จึงจะสอนผู้เรียนเป็นสำคัญได้<sup>๖๕</sup>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ครูย่อมต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทัน โลกทันเหตุการณ์รู้จักใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่รู้จักค้นคว้าหาความรู้ที่เป็นวิชาการใหม่ๆ รวมทั้งวิธีสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้มีใช้เพียงถ่ายทอดความรู้เดิมๆ ของครูให้แก่ศิษย์เท่านั้น บทบาทของครูจึงต้องเปลี่ยนไปจากเดิม เพราะการเรียนการสอนในปัจจุบัน ครูจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก เพื่อสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา รู้จักศึกษา ค้นคว้าในทุกรูปแบบอย่างฉลาดและมีความสุข ในขณะที่ตัวกันครูซึ่งเป็นผู้สอน ก็ต้องฉลาดและมีความสุขเช่นกัน<sup>๖๖</sup>

ผู้วิจัยสรุปความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเมื่อครูผู้สอนได้รับการพัฒนาไม่ว่าการอบรม การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ การศึกษา ค้นคว้า ตลอดจนการได้รับการนิเทศจากผู้มีประสบการณ์ ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการเรียนการสอน ครูจึงถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียนเป็นสำคัญได้ ถ้าครูไม่ได้รับการพัฒนา ครูย่อมไม่มี ความรู้ที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน การพัฒนาตนเองโดยนำความรู้ที่ได้รับจากการพัฒนามาสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่ง นักวิชาการทางการศึกษามีแนวความคิดว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง สามารถให้เด็กไทยที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าได้

<sup>๖๔</sup> ชนาธิป พรกุล, แดทส์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง, อ้างแล้ว, หน้า ๑๒ - ๑๓.

<sup>๖๕</sup> อมรวิชัย นาคทรพรพ, “ครูเราขึ้นสนิมขาดการพัฒนาต่อเนื่อง”, สารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา, อ้างแล้ว : ๓.

<sup>๖๖</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. ๒๕๕๓, อ้างแล้ว, หน้า ๓๘.

พัฒนาเป็นเด็กที่มีความรู้ความสามารถที่พัฒนาประเทศชาติให้เจริญ ก้าวหน้าและพร้อมที่ใช้ความรู้  
ที่ได้เรียนมา โดยครูผู้สอนที่ได้นำวิธีการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ให้เกิดประโยชน์ใน  
ชีวิตประจำวันต่อไป

#### ๒.๔ สภาพพื้นที่วิจัย

##### ประวัติความเป็นมาของกลุ่มขอนแก่น

โรงเรียนของกลุ่มขอนแก่น ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ  
พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น โรงเรียนบ้านแก่นทราย โรงเรียนบ้านป่าบาก  
เหล่าเรือ โรงเรียนบ้านเปลือยสามัคคี และโรงเรียนบ้านขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ร้อยเอ็ด เขต ๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

##### พันธกิจของกลุ่มโรงเรียน

๑. พัฒนาบุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพ มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มี  
เจตคติที่ดี ต่อวิชาชีพครู และเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพครู
๒. พัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการศึกษาต่อและการ  
ประกอบอาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล สารสนเทศ  
สมัยใหม่
๓. ปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถ  
ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความเป็นสากลแต่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย
๔. บริหารองค์กรโดยใช้หลักธรรมรัฐหรือหลักธรรมาภิบาล ให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน  
การบริหาร
๕. จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจให้แก่นักเรียน
๖. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง  
และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง
๗. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม จัดกิจกรรมตามความสนใจความ  
ถนัดและความสามารถของผู้เรียน<sup>๖๑</sup>

<sup>๖๑</sup>โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น, คู่มือนักเรียนโรงเรียนกลุ่มขอนแก่น, (ร้อยเอ็ด : โรงเรียนกลุ่ม  
ขอนแก่น, ๒๕๕๑), หน้า ๒-๓.



## ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### ๒.๕.๑ งานวิจัยในประเทศ

จากศึกษาผลงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูและการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลนำเสนอ ดังต่อไปนี้

เสาวลักษณ์ มิฆเนตร ได้วิจัยเรื่อง การฝึกอบรมครู ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๔๔) โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐ คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามปลายเปิด และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๒๒๗ ข้อ แต่ละข้อมี ๕ สเกล ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยใช้เทคนิคเดลฟาย สอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง ๓ รอบ ผลการวิจัย เป็นดังนี้

“การฝึกหัดอบรมครูเป็นภารกิจของหน่วยงานการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีทิศทางชัดเจน เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู พร้อมสร้างเสริมจิตสำนึก และมโนธรรมของครู ในด้านการจัดการเรียนการสอน และปลูกฝังศรัทธาเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู โดยมุ่งหมายการฝึกอบรม เพื่อให้ครูมีความกระตือรือร้นที่ใฝ่หาความรู้ เทคนิคการสอนใหม่ มีความชำนาญในการใช้สื่อและนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน มีทักษะประเมิณผล รวมทั้งทักษะที่เห็นหน้าที่ที่จำเป็นต่องานในหน้าที่ครู ให้มีการกำหนดนโยบายสอดคล้องกับหน่วยงานการฝึกอบรม หน่วยงานที่ใช้ครู หน่วยงาน ควบคุมมาตรฐาน ความต้องการของโรงเรียนและชุมชน และต้องการได้รับการสนับสนุน การพัฒนาบุคลากรด้านงบประมาณ และบุคลากรผู้เชี่ยวชาญในการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะสาขาที่ขาดแคลน เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ หลักสูตรที่ใช้ควรเน้นการฝึกอบรมด้วยวิธีการปฏิบัติร้อยละ ๘๐ โดยให้มุ่งพัฒนาครู ๓ ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย”<sup>๖๔</sup>

ชนบ จรูญศรีสวัสดิ์ ได้วิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการการพัฒนาบุคลากรของพนักงานครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า

“ความต้องการพัฒนาบุคลากรของพนักงานครู โดยภาพรวมและ ด้านการฝึกอบรม และด้านการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการศึกษาต่ออยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับ คือ ด้านฝึกอบรม ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการศึกษาต่อ พนักงานครูที่มีระดับ

<sup>๖๔</sup>เสาวลักษณ์ มิฆเนตร, “ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๔, ๑๔๒ หน้า.

ตำแหน่งและวุฒิต่างกัน มีความต้องการพัฒนาบุคลากรโดยภาพรวมและด้าน การฝึกอบรมและ ด้านการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการศึกษาต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๑ โดยระดับ ๔ ลงมาและวุฒิต่ำกว่า ๔๐ ปี มีค่าสูงกว่าระดับ ๕ ขึ้นไปและวุฒิ ๔๐ ปี ขึ้นไป ตามลำดับ ความคิดเห็นของพนักงานครูดีเด่น โรงเรียนสังกัดเทศบาล เมืองพัทลุง จังหวัด พัทลุง เกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาบุคลากร ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่า มีความต้องการ การพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ ลำดับแรกด้านการฝึกอบรม อันดับ สองด้านการพัฒนาตนเองและอันดับสุดท้ายด้านการศึกษาต่อ เสนอให้ ผู้บริหารเห็นความสำคัญ และส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรของพนักงานครูอย่างจริงจังและมีระบบมากขึ้น”<sup>๖๔</sup>

โหมยง ชมภูคำ ได้วิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการพัฒนาพนักงานครูเทศบาล สังกัด เทศบาลขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า

“๑) พนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น มีความต้องการ การพัฒนา ตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้คือ ด้านการ ไปเยี่ยมเยียนดูงานที่อื่น ด้านการสัมมนา ด้านการดู งานนอกสถานที่ ด้านการเข้ารับการฝึกอบรมและด้านการปฐมนิเทศ

๑.๑ พนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ที่สอนระดับ ก่อน ประถมศึกษา มีความต้องการพัฒนาตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการ ไปเยี่ยมเยียนดูงานที่อื่น นอกจากนั้นมีความ ต้องการอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบรรยายผลการสาธิต ด้านการ ไปศึกษาต่อ ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการสัมมนา ด้านการดูงานนอกสถานที่ ด้าน การเข้ารับการฝึกอบรม และด้านการปฐมนิเทศ

๑.๒ พนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ที่สอนระดับประถมศึกษา มีความต้องการการพัฒนาตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความ ต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบรรยายและการสาธิต ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการ ไปศึกษาต่อ ด้านการ ไปเยี่ยมเยียนดูงานที่อื่น ด้านการ สัมมนา ด้านการดูงานนอกสถานที่ ด้านการเข้ารับการฝึกอบรม และด้านการปฐมนิเทศ

<sup>๖๔</sup>ชนบ จรูญศรีสวัสดิ์, “การศึกษาความต้องการการพัฒนาบุคลากรของพนักงานครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ), ๒๕๔๔, ๑๒๕ หน้า.

๑.๓ พนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความต้องการการพัฒนาตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการไปเยี่ยมชมดูงานที่อื่น ด้านการไปศึกษาต่อ ด้านการบรรยายและการสาธิต ด้านการสัมมนา ด้านการดูงานนอกสถานที่ ด้านการปฐมนิเทศ และด้านการเข้ารับการฝึกอบรม

๒) เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง พนักงานครูเทศบาล สังกัด เทศบาลนครขอนแก่น ที่สอนระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความต้องการกิจกรรมพัฒนาตนเอง สอดคล้องกันดังนี้คือ ให้มีการจัดอาหารให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และเลื่อนวิทยฐานะให้ครูมีโอกาสไปเยี่ยมชมดูงานในโรงเรียนดีเด่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เผยแพร่ให้ครูได้ศึกษาอย่างทั่วถึง ให้มีการปฐมนิเทศบรรจุใหม่ เกี่ยวกับการเรียนการสอนและงานอื่นๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานก่อนทำการสอน ให้มีการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนมาเป็นวิทยากรในการสัมมนา และจัดให้มีการสาธิตให้ครูรู้จักการใช้ และบำรุงรักษาเครื่องมือเทคโนโลยีใหม่ๆ และคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน”<sup>๑๐</sup>

**อำนาจ ศรีแสง** ได้วิจัยการศึกษาการพัฒนาบุคลากรในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดมุกดาหาร พบว่า “การดำเนินการพัฒนาบุคลากรมีการดำเนินการหลายกิจกรรม แต่กิจกรรมที่จัดมากที่สุดและเป็นที่ยอมรับว่า เป็นวิธีการที่ทำให้การพัฒนาบุคลากรสำเร็จอย่างมาก ได้แก่ การฝึกอบรมสัมมนาและการลาศึกษาต่อ มีการจัดให้มีคู่มือปฏิบัติงานสำหรับบุคลากร ส่วนการสับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่ ในระดับอำเภอจะไม่ค่อยมีการปฏิบัติ เนื่องจากต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบงาน ที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด ปัญหาสำคัญ ที่พบ คือ มีการจัดอบรมสัมมนาบ่อยครั้งเกินไป หรือใช้เวลานานเกินไป ทำให้ขาดบุคลากรปฏิบัติงานที่หน่วยงาน แก้ปัญหาโดยการให้เจ้าหน้าที่ในองกรงาน เดียวกันปฏิบัติหน้าที่แทน ส่วนในระดับ

<sup>๑๐</sup> โฉมยง ชมพุกำ, ศึกษาความต้องการการพัฒนาครูเทศบาลสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๕๐, ๑๑๗ หน้า.

โรงเรียนก็มอบหมายให้ครูที่อยู่โรงเรียนทำการสอนแทน หรือถ้ามีความจำเป็นก็อาจมีการหยุดโรงเรียนในบางชั้น”<sup>๑๐</sup>

**อาทิตย์ สังข์วรรณะ** ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษา ความต้องการพัฒนาบุคลากรและการได้การสนองตอบของพนักงานครู โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จากการศึกษา พบว่า

๑) ความต้องการพัฒนาบุคลากรของพนักงานครูเทศบาล โรงเรียนสังกัด เมืองพัทยา ของกลุ่มประสบการณ์มาก ในกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร ๘ ด้าน อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านการประชุมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ด้านการศึกษาดูงาน นอกสถานที่ ด้านส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ ด้านการพัฒนาจิตใจ ด้านการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ ด้านการปฐมนิเทศและด้านการโยกย้ายสับเปลี่ยนหน้าที่การงานอยู่ในระดับปานกลาง

๒) ความต้องการการพัฒนาบุคลากร ของพนักงานครูเทศบาล โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา ของกลุ่มประสบการณ์น้อย อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการประชุมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ด้านการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ด้านการฝึกอบรม ด้านส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ ด้านการพัฒนาจิตใจ ด้านการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ และด้านการโยกย้าย สับเปลี่ยนหน้าที่การงานและด้านการปฐมนิเทศ

๓) การได้รับการสนองตอบการพัฒนาบุคลากรของพนักงานครู โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา ของกลุ่มประสบการณ์มาก ในกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร ๘ ด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านการประชุมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ด้านการปฐมนิเทศ ด้านการพัฒนาจิตใจ และได้รับการสนองตอบอยู่ในระดับน้อย ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาจิตใจ ด้านส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ ด้านการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการและด้านการโยกย้ายสับเปลี่ยนหน้าที่การงาน

๔) การได้รับการสนองตอบการพัฒนาบุคลากรของพนักงานครู โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา ของกลุ่มประสบการณ์น้อย ในกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร ๘ ด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านการประชุมและสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ด้านการปฐมนิเทศ และได้รับการสนองตอบอยู่ในระดับน้อย ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาจิตใจ ด้านการศึกษา ดูงานนอกสถานที่ ด้านส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ ด้านการเผยแพร่ข่าวสาร และด้านการโยกย้ายสับเปลี่ยนหน้าที่การงาน

<sup>๑๐</sup>อำนาจ ศรีแสง, “การศึกษาการพัฒนาบุคลากรในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดมุกดาหาร”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๔, ๑๑๘ หน้า.

๕) ในการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาบุคลากร และได้รับการสนองตอบของพนักงานครู โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา ของกลุ่มประสบการณ์มาก พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ ) ทุกด้าน

๖) ในการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาบุคลากร และได้รับการสนองตอบของพนักงานครู โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา ของกลุ่มประสบการณ์น้อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ )<sup>๑๒</sup>

**ศุรพงษ์ เศรษฐภักดี** ได้ศึกษา การดำเนินการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอหน้าพอง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๕๓ ของครู – อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนจำนวน ๑๕๗ คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบเป็นสัดส่วนจาก ๑๐ โรงเรียน ในอำเภอหน้าพอง จังหวัดขอนแก่น ใน ๓ ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการประเมินผล การศึกษาค้นคว้า พบว่า

๑) ครู – อาจารย์ โดยส่วนรวมและจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน มีการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมและเป็น รายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีการจัดในแต่ละด้านที่ดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การประเมินผลสภาพแท้จริง จากแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียน การให้ผู้เรียนวิเคราะห์สิ่งที่ เกี่ยวกับบทเรียน และการประชาสัมพันธ์สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเผยแพร่แก่ครูให้ทราบอย่างทั่วถึง

๒) ครู – อาจารย์ ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการดำเนินการจัด ประสบการณ์ การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและเป็นรายด้าน ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน<sup>๑๓</sup>

**อดุลย์ เกษ ฐานะ** ได้ศึกษา การบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑) สภาพการบริหารจัดการเรียนการสอน

๒) ปัญหาในการบริหารจัดการเรียนการสอน

๓) ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอน

<sup>๑๒</sup> อาทิตย์ สังข์วรรณะ, “การศึกษาความต้องการการพัฒนาบุคลากรและการได้รับการสนองตอบของพนักงานครู โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๕๔, ๑๓๒ หน้า.

<sup>๑๓</sup> ศุรพงษ์ เศรษฐภักดี, “การดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอหน้าพอง จังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๕๔, ๑๒๑ หน้า.

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวน ๒๐๕ คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

#### ผลการวิจัย

๑) มีการปฏิบัติงานการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับมากที่สุด ๔ ด้าน โดยมีข้อสังเกตว่าด้านการจัดปัจจัยสนับสนุนกิจกรรม ด้านการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการนิเทศติดตามผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

๒) ปัญหาในการการบริหารจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านปัจจัยสนับสนุน ด้านการวางแผนการเรียนการสอนและด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนที่เหลืออีกหนึ่งด้าน คือ ด้านการนิเทศ ติดตามผล มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย

๓) ข้อเสนอแนะตามอันดับความสำคัญของแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอน นั้น ด้านปัจจัยสนับสนุนคือ ควรจัดสรรงบประมาณเป็นอันดับแรก และการส่งเสริมพัฒนาครูเป็นอันดับรองลงมา ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือ ควรศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรให้เข้าใจเป็นอันดับแรกและการจัดทำและผลิตสื่อการสอนเป็นอันดับรองลงมา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือ ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเป็นอันดับแรกคือ ควรมีการวางแผนการนิเทศร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับฝ่ายวิชาการเป็นเรื่องแรก และการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอนเป็นอันดับรองลงมา”<sup>๑๔</sup>

**สิริรัตน์ เทียมเสรีวงศ์** ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขาย โดยการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญกับการสอนแบบปกติของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนกรุงเทพธุรกิจพาณิชย์ พบว่า “การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ถ้าครู ผู้สอน ไม่ยึดติดกับเนื้อหาเวลาและให้โอกาสผู้เรียนทุกคนค้นพบตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาควรจัดอบรมเทคนิคการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างจริงจัง และต่อเนื่องตลอดจนติดตามการนำไปใช้ในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม”<sup>๑๕</sup>

<sup>๑๔</sup> อุดลย์เดช ฐานะ, “การบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๔, ๑๑๘ หน้า.

<sup>๑๕</sup> สิริรัตน์ เทียมเสรีวงศ์, “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเทคนิคการขายโดยการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนกรุงเทพธุรกิจพาณิชย์”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร), ๒๕๔๕, ๑๔๓ หน้า.

**สังวตน์ หงส์พิพัฒน์กุล** ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศในโรงเรียนกับสภาพความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่า “กระบวนการนิเทศในโรงเรียนกับสภาพความสำเร็จของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณากระบวนการนิเทศแต่ละด้านพบว่า ด้านการสร้างความเข้าใจก่อนการนิเทศมีความสัมพันธ์กับสภาพความสำเร็จของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศในโรงเรียนกับด้านการตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมากที่สุด”<sup>๖๖</sup>

**ถักคณา เหลืองวิริยะแสง** ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง การพัฒนาครูกับความพร้อมของครูในการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าครูเข้าร่วมพัฒนามาก ๒ ด้าน คือ “๑) การเข้ารับการฝึกอบรมมีครูเข้าร่วมรับการฝึกอบรมเรื่องการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ๒) การศึกษาค้นคว้ามีครูเข้าร่วมศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากตำรา บทความ วิทยุ ราชการ โทรทัศน์ ครูเข้าร่วมพัฒนาระดับปานกลาง ๒ ด้าน คือ ๑) การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้อันมีครูเข้าร่วมศึกษาดูงานนอกสถานที่ ในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ๒) การรับการนิเทศมีครูเข้าร่วมรับการนิเทศการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากผู้บริหาร เพื่อนครู และศึกษานิเทศก์ของสำนักงานการศึกษา ส่วนระดับความพร้อมของครูในการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่อยู่ในระดับมาก คือ การจัดการเรียนการสอน ในเรื่องความตระหนักในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญระดับปานกลาง ๒ ด้าน คือ ๑) การใช้สื่อการเรียนการสอนในเรื่องความรู้ความเข้าใจหลักการการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ๒) การวัดผลและประเมินผลในเรื่องความรู้ความเข้าใจหลักการวัดผลและประเมินผล โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และพบว่า การพัฒนาครูมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความพร้อมของครูในการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .๕๖๗ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑”<sup>๖๗</sup>

<sup>๖๖</sup> สังวตน์ หงส์พิพัฒน์กุล, “ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศในโรงเรียนกับสภาพความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๔๕, ๑๒๐ หน้า.

<sup>๖๗</sup> ถักคณา เหลืองวิริยะแสง, “ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาครูกับความพร้อมของครูในการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขต บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต), ๒๕๔๕, ๑๑๕ หน้า.

**พัฒนา เถิดโฉม** ได้วิจัยเรื่อง ความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า “ใน ภาพรวมครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียน เป็นสำคัญในระดับมากสองด้าน คือ ด้าน เทคนิคการสอนและด้านบทบาทของครู ส่วนอีกสองด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านเทคนิคการวัดผลและ ประเมินผล และด้านการจัดการเรียนการสอน ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การจัดการเรียน การสอนแบบมีบรรยากาศและ สิ่งแวดล้อมทั้งภายใน ภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การให้โอกาส นักเรียนแสดง ความคิดเห็น การสรุปรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ และการสอน

ผลการเปรียบเทียบความพร้อมของครู ในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ พบว่าครูที่มีประสบการณ์การศึกษาและประสบการณ์ สอนที่ต่างกันมีความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่แตกต่างกัน”<sup>๑๔</sup>

**รัชณี ไชยสิทธิ์** ได้วิจัยเรื่องความต้องการในการนิเทศภายในของครูเพื่อส่งเสริมการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ ผลจาก การวิจัยพบว่า “ครูมีความต้องการในการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมด้าน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง ๔ ด้าน เรียงลำดับความต้องการจากมากมาหาน้อย ค่าของคะแนนเฉลี่ยดังนี้ ได้แก่ ด้าน การพัฒนาหลักสูตร คือ ครูต้องการการจัดทำคู่มือสำหรับสร้าง แบบฝึกหัดสอนซ่อมเสริม ด้านการ พัฒนาการเรียนการสอนครูต้องการมีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง การสาธิตเทคนิคการสอนจากวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญและการสอนแบบ โครงงาน ด้านการพัฒนาสื่อการสอนครูต้องการมีความรู้เกี่ยวกับการ ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และด้านการพัฒนาการวัดผลและประเมินผลครูต้องการมีความรู้ด้านการ สร้างเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพตามลำดับ”<sup>๑๕</sup>

**สุทนต์ รักบางบูรณ์** ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการการนิเทศการศึกษาของครู โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า “ความต้องการการ นิเทศการศึกษาของครู โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ อยู่ใน ระดับมากทั้ง ๗ ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคคล ด้านสื่อการ

<sup>๑๔</sup>พัฒนา เถิดโฉม, “ความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๕, ๑๑๔ หน้า.

<sup>๑๕</sup>รัชณี ไชยสิทธิ์, “ความต้องการในการนิเทศภายในของครูเพื่อส่งเสริมด้านการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้”, **วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๔, ๑๒๑ หน้า.



เรียนการสอน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการพิเศษต่างๆ ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านการพัฒนาวิชาชีพแต่ละด้านมีข้อที่มีระดับความต้องการสูงสุดตามลำดับดังกล่าวคือ การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ การทำผลงานทางวิชาการ การใช้สื่อ การเรียนการสอน การจัดสวัสดิการด้านเศรษฐกิจ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกับชุมชน และเทคนิคและวิธีการพัฒนาตนเอง”<sup>๕๐</sup>

**สนอง ธรรมสุจริต** ได้ศึกษา การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการกระบวนการเรียนการสอน เน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองเหมือดแอ่ อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏผลดังนี้ “หลังจากที่ได้พัฒนาบุคลากร โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจพร้อมกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของครู อาจารย์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาทำให้คณะครู อาจารย์เกิด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานและการสอนเป็นอย่างมาก สามารถจัดทำแผนการสอน ที่มีกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไปสอนนักเรียนจนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และเกิดการเปลี่ยนแปลงดังนี้

๑) พฤติกรรมของครู ครูสามารถเขียนแผนการสอนที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้และมีความสมบูรณ์ ตลอดจนครูมีการเปลี่ยนพฤติกรรม การสอนของตนเองเป็นอย่างมาก จากเดิมที่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ปรับเปลี่ยนเป็นการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง

๒) พฤติกรรมของนักเรียน เมื่อครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนผู้เรียน ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ปรับเปลี่ยนจากการเป็นผู้รับความรู้มาเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง มากขึ้น กล้าแสดงออก และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อครู และเพื่อน”<sup>๕๑</sup>

**พยอม หมั่นจิตร** ได้ศึกษา การพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหิน (วุฒิวิทยาการ) จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้า ปรากฏดังนี้ หลังจากที่ได้ดำเนินการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ๔ ด้านคือ ๑) ด้านความรู้ ความเข้าใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับ

<sup>๕๐</sup> สุทนต์ รัศบายบุรณ, “ความต้องการการนิเทศการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๕, ๑๕๔ หน้า.

<sup>๕๑</sup> สนอง ธรรมสุจริต, “การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองเหมือดแอ่ อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๖, ๑๘๗ หน้า.

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ดีขึ้นกว่าเดิมทุกคน ครูผู้สอนมีความพึงพอใจและได้รับความรู้ ซึ่งจะนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่าครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของตนเองให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ๓) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูที่นำไปใช้สอนนักเรียน พบว่า ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูผู้สอน ๔) ด้านทัศนคติที่มีต่อการนิเทศของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีทัศนคติที่ดีต่อการได้รับการนิเทศและมีความต้องการที่จะพัฒนาการสอนของตนเอง ครูผู้สอนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข มีความเป็นกัลยาณมิตรในการพัฒนาตนและการมี การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในการทำงานที่เป็นระบบและมีความต่อเนื่องอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การดำเนินการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กลยุทธ์การอบรม การศึกษาเอกสาร และ การนิเทศ ช่วยให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาครูตามต้องการ<sup>๒</sup>

**จดาว์ลัย การะเวติธรรม** ได้วิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาครูกับการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนเอกชน สายสามัญ เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

๑) ครู โรงเรียนเอกชนสายสามัญ เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน ๑๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๑๘ อายุ ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๖๒ ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๑๑๔ และประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียน ๖-๑๐ ปี จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔๗

๒) การพัฒนาครู โรงเรียนเอกชน สายสามัญ เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานครในภาพรวมอยู่ในระดับการเข้าร่วมมาก โดยการเข้าร่วมพัฒนาทุกด้านอยู่ในระดับมาก อันดับที่ ๑ ด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม รองลงมาด้านการรับการนิเทศ ด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และด้านการเข้ารับการฝึกอบรมตามลำดับ

<sup>๒</sup>พยอม หมั่นจิตร, “การพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหัน (วุฒิวิทยาการ) จังหวัดนครราชสีมา”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๗, ๑๒๐ หน้า.

๓) การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนเอกชน สายสามัญ เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก โดยการปฏิบัติทุกด้านอยู่ในระดับมาก อันดับที่ ๑ ด้านการวัดผลและประเมินผล รองลงมาด้านการใช้สื่อการเรียน การสอน และด้านการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ

๔) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การพัฒนาครู โรงเรียนเอกชนสายสามัญ เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๑ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การพัฒนาครูทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑<sup>๕๓</sup>

**ประจักษ์ วงมณีจิตร** ได้วิจัย การพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีการพัฒนาครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน อันดับที่ ๑ ด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม รองลงมา ด้านการรับกรณีพิเศษ ด้านการแลกเปลี่ยนการเรี ยนรู้ และด้านการเข้ารับการฝึกอบรมตามลำดับ

การสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก โดยการปฏิบัติทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง อันดับที่ ๑ ด้านการวัดผลและประเมินผล รองลงมาด้านการใช้สื่อการเรียน การสอน และด้านการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การพัฒนาครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒ จำแนกตามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศสถานภาพในโรงเรียน และประสบการณ์สอนที่ต่างกันมีความเห็นว่าการพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒ มีการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน<sup>๕๔</sup>

## ๒.๕.๒ งานวิจัยต่างประเทศ

**คิดเวิร์ธ และโฮมิก** ได้ทำการศึกษาการปฏิรูปการพัฒนาวิชาชีพครู ในปัจจุบันกระแสของระบบการปฏิรูปการพัฒนาวิชาชีพครู มีเหตุผลและความสำคัญอย่างมากในเรื่องนี้ เป็นเรื่องเร่งด่วนเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับการเรี ยนรู้และการเลื่อนขั้นเรี ยนของนักรั ษณ์ ถ้าปราศจากการพัฒนาการสอน

<sup>๕๓</sup> อดาวัลย์ การวะ สิริธรรม, “ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนเอกชน สายสามัญ เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต), ๒๕๔๗, ๘๒ หน้า.

<sup>๕๔</sup> ประจักษ์ วงมณีจิตร, “การพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี), ๒๕๔๘, ๑๑๘ หน้า.

ของครู ผู้สอนอย่างต่อเนื่องการปฏิรูปก็จะไม่ประสบความสำเร็จ การพัฒนาวิชาชีพครูจะต้องเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาครู ตลอดจนการเรียนรู้ การบูรณาการความรู้เกี่ยวกับการสอน การเรียนรู้กับการสังคม ซึ่งต้องเกิดจากการสอน<sup>๕๕</sup>

**วอร์ด** ได้วิจัยการศึกษาเชิงสำรวจ การฝึกความเป็นผู้นำของอาจารย์ใหญ่ในด้านการศึกษาพิเศษ พบว่า การฝึกอบรมอาจารย์ใหญ่ น่าจะช่วยอาจารย์ใหญ่ในด้านการพัฒนา ดังนี้

- ๑) แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษของอาจารย์ใหญ่
- ๒) ความเอาใจใส่ คุณลักษณะครูที่สอนการศึกษาพิเศษ นักเรียนและผู้ปกครอง
- ๓) ทักษะในการสื่อสาร
- ๔) การเปิดโอกาสให้คณะครูที่สอนการศึกษาปกติ และการศึกษาพิเศษ เพื่อให้งานร่วมกันได้<sup>๕๖</sup>

**ไซมัส และเพนนี่** ได้ทำการวิจัยการพัฒนาประสิทธิภาพของครู โดยแสดงให้เห็นถึงความเชื่อที่สำคัญของผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญและนักเรียน ซึ่งสรุปได้ดังนี้ ครูที่มีประสิทธิภาพจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเรียงลำดับดังนี้ คือ มีทักษะในการสื่อความหมายอธิบายเรื่องยากให้เข้าใจง่าย มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความรู้ทางวิชาการดี จัดลำดับชั้นตอนถ่ายทอดวิชาการดี ใฝ่ใจทางวิชาการ มีความชัดเจนในเรื่องการประเมินผล ยึดหยุ่นในการสอน ส่งเสริมให้เด็กได้คิดด้วยตนเอง มีบุคลิกลักษณะดี เอาใจใส่ในการสอน โดยคำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เป็นนักวิเคราะห์ที่ดี มีความสนใจกว้างขวาง รอบรู้มอบหมายงาน กระตือรือร้นชัดเจน ใช้การประเมินผลปรับปรุงนักเรียนให้ก้าวหน้า กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจใน

<sup>๕๕</sup>Dilworth, M. E. and Imig, D. G., **Professional Teacher Development and the Reform Agenda**, อ้างใน สอนง ธรรมสุจริต, “การพัฒนากุศลกรเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองหม้อค้อ อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๕๖, ๑๑๘ หน้า.

<sup>๕๖</sup>Ward, H. C., “An Exploratory Study of Leadership Practices of Principals Relative to Special Education.” Dissertation Abstracts International, อ้างในรัชนี้ ไชยสิทธิ์, “ความต้องการในการนิเทศภายในของครูเพื่อส่งเสริมด้านการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๕๔, ๑๒๓ หน้า.

การเรียนรู้และชื่นชมผลสำเร็จของนักเรียน จัดบรรยากาศการเรียนรู้อย่างเป็นกันเอง ส่งเสริมให้เด็กทำงานของเขาอย่างดี มีการใช้สื่อการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น <sup>๔๖</sup>

จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน และเพิ่มประสิทธิภาพของกาปฏิบัติงนขององค์กร ซึ่งการพัฒนาบุคลากรนั้น บุคคลที่สำคัญที่สุดคือผู้บริหารโรงเรียน เพราะเป็นผู้ที่กำกับดูแลบุคลากรในหน่วยงาน และยังคงประกอบด้วย ต้องมีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ต้องจากความต้องการของหน่วยงานเป็นหลักสำหรับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญครูและนักเรียนจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ซึ่งครูต้องเตรียมตัวให้พร้อมทั้งเนื้อหาและแหล่งความรู้ที่ หลากหลายจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุดมีวิธีการสอนแบบเน้นทักษะกระบวนการพัฒนาวิธีการสอนใหม่ มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทันสมัย การประเมินผลจากสภาพจริง

## ๒.๖ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัย การพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของ **สนอง ธรรมสุดจิต** สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

<sup>๔๖</sup>สนอง ธรรมสุดจิต, “การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองเหมือดแอ อำเภอนโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๖, ๑๑๘ หน้า.

## ตัวแปรต้น (อิสระ)

## ปัจจัยต้นบุคคล

๑. เพศ
๒. ระดับการศึกษา
๓. สถานภาพ
๔. ประเภทการสอน

## ตัวแปรตาม

## การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒ ด้าน ได้แก่

- ๑) ด้านการพัฒนาครู ประกอบด้วย
  - ด้านการเข้ารับการฝึกอบรม
  - ด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้
  - ด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
  - ด้านการรับกรณีพิเศษ
- ๒) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย
  - ด้านการจัดการเรียนการสอน
  - ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน
  - ด้านการวัดผลและประเมินผล

ภาพประกอบที่ ๒.๓ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย



## บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ วิธีการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

- ๓.๑ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เทคนิค และวิธีการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

### ๓.๑ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี จำนวน ๘ คน โรงเรียนบ้านแกนคราย จำนวน ๑๔ คน โรงเรียนบ้านป่าบกเหล่าเรือ จำนวน ๑ คน โรงเรียนบ้านเปลือยสามัคคี จำนวน ๘ คน และโรงเรียนบ้านขอนแก่น จำนวน ๒๒ คน รวม ๕๕ คน

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จำนวน ๕๕ คน ซึ่งผู้วิจัยได้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)<sup>๑</sup> กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๘ คน

---

<sup>๑</sup>Krejcie and Morgan, The Impact of the Traditional Classroom Environment VS the Informal Classroom Environment on Creative Thinking Abilities, อังใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๐), หน้า ๓๐๓.

## ๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๒.๑ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W. Morgan)<sup>๒</sup> ได้ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๘ คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

๓.๒.๒ วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) คือ เมื่อผู้วิจัยได้พบกับครูผู้สอนใน โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ แล้วจึงเลือกคนนั้นเป็นตัวอย่าง จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

## ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ มีจำนวน ๓ ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ซึ่งประกอบด้วย ๒ ด้าน คือ ๑) ด้านการพัฒนาครู ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การรับการนิเทศ มีจำนวน ๒๐ ข้อ ๒) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล มีจำนวน ๒๐ ข้อ เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ และกำหนดค่าคะแนนการเข้าร่วมพัฒนาครู และการปฏิบัติของครู ดังนี้

ระดับการดำเนินงานการพัฒนาครูน้อยที่สุด	ได้คะแนน ๑
ระดับการดำเนินงานการพัฒนาครูน้อย	ได้คะแนน ๒
ระดับการดำเนินงานการพัฒนาครูปานกลาง	ได้คะแนน ๓
ระดับการดำเนินงานการพัฒนาครูมาก	ได้คะแนน ๔
ระดับการดำเนินงานการพัฒนาครูมากที่สุด	ได้คะแนน ๕

<sup>๒</sup>Krejcie and Morgan, *The Impact of the Traditional Classroom Environment VS the Informal Classroom Environment on Creative Thinking Abilities*, อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ ๗, อ่างแล้ว, หน้า ๑๐๑.



โดยกำหนดเกณฑ์สำหรับแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ย<sup>๖</sup> ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าพิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \end{aligned}$$

จากผลการคำนวณดังกล่าวได้นำมาเป็นเกณฑ์วัดค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินงานการพัฒนาครู และการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามได้ดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยค่าการเข้าร่วมพัฒนาครู และการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดเป็นช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

น้อยที่สุด	คะแนนเฉลี่ย	๑.๐๐ - ๑.๘๐
น้อย	คะแนนเฉลี่ย	๑.๘๑ - ๒.๖๐
ปานกลาง	คะแนนเฉลี่ย	๒.๖๑ - ๓.๔๐
มาก	คะแนนเฉลี่ย	๓.๔๑ - ๔.๒๐
มากที่สุด	คะแนนเฉลี่ย	๔.๒๑ - ๕.๐๐

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

#### ๓.๔ การสร้างและการตรวจคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

- ๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม
- ๒) ศึกษาวัตถุประสงค์ กรอบแนวความคิด และสมมติฐาน
- ๓) สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามตัวแปรที่กำหนด นำปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา
- ๔) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข ให้อาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินการตรวจดู

<sup>๖</sup> ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๓๖), หน้า ๑๕๖-๑๕๗.

๕) นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) จำนวน ๓ ท่าน

๖) นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณาอีกครั้ง

๗) นำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) ครูโรงเรียน บ้าน ขอนแก่น ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ๓๐ คน และทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค Cronbach' s Alpha Coefficient โดยค่าความเชื่อมั่นการพัฒนาคูเท่ากับ ๐.๘๖ และค่าความเชื่อมั่นในการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเท่ากับ ๐.๘๑

๘) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปสอบถามประชากรตามขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่กำหนด

### ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

๓.๕.๑ ขอนหนังสือจากบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ เพื่อขออนุญาตและ ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากครูผู้สอนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

๓.๕.๒ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

### ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และความถูกต้อง มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

๒) ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

๓) ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ใน ๒ ด้าน คือ ๑) ด้านการพัฒนาครู ได้แก่ การเข้ารับการศึกษาอบรม การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การรับการนิเทศ ๒) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๔) เปรียบเทียบการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จำแนกตามความคิดของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอนที่ต่างกัน วิเคราะห์โดยใช้ค่า t-test สำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในแต่ละด้าน และวิเคราะห์โดยใช้ค่า F-test (One Way ANOVA) สำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา และประสบการณ์สอนที่ต่างกันต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในแต่ละด้าน ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีมากกว่า ๒ กลุ่มขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

๕) แบบสอบถามตอนที่ ๓ สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

### ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการตรวจสอบข้อมูลความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามมาลงรหัส (Coding) แล้วนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาทำการบันทึกโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยแบ่งการวิเคราะห์ ดังนี้

#### ๓.๗.๑ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

๑) การหาค่าอำนาจจำแนก (Discriminative Power = D.P.) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่าย (Simple Correlation) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item - total Correlation)

แทนค่าสูตรคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่าย (Simple Correlation) ดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	$r_{xy}$	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับ Y
	X	แทน	ผลรวมของค่าตัวแปร X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของค่าตัวแปร Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างค่าตัวแปร X และ Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าตัวแปร X
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าตัวแปร Y
	N	แทน	จำนวนคู่ของค่าตัวแปร หรือจำนวนสมาชิกในกลุ่ม

๒) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient)<sup>๕</sup> ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

แทนค่าสูตรคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ดังนี้

$$r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left[ \frac{\bar{x}(n-\bar{x})}{ns} \right]$$

$r_{xx}$  แทนค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

$\bar{x}$  แทนค่าเฉลี่ย

$S^2$  แทนความแปรปรวนของแบบทดสอบ

n แทนจำนวนข้อทดสอบ

๓.๓.๒ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างและการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ได้แก่

๑) ค่าร้อยละ (Percentage)<sup>๖</sup> มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

<sup>๕</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๑.

<sup>๖</sup> บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๖, อ่างแก้ว, หน้า ๑๐๒.

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

๒) ค่าเฉลี่ย (Mean =  $\bar{X}$ )<sup>๑</sup> มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$  แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$  แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

๓) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.)<sup>๒</sup> มีสูตรการคำนวณ

ดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

S แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$  แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

X แทน คะแนนแต่ละตัว

๓.๖.๓ สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จำแนกตามความคิดของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอน ที่ต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test และ F-test (One Way Anova) และกำหนดค่าระดับความเชื่อมั่น (ระดับนัยสำคัญ) ที่ ๐.๐๕ โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

๑) ค่า t - test (Independent sample t-test)<sup>๓</sup> มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}}$$

<sup>๑</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๓.

<sup>๒</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๔.

<sup>๓</sup> บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๖, อ่างแก้ว, หน้า ๑๐๕.

t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความ  
มีนัยสำคัญ

D แทน ผลต่างระหว่างคู่คะแนน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง หรือจำนวนคู่คะแนน

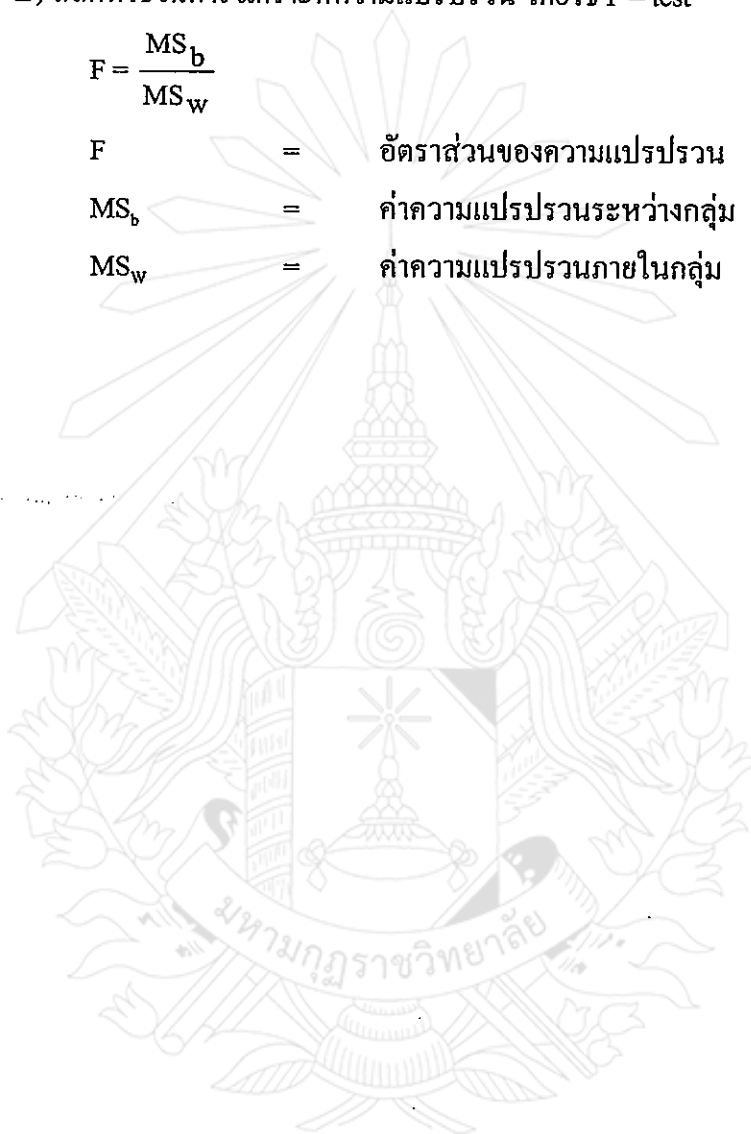
๒) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยใช้ F - test<sup>๑๑</sup>

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = อัตราส่วนของความแปรปรวน

$MS_b$  = ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

$MS_w$  = ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม



<sup>๑๑</sup>เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๕.

## บทที่ ๔

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน ๔๘ ฉบับ ได้รับกลับคืน ๔๘ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ขอเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

#### ๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	หมายถึง	จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ย ๒ กลุ่ม (t-test)
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยมากกว่า ๒ กลุ่ม (F-test)
SS	หมายถึง	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
df	หมายถึง	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
*	หมายถึง	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

#### ๔.๒ ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้านำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ซึ่งประกอบด้วย ๒ ด้าน คือ ๑) ด้านการพัฒนาครู ได้แก่ การเข้ารับการศึกษา การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การรับการนิเทศ ๒) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล มีจำนวน ๒๐ ข้อ

ตอนที่ ๓ เปรียบเทียบการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา และสถานภาพ ที่ต่างกัน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

#### ๔.๓ ผลวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอน

ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๕	๓๕.๕๘
หญิง	๒๙	๖๐.๔๒
รวม	๔๔	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๔๔ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๔๒ และเป็นเพศชาย จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕๘



ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๗	๑๔.๕๘
ปริญญาตรี	๓๐	๖๒.๕๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๑	๒๒.๙๒
รวม	๔๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๔๘ คน ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรี จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕๐ รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๙๒ คน และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๘

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์การสอน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๑๐ ปี	๘	๑๖.๖๗
๑๑-๑๕ ปี	๒๕	๕๒.๐๘
มากกว่า ๑๕ ปี ขึ้นไป	๑๕	๓๑.๒๕
รวม	๔๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๔๘ คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนอยู่ระหว่าง ๑๑-๑๕ ปี จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๐๘ รองลงมา คือ ประสบการณ์การสอนมากกว่า ๑๕ ปี ขึ้นไป จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๕ และมีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า ๑๐ ปี จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๗

ตอนที่ ๒ การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวมและรายด้าน

การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. ด้านการพัฒนาครู	๓.๗๓	๐.๗๑	มาก
๒. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๑๘	๐.๘๒	ปานกลาง
รวม	๓.๔๕	๐.๗๖	มาก

(n = ๔๘)

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวมรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาครู อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับปานกลาง

## ๑) ด้านการพัฒนาครู

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาครู โดยรวมและรายด้าน

กิจกรรมการพัฒนาครู	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. การเข้ารับการฝึกอบรม	๓.๖๘	๐.๖๔	มาก
๒. การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้	๓.๖๔	๐.๖๑	มาก
๓. การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	๓.๘๖	๐.๖๕	มาก
๔. การรับการนิเทศ	๓.๖๓	๐.๖๐	มาก
รวม	๓.๖๓	๐.๖๑	มาก

(n = ๔๘)

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานการพัฒนาครูอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยเรียงลำดับตามกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม รองลง คือ การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การรับการนิเทศ และการเข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคูในการเข้ารับการฝึกอบรม โดยรวมและรายข้อ

การเข้ารับการฝึกอบรม	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเชิง ปฏิบัติการทำแผนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๗๔	๐.๘๑	มาก
๒. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับเข้ารับการ ฝึกอบรมฟังการบรรยาย เรื่องการจัดการเรียนการสอนโดย ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๔๗	๐.๗๑	มาก
๓. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเชิง ปฏิบัติการการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๕๓	๐.๘๑	มาก
๔. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการ วิจัยในชั้นเรียน	๓.๔๗	๐.๗๖	มาก
๕. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการ นำเสนอผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน การ สอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๕๘	๐.๖๘	มาก
๖. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการ บรรยายเรื่องวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๘๕	๐.๗๓	มาก
๗. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการ สาธิตการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๖๕	๐.๗๑	มาก
รวม	๓.๖๘	๐.๗๔	มาก

(n = ๔๘)

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า การพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ในการพัฒนาคูด้านการเข้ารับการฝึกอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาคูอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามข้อที่มีค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการนำเสนอผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลง คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการบรรยายเรื่องวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทำแผนการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมฟังการบรรยาย เรื่องการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคูในการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับเพื่อนครูเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๖๕	๐.๓๔	มาก
๒. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมสัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๓๑	๐.๖๘	มาก
๓. ผู้บริหารโรงเรียนให้คำปรึกษาปรึกษารือกับเพื่อนครูเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ การเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๖๔	๐.๓๓	มาก
๔. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุม ปรึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ กับชมรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๔๒	๐.๓๘	มาก

ตารางที่ ๔.๖ (ต่อ)

การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๕. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาดูงานนอกสถานที่ ในสถานที่จัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๘๕	๐.๗๐	มาก
๖. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการ การศึกษาของชมรมหรือองค์กรครูที่ส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู	๓.๕๑	๐.๗๐	มาก
๗. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุมเชิง วิชาการในเรื่องเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อในกิจกรรมการเรียน การสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๕๘	๐.๖๒	มาก
รวม	๓.๗๔	๐.๗๑	มาก

(n = ๔๘)

จากตารางที่ ๔.๖ การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ในการพัฒนาครูด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครูอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุมเชิงวิชาการในเรื่องเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาของชมรมหรือองค์กรครูที่ส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาดูงานนอกสถานที่ ในสถานที่จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมสัมมนา ประชุมเชิงวิชาการในเรื่องการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับเพื่อนครูเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนให้คำปรึกษาปรึกษาหารือกับเพื่อนครูเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ การเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุม ปรึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ กับชมรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคูในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยรวม และรายข้อ

การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	ระดับการดำเนินงาน		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้เรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากตำรา บทความ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์	๓.๘๕	๐.๖๘	มาก
๒. โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้เรื่องเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๘๒	๐.๗๔	มาก
๓. โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าเรื่องเกี่ยวกับวิธีการผลิต และใช้สื่อในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๕๑	๐.๘๐	มาก
รวม	๓.๘๗	๐.๗๔	มาก

(n = ๔๘)

จากตารางที่ ๔.๘ การพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ในการพัฒนาคูด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาคูอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าเรื่องเกี่ยวกับวิธีการผลิต และใช้สื่อในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้เรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากตำรา บทความ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์และโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้เรื่องเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคูในการรับการนิเทศโดยรวมและ รายข้อ

การรับการนิเทศ	ระดับการเข้าร่วม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และเพื่อนครู	๓.๕๖	๐.๗๖	มาก
๒. โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และเพื่อนครู	๓.๖๕	๐.๖๕	มาก
๓. โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศด้านการผลิต และการใช้สื่อในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และเพื่อนครู	๓.๖๔	๐.๖๗	มาก
รวม	๓.๖๓	๐.๗๐	มาก

(n = ๔๘)

จากตารางที่ ๔.๕ การพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ในการพัฒนาคูด้านการรับการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาคูอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และเพื่อนครู รองลงมาคือ โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศด้านการผลิต และการใช้สื่อในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และเพื่อนครู และโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และเพื่อนครู



๒) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ  
ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียน  
การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงาน  
เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวมและรายด้าน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. การจัดการเรียนการสอน	๓.๑๕	๐.๘๕	ปานกลาง
๒. การใช้สื่อการเรียนการสอน	๓.๒๖	๐.๗๖	ปานกลาง
๓. การวัดผลและประเมินผล	๓.๑๐	๐.๘๖	ปานกลาง
รวม	๓.๑๘	๐.๘๒	ปานกลาง

(n = ๔๘)

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า การพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้น  
ผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑  
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง  
เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาคูอยู่ในระดับปานกลาง  
ทุกกิจกรรม โดยเรียงลำดับตามกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การใช้สื่อการเรียนการ  
สอน รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผล

ตารางที่ ๔.๑๑ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายข้อ

การจัดการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจแนวการจัดการศึกษาการเรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒	๓.๕๗	๐.๘๓	มาก
๒. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนริเริ่มกิจกรรมของตนเอง โดยเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน	๓.๕๕	๐.๘๐	มาก
๓. โรงเรียนสนับสนุนให้เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียน ให้แก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของผู้เรียน	๒.๗๕	๑.๑๒	ปานกลาง
๔. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	๒.๘๗	๐.๕๕	ปานกลาง
๕. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับครู	๒.๕๖	๑.๑๕	ปานกลาง
๖. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนที่มีเนื้อหาและกิจกรรมสอดคล้องกับการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๓๓	๐.๖๑	ปานกลาง
๗. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์จริงสามารถนำผลการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	๓.๒๘	๐.๕๓	ปานกลาง
รวม	๓.๑๕	๐.๘๕	ปานกลาง

(n = ๔๘)

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า การพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาคูอยู่ในระดับมาก ๒ เรื่อง คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจ

เข้าใจแนวการจัดการศึกษาการเรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และโรงเรียนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนริเริ่มกิจกรรมของตนเองโดยเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน และโรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครูอยู่ในระดับปานกลาง ๖ ข้อ โดยเรียงลำดับตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนที่มีเนื้อหาและกิจกรรมสอดคล้องกับการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์จริงสามารถนำผลการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับครู โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และโรงเรียนสนับสนุนให้เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนให้แก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนสอนเพื่อสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของผู้เรียน

ตารางที่ ๔.๑๒ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ

การใช้สื่อการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูศึกษาและทำความเข้าใจหลักการและวิธีการการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๒๕	๐.๗๒	ปานกลาง
๒. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญโดยสอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร	๓.๑๐	๐.๗๕	ปานกลาง
๓. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีวิธีการประยุกต์การนำวัสดุในท้องถิ่นมาทำสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๒๘	๐.๘๘	ปานกลาง
๔. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๓๕	๐.๗๓	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๒ (ต่อ)

การใช้สื่อการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๕. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีการใช้สื่อในการเรียนการสอน ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติ ฝึกคิดแก้ปัญหาและค้นพบ ความรู้ด้วยตนเอง	๓.๓๕	๐.๗๗	ปานกลาง
๖. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูเลือกใช้สื่อในการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและความ สนใจของผู้เรียน	๓.๒๑	๐.๗๔	ปานกลาง
๗. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียนการสอน	๓.๒๖	๐.๗๘	ปานกลาง
รวม	๓.๒๖	๐.๗๖	ปานกลาง

(n = ๔๘)

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครูอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีการใช้สื่อในการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติ ฝึกคิดแก้ปัญหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง รองลงมา คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูศึกษาและทำความเข้าใจหลักการและวิธีการการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีวิธีการประยุกต์การนำวัสดุในท้องถิ่นมาทำสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนส่งเสริมให้ครูเลือกใช้สื่อในการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน และ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร

ตารางที่ ๔.๑๓ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการวัดผลและประเมินผลโดยรวมและรายข้อ

การวัดผลและประเมินผล	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. ครูศึกษา ทำความเข้าใจหลักการและวิธีการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓.๐๑	๐.๗๕	ปานกลาง
๒. ครูวัดผลและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาทั้งในส่วน กระบวนการและผลงานทั้งพุทธิพิสัยจิตพิสัย และทักษะพิสัย	๒.๕๗	๐.๘๑	ปานกลาง
๓. ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่องไปพร้อมกับการเรียนการสอน	๓.๑๗	๐.๕๒	ปานกลาง
๔. ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	๓.๑๕	๑.๐๐	ปานกลาง
๕. ครูสนับสนุนให้ผู้เรียนนำผลการประเมินมาปรับปรุง และพัฒนาการเรียนของนักเรียน	๓.๑๖	๐.๘๔	ปานกลาง
๖. ครูนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	๓.๑๕	๐.๘๘	ปานกลาง
รวม	๓.๑๐	๐.๘๖	ปานกลาง

(n = ๔๘)

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า การพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการวัดผลและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โรงเรียนมีการ ดำเนินการพัฒนาคูอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับตามข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหา น้อย ได้แก่ ครูนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่าง ต่อเนื่อง รองลงมา คือ ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องไปพร้อม กับการเรียนการสอน ครูสนับสนุนให้ผู้เรียนนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนของ นักเรียน ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ครูศึกษา ทำความ เข้าใจหลักการและวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูวัดผลและ ประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาทั้งในส่วนกระบวนการและผลงานทั้งพุทธิพิสัยจิตพิสัย และทักษะพิสัย

ตอนที่ ๓ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน ที่ต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศ ต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๕	๓.๔๗	๐.๗๔	มาก
หญิง	๒๕	๓.๔๔	๐.๗๖	มาก
รวม	๔๐	๓.๔๕	๐.๗๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ครูทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูใน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม เห็นว่ามีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๕ เปรียบเทียบการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๕	๓.๔๗	๐.๗๔	๐.๑๕๔	๐.๖๕๗
หญิง	๒๕	๓.๔๔	๐.๗๖		
รวม	๔๐	๓.๔๕	๐.๗๕		

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูในด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม เห็นว่ามีการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๕	๓.๗๑	๐.๗๐	มาก
หญิง	๒๕	๓.๗๕	๐.๗๒	มาก
รวม	๔๐	๓.๗๓	๐.๗๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ครูทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม เห็นว่ามีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๑๗ เปรียบเทียบการพัฒนาคูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๕	๓.๗๑	๐.๗๐	๐.๐๕๒	๐.๙๖๑
หญิง	๒๕	๓.๗๕	๐.๗๒		
รวม	๔๐	๓.๗๓	๐.๗๑		

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชาย	๑๕	๓.๑๖	๐.๘๔	ปานกลาง
หญิง	๒๕	๓.๒๐	๐.๘๑	ปานกลาง
รวม	๔๘	๓.๑๘	๐.๘๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ครูทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม เห็นว่ามีการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๙ เปรียบเทียบการพัฒนาคูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๑๕	๓.๑๖	๐.๗๘	๑.๓๕๔	๐.๒๕๐
หญิง	๒๕	๓.๒๐	๐.๘๖		
รวม	๔๘	๓.๑๘	๐.๘๒		

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน



ตารางที่ ๔.๒๐ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๗	๓.๔๔	๐.๗๖	มาก
ปริญญาตรี	๓๐	๓.๔๕	๐.๗๘	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๑	๓.๔๖	๐.๗๔	มาก
รวม	๔๘	๓.๔๕	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ครูทุกกลุ่มระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม เห็นว่ามีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๒๑ เปรียบเทียบการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๕๓	๒	๐.๑๒๖	๐.๗๗๒	๐.๔๖๗
ภายในกลุ่ม	๕.๘๗๖	๔๕	๐.๑๕๐		
รวม	๖.๑๒๙	๔๗			

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม เห็นว่ามีการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๒ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๗	๓.๗๔	๐.๗๓	มาก
ปริญญาตรี	๓๐	๓.๗๖	๐.๗๑	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๑	๓.๗๑	๐.๗๒	มาก
รวม	๔๘	๓.๗๓	๐.๗๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ครูทุกกลุ่มระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม เห็นว่ามีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๒๓ เปรียบเทียบการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๖๑	๒	๐.๑๓๑	๐.๓๑๑	๐.๗๓๔
ภายในกลุ่ม	๒๑.๘๓๓	๔๕	๐.๔๘๐		
รวม	๒๒.๐๙๔	๔๗			

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม เห็นว่ามีการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๔ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๗	๓.๑๖	๐.๘๓	ปานกลาง
ปริญญาตรี	๓๐	๓.๑๘	๐.๘๒	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๑	๓.๒๐	๐.๘๔	ปานกลาง
รวม	๔๘	๓.๑๘	๐.๘๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ครูทุกกลุ่มระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม เห็นว่ามีการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๕ เปรียบเทียบการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๒.๐๕๖	๒	๑.๐๒๘	๑.๕๖๒	๐.๒๑๕
ภายในกลุ่ม	๓๔.๕๑๓	๔๕	๐.๖๗๑		
รวม	๓๖.๕๖๙	๔๗			

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เห็นว่ามีการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน

ประสบการณ์การสอน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า ๑๐ ปี	๘	๓.๔๖	๐.๗๖	มาก
๑๑-๑๕ ปี	๒๕	๓.๔๘	๐.๗๕	มาก
มากกว่า ๑๕ ปี ขึ้นไป	๑๕	๓.๔๓	๐.๗๔	มาก
รวม	๔๘	๓.๔๕	๐.๗๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ครูทุกกลุ่มประสบการณ์การสอน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม เห็นว่ามีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๒๗ เปรียบเทียบการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๖๕	๒	๐.๐๘๓	๐.๑๖๑	๐.๘๕๒
ภายในกลุ่ม	๒๖.๗๗๔	๔๕	๐.๕๙๔		
รวม	๒๖.๙๐๙	๔๗			

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม เห็นว่ามีการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๘ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็น ของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน

ประสบการณ์การสอน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า ๑๐ ปี	๘	๓.๗๗	๐.๖๕	มาก
๑๑-๑๕ ปี	๒๕	๓.๖๕	๐.๗๑	มาก
มากกว่า ๑๕ ปี ขึ้นไป	๑๕	๓.๗๓	๐.๗๓	มาก
รวม	๔๘	๓.๗๓	๐.๗๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ครูทุกกลุ่มประสบการณ์การสอน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนา คูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคน สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม เห็นว่ามีการ ดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๒๙ เปรียบเทียบการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มี ประสบการณ์การสอนต่างกัน

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๗๖	๒	๓.๕๘๘	๐.๖๘๗	๐.๑๖๓
ภายในกลุ่ม	๒๗.๑๒๕	๔๕	๐.๕๒๒		
รวม	๒๘.๗๐๑	๔๗			

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนา คูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคน สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาคู โดยรวม เห็นว่ามีการ ดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๐ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวม จำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน

ประสบการณ์การสอน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า ๑๐ ปี	๘	๓.๑๑	๐.๘๔	มาก
๑๑-๑๕ ปี	๒๕	๓.๑๘	๐.๘๓	มาก
มากกว่า ๑๕ ปี ขึ้นไป	๑๕	๓.๒๗	๐.๗๕	มาก
รวม	๔๘	๓.๑๘	๐.๘๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ครูทุกกลุ่มประสบการณ์การสอน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวม เห็นว่ามีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๓๑ เปรียบเทียบการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมจำแนกตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๒๓	๒	๐.๕๖๑	๑.๐๐๓	๐.๓๗๔
ภายในกลุ่ม	๒๕.๑๑๑	๔๕	๐.๕๖๐		
รวม	๓๐.๒๓๔	๔๗			

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวม เห็นว่ามีการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ตารางที่ ๔.๓๒ ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ความถี่ (ก)
๑. จัดให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน	๒
๒. ควรจัดให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการนำเสนอผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๕
๓. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการบรรยายเรื่องวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	๕
๔. จัดให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาของชมรมหรือองค์กรครูที่ส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู	๖
๕. ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่	๔
๖. จัดให้ครูทำแผนการสอนโดยเน้น การฝึกอบรมปฏิบัติจริงตามหน่วยงานต่าง ๆ	๒

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ จัดให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาของชมรมหรือองค์กรครูที่ส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู ควรจัดให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการนำเสนอผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการบรรยายเรื่องวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ จัดให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน และจัดให้ครูทำแผนการสอนโดยเน้น การฝึกอบรมปฏิบัติจริงตามหน่วยงานต่าง ๆ

## บทที่ ๕

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน ที่ต่างกันและเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมและการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน ๕๕ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า (t-test) และ ค่าเอฟ (F-test)

#### ๕.๑ สรุปผลการวิจัย

##### ๕.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๔๘ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๔๒ และเป็นเพศชาย จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๘ มีการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรี จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕๐ และมีประสบการณ์การสอนอยู่ระหว่าง ๑-๑๕ ปี จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๐๘

๕.๑.๒ การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ซึ่งสรุปผลการวิจัย ดังนี้

การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ



พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาครู พบว่า การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานพัฒนาครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม รองลงมาตามลำดับ ด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ด้านการรับ การนิเทศ และด้านการเข้ารับการฝึกอบรมตามลำดับ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า มีการดำเนินงานพัฒนาครูอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการจัดการ เรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

#### ๑) ด้านการพัฒนาครู สรุปผลได้ดังนี้

๑.๑ ด้านการเข้ารับการฝึกอบรม พบว่า การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ในการพัฒนาครูด้านการเข้ารับการฝึกอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการนำเสนอผลงานทาง วิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน

๑.๒ ด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ พบว่า การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ในการพัฒนาครูด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุมเชิงวิชาการใน เรื่องเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และข้อที่มี ค่าน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุม ปรึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ กับ ชุมรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

๑.๓ ด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่า การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ในการพัฒนาครูด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าเรื่องเกี่ยวกับวิธีการ

ผลิต และใช้สื่อในการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้เรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากตำรา บทความ วิทยุ รายการโทรทัศน์

๑.๔ ด้านการรับการนิเทศ หมายถึง การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ในการพัฒนาครูด้านการรับการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และเพื่อนครู

๒) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สรุปผลได้ดังนี้

๒.๑ ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจแนวการจัดการศึกษาการเรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนสนับสนุนให้เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนให้แก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของผู้เรียน

๒.๒ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีการใช้สื่อในการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติ ฝึกคิดแก้ปัญหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร

๒.๓ ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูวัดผลและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาทั้งในส่วนของกระบวนการและผลงานทั้งพุทธิพิสัยจิตพิสัย และทักษะพิสัย

๕.๑.๓ เปรียบเทียบการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน ที่ต่างกัน สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

๑) ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม เห็นว่ามีการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

๒) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวมและราย เห็นว่ามีการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

๓) ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู ไม่แตกต่างกัน

๕.๑.๔ ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ มากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ จัดให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาของชมรมหรือองค์กรครูที่ส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู ควรจัดให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการนำเสนอผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการบรรยายเรื่องวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

## ๕.๒ อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

๕.๒.๑ ด้านการพัฒนาการพัฒนาครู พบว่า การพัฒนาการพัฒนาครูของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู อยู่ในระดับมากเป็นอันดับที่หนึ่ง คือ ด้านการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม แสดงว่าการดำเนินงานการพัฒนาครูของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคีมีการเป็นการส่งเสริมให้ครูสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ได้ การที่ครูพัฒนาด้านการศึกษา จึงทำให้ด้านค้นคว้าเพิ่มเติมโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครูอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ แต่อย่างไรก็ดีผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการพัฒนาครูของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต ๑ ในด้านการเข้ารับการฝึกอบรม โรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครูน้อยกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก งบประมาณในการบริหารจัดการโรงเรียนมีจำกัด จึงทำให้การดำเนินพัฒนาครูในส่วนของการเข้ารับการฝึกอบรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือการพัฒนาด้านครู ยังได้รับการส่งเสริมจากโรงเรียนดีเท่าที่ควร จึงทำให้การดำเนินงานในการพัฒนาครูของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ด้านการเข้ารับการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ ที่มีการพัฒนา แต่เมื่อดูผลการวิจัยโดยรวมแล้ว การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาครู อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประจง วงกลมจิตร ได้วิจัย การพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการพัฒนาครู เป็นรายด้าน ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

๑) ด้านการเข้าร่วมการฝึกอบรม พบว่า การพัฒนาครูด้านการเข้าร่วมการฝึกอบรมของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครูมากอันดับที่หนึ่ง คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการนำเสนอผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ แสดงว่า โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูและส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทำแผนการสอนเพื่อจะได้นำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สอนของครู เพราะแผนการสอนทำให้มองเห็นภาพรวมตลอดกระบวนการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงสิ่งที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนและเจตคติค่านิยม คุณธรรม ที่ต้องการปลูกฝังในตัวผู้เรียน สอดคล้องกับการศึกษาของสนอง ธรรมสุจริต ได้วิจัย “การพัฒนานุเคราะห์เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองเหมือดแอ อำเภอนอนสรวง จังหวัดหนองบัวลำภู” พบว่า การพัฒนานุเคราะห์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสามารถจัดทำแผนการสอนที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไปสอนนักเรียนจนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ส่วนการเข้ารับการฝึกอบรมทั้งการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมีส่วนทำให้ครูเกิดการพัฒนาแล้วเกิดผลต่อการเรียนโดยผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนยิ่งขึ้น ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และค้นพบความรู้ด้วยตนเองในส่วนของโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง และโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครูอันดับสุดท้าย ซึ่งอมรวิทย์ นาคทรพรพ กล่าวว่า การมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยของครูเป็นอาวุธทำให้ครูใช้ในการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ความรู้สมัยใหม่ที่ครูรุ่นใหม่ต้องขวนขวายเพื่อการพัฒนาตนเองให้เป็นครูยุคปฏิรูปคือความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน แต่เมื่อดูผลการวิจัยโดยรวมแล้ว พบว่า การพัฒนาครูด้านการเข้าร่วมการฝึกอบรม ของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของลดาวัลย์ การะวะสิริธรรม ได้วิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาครูกับการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชน สายสามัญ เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูโรงเรียนเอกชน สายสามัญ เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ด้านการเข้าร่วมการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก

๒) ด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ พบว่า การพัฒนาครูด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครูมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุมเชิงวิชาการในเรื่องเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ แสดงว่า โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาครูและส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อในกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นไปตามหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ หมวด ๔ มาตรา ๒๒ ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และอมรวิทย์ นาคทรพรพ กล่าวว่า ความรู้สมัยใหม่ที่ครูรุ่นใหม่ต้องขวนขวายหาเพื่อการพัฒนาตนเองให้เป็น “ครูยุคปฏิรูป” นั่นคือความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอนแนวทางใหม่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมไปถึงเทคนิคการวัดผลแบบใหม่ๆ นอกจากนั้นความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่เป็นสื่อการเรียนยุคใหม่ด้วยทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฉะนั้นการพัฒนาครูด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จะได้รับการเรียนรู้บางอย่างที่แตกต่างออกไปเป็นการแบ่งปันประสบการณ์ที่มีพรศนะและความรู้กว้างขวางขึ้นสอดคล้องกับการพัฒนาตนเองของครูซึ่ง คำหามา คนใด พบว่า ครูต้องเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษา เช่น การประชุมเพื่อฟัง การบรรยาย การอภิปราย การประชุมเชิงปฏิบัติการศึกษาและดูงาน บางครั้งครูต้องไปศึกษาและสัมผัสการปฏิบัติงานที่สถานที่ศึกษาอื่นเพื่อรับรู้ประสบการณ์ตรงจากบุคคลและแหล่งวิชานั้นๆ เช่น การดูการจัดกิจกรรมครูต้นแบบ การพัฒนาตนเองของครู เข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษา ปัจจุบันนี้มีกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาในลักษณะบริการสาธารณะมากกว่าในอดีต เช่น การประชุมเพื่อฟังอภิปรายและการเสวนา การสัมมนา การประชุมปฏิบัติการ การทำประชาพิจารณ์ ส่วนใหญ่จัดทำโดยหน่วยงานราชการ สถานศึกษาและองค์กรวิชาชีพทางการศึกษา ครูควรสืบหาข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมเหล่านี้ และเข้าร่วมกิจกรรมตามโอกาส แต่อย่างไรก็ดี ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุม ปรึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ กับชมรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการพัฒนาครูในการเข้าร่วมประชุม ปรึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ กับชมรมครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีการดำเนินการแต่ขาดความชัดเจนเรื่องแผนงานรองรับ และขาดงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงานจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันของสมาชิกครู สัมมนาเชิงวิชาการต่างๆ จึงทำให้ประเด็นดังกล่าวนี้มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ แต่เมื่อดูผลการวิจัยโดยรวมแล้ว พบว่า การพัฒนาครูด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประจวบ วงมลจิตร ได้วิจัย การพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒ ด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

๓) ด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม พบว่า การพัฒนาด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครูมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าเรื่องเกี่ยวกับวิธีการผลิต และใช้สื่อในการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ แสดงว่าโรงเรียนต้องการผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาครูเกี่ยวกับวิธีการผลิต และใช้สื่อในการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อที่จะได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหา

ความรู้เรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากตำรา บทความ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ทั้งอาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี เป็นโรงเรียนขนาดเล็กงบประมาณที่ได้รับสนับสนุนในการดำเนินงานของโรงเรียนก็มีจำกัด จึงทำให้การส่งเสริมและการพัฒนาครูในชั้นคิดว่าหาความรู้เรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากตำรา บทความ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยการดำเนินงานในการพัฒนาครูน้อยกว่าข้ออื่นๆ แต่เมื่อดูผลการวิจัยโดยรวมแล้ว พบว่า การพัฒนาด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของลัทธกษมา เหลืองวิริยะแสง ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาครูกับความพร้อมของครูในการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาค้นคว้ามีครูเข้าร่วมศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากตำรา บทความ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ อยู่ในระดับมาก

๔) ด้านการรับนิเทศ พบว่า การพัฒนาด้านการรับนิเทศของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม อยู่ในระดับมาก โรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครูมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และเพื่อนครู แสดงว่าโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูในเรียนให้ได้รับการนิเทศและส่งเสริมให้เข้ารับการนิเทศจากหน่วยงานราชการ ผู้บริหาร และเพื่อนครูต่างๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของทองใส เทียบดอกไม้ ที่พบว่า ผลงานดีเด่นของโรงเรียนส่วนมากเกิดจากการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอของผู้บริหารและครูได้รับมอบหมาย และสอดคล้องกับการศึกษาของ รัชนี้ ไชยสิทธิ์ พบว่า ครูมีความต้องการในการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมด้านการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๔ ด้าน ด้าน การพัฒนาหลักสูตร ด้าน การพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาการวัดผลและประเมินผลกระบวนการนิเทศส่งผลให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่อย่างไรก็ดีผลการวิจัยพบว่าในประเด็นของโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และเพื่อนครู โรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครูอันดับสุดท้าย เพราะว่าเป็นเพราะว่าโรงเรียนไม่มีแผนงานและงบประมาณที่เพียงพอที่จะช่วยสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนได้เข้ารับการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอน เช่น การอบรม สัมมนา วิชาการ และรับการนิเทศ จากหน่วยงานและบุคคลต่างๆ จึงทำให้ประเด็นการพัฒนาคูดังกล่าวนี้มี

ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับข้ออื่นๆ อดุลย์เดช ฐานะ ได้ศึกษา การบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการนิเทศติดตามผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

๕.๒.๒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยโรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครูการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากเป็นที่สุด คือ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนบ้านแคนสามัคคีได้มีการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ครูเกิดทักษะ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้อย่างที่แท้จริงของผู้เรียนและช่วยสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนและช่วยพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของผู้เรียนให้สมบูรณ์ แต่อย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครู ทั้งอาจเป็นเพราะการดำเนินงานในการส่งเสริมและการพัฒนาครูของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนอาจจะไม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้เข้าร่วมประชุม สัมมนาเชิงวิชาการในเรื่องเกี่ยวกับการประเมินผลและวัดผลมากหน่วยงาน และกับองค์กรอื่นเท่าที่ควร สอดคล้องกับหลักการของไพฑูริย์ สีนลรัตน์ กล่าวถึง ลักษณะของครูรุ่นใหม่มีเทคนิคการสอนใหม่ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะในเรื่องของการพัฒนาทักษะการคิด การจัดการ การแก้ปัญหา การประยุกต์ใช้ การเรียนจากสภาพจริงและแสวงหาความรู้อยู่เสมอ จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยการดำเนินงานในการพัฒนาครูด้านการวัดผลและประเมินผลน้อยกว่าด้านอื่นๆ แต่เมื่อผลการวิจัยโดยภาพรวมแล้ว การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประจง วงมกลจิตรี ได้วิจัย การพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต ๒” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง



เมื่อพิจารณาการพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นรายด้าน ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

๑) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า การพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยโรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาคูการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดในประเด็น โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครู ได้ศึกษาและทำความเข้าใจในแนวทางการจัดการศึกษาการเรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แสดงว่าโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี ได้ส่งเสริมและพัฒนาคูให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดการศึกษาการเรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูได้รับการอบรม ประชุมเชิงวิชาการ การนิเทศงาน การสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกระบวนการการเรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการพัฒนาคูมากกว่าข้ออื่นๆ แต่อย่างไรก็ดีผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาคูการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุดในประเด็น คือ โรงเรียนสนับสนุนให้เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนให้แก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของผู้เรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณการดำเนินงานของโรงเรียน จึงให้มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการพัฒนาคูน้อยกว่าข้ออื่นๆ แต่เมื่อผลการวิจัยโดยภาพรวมแล้ว การพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัฒนา เติตโณม ได้วิจัยเรื่อง ความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง

๒) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า การพัฒนาคูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยโรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาคูการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน มากที่สุดในประเด็น โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีการใช้สื่อในการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติ ฝึกคิดแก้ปัญหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง แสดงว่าโรงเรียนต้องการให้ครูและพัฒนาครูในการใช้สื่อการเรียนที่ครูผู้สอนและผู้เรียนได้ร่วมกันผลิตสื่อ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะการใช้สื่อ และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผู้สอนให้เกิดประสิทธิภาพในการมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับหลักการและแนวทางของชนาธิป พรกุล ที่ว่า การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญครูต้องผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน และสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ๒๕๔๗ มาตรฐานที่ ๕ ครูพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ และไพฑูรย์ สินดารัตน์ กล่าวว่า ลักษณะของครูรุ่นใหม่เข้าใจใช้และตามทันกับเทคโนโลยี การใช้สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียน มีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น ทำให้บทเรียนน่าสนใจ ช่วยอธิบายสิ่งยากให้เข้าใจได้ง่าย ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงส่งเสริมความคิด และปัญญา แต่อย่างไรก็ดีผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครูการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน น้อยที่สุดในประเด็น โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร ทั้งอาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนหรือผู้บริหารโรงเรียนขาดประสบการณ์ในบริหารหลักสูตรและการจัดทำสื่อการเรียนการสอน และครูผู้สอนมิได้รับการนิเทศงาน การพัฒนาด้านการจัดทำสื่อการเรียนการสอนเท่าที่ควร จึงให้มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการพัฒนาครูน้อยกว่าข้ออื่นๆ แต่เมื่อผลการวิจัยโดยภาพรวมแล้ว การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประจง วงมกลจิตร ได้วิจัย การพัฒนาครูกับการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูกับการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง

๓) ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยโรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครูการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านการวัดผลและประเมินผล มากที่สุดในประเด็น ครูนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง แสดงว่าการวัดผลและประเมินผลของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี ได้ให้ครูผู้สอนได้เน้นการวัดจากสภาพจริงจากการปฏิบัติและจากเพิ่มสะสมงาน ซึ่งในการวัดผลและ

ประเมินผลนี้ นอกจากครูจะเป็นผู้วัดและประเมินผลตนเองแล้ว ผู้เรียนและสมาชิกของแต่ละกลุ่ม ควรจะมีบทบาทร่วมวัดและประเมินผลตนเองและกลุ่มด้วย สอดคล้องกับ รัชณี ไชยสิทธิ์ พบว่า ครู ส่งเสริมด้านการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางด้านการพัฒนาการวัดผลและประเมินผลครู ต้องการมีความรู้ด้านการสร้างเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพทั้งนี้เพื่อส่งผลไปให้นักเรียนนั่นเอง การวัดผลและประเมินผล นอกจากเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยตรงแล้วยังเป็นประโยชน์ต่อผู้สอน ผู้สอนจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้ถูกจุด เลือกลสิ่งเร้า เลือกวิธีสอน เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น แต่อย่างไรก็ดีผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครูการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านการวัดผลและประเมินผล น้อยที่สุดในประเด็นครูวัดผลและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาทั้งในส่วนกระบวนการและผลงานทั้ง พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีภาระงานมากเกินไปงบประมาณที่โรงเรียนได้รับมีน้อย ทำให้บางครั้งการติดตามผลการเรียนการสอน การปรับปรุงพัฒนา การเรียนการสอน ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่องขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย ไม่ได้มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน การออกเยี่ยมบ้านผู้ปกครองนักเรียนและพบปะชุมชน กระตุ้นส่งเสริมให้ชุมชนศึกษานิเทศก์เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีน้อย จึงให้มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการพัฒนาครู น้อยกว่าข้ออื่นๆ แต่เมื่อผลการวิจัยโดยภาพรวมแล้ว การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของประจักษ์ วงมณฑลจิตร ได้วิจัย การพัฒนาครูกับการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูกับการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคายเขต ๒ ด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

๕.๒.๓ เปรียบเทียบการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต ๑ จำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน ที่ต่างกัน ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

๑) ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู ไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครูการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านการพัฒนาครูที่ประกอบด้วย ด้านการเข้ารับการฝึกอบรม ด้านการแลกเปลี่ยนการ

เรียนรู้ ด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ด้านการรับการนิเทศและการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการดำเนินงานในการพัฒนาครู ไม่แตกต่างกันทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ มีการดำเนินงานในการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญครูได้รับการพัฒนาในมาตรฐานและการส่งเสริมจากโรงเรียน ด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกันมีบรรทัดฐานเดียวกัน ไม่แบ่งแยกเพศหญิงหรือชาย จึงกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัฒนา เฉิดโถม ได้วิจัยเรื่อง ความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศ ที่ต่างกันมีความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่แตกต่างกัน

๒) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู ไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครูการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านการพัฒนาครูของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคีในด้านการเข้ารับการฝึกอบรม ด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ด้านการรับการนิเทศ เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงว่าการดำเนินงานในการพัฒนาครูในด้านการเข้ารับการฝึกอบรม ด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ด้านการรับการนิเทศ ครูได้รับการส่งเสริมและพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันและมาตรฐานเดียวกัน ส่วนในด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าครูตระหนักว่าการหยุดนิ่งในวิชาการเป็นอันตรายครูจะต้องมีการเคลื่อนไหวต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาเสมอ ดังนั้นครูจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่อต่างๆ ที่เจริญก้าวหน้า จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู แตกต่างกัน ส่วนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน เห็นว่าโรงเรียนมีการ

ดำเนินงานในการพัฒนาครู ไปในทิศทางเดียวกันและมาตรฐานเดียวกัน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของของพัฒนา เติมโตม ได้วิจัยเรื่อง ความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน

๓) ครูที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ โดยรวม เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู ไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครูการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านการพัฒนาครูของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคีในด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ด้านการรับการนิเทศ ด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานในการพัฒนาครูของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี มีการดำเนินงานพัฒนาครูในมาตรฐานเดียวกัน มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในการส่งเสริมบุคลากร (ครู) ตลอดจนการส่งเสริมให้ครูได้รับการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การนิเทศ และการศึกษา ด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู ไม่แตกต่างกัน ส่วนการพัฒนาครูในด้านการเข้ารับการฝึกอบรม เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครูแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ และจำนวนบุคลากรต่อภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการดำเนินงานในการส่งเสริมและการพัฒนาครูได้รับการฝึกอบรม ประชุมเชิงวิชาการต่างๆ และร่วมสัมมนาวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่เท่าที่ควร และโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู แตกต่างกัน ส่วนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าครูได้รับการพัฒนาในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการส่งเสริมและการพัฒนาจากโรงเรียนด้วยมาตรฐานเดียวกัน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็น

ว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานในการพัฒนาครู ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประจวงภมลจิตร ได้วิจัย การพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพในโรงเรียน ที่ต่างกันมีความเห็นว่าการพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒ มีการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

### ๕.๓ ข้อเสนอแนะ

#### ๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

๑) ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนและส่งเสริม ให้ความสำคัญในการกระตุ้นพัฒนาครู เพราะครูบางส่วนอยากเห็นความจริงจังของผู้บริหาร ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู

๒) โรงเรียนควรจัดแหล่งข้อมูล เอกสาร ตำราเกี่ยวกับ รูปแบบ วิธีการ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างเพียงพอ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอน

๓) ในการกำหนดหัวข้อเรื่องในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรกำหนดเฉพาะเจาะจง ให้แคบเพียงเรื่องเดียว แยกทำเป็นเรื่อง ๆ จะทำให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น เช่น การพัฒนาการผลิตสื่อ นวัตกรรม, การพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียน หรือ การพัฒนาเฉพาะกลุ่มสาระ เป็นต้น

๔) การจัดกิจกรรมการพัฒนาครู ควรใช้กิจกรรมการพัฒนาที่หลากหลาย และจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของครู และผู้เรียน และควรให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนและแนวทาง รวมทั้งกิจกรรมในการพัฒนา

#### ๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๑) แนวทางการพัฒนาครู โดยใช้รูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการเป็นแนวทางการวิจัย เพื่อแก้ไขปัญหาและนำผลการวิจัยที่ได้แก้ปัญหที่เกิดขึ้น การดำเนินการวิจัยไม่ควรดำเนินการเพียงวงจรถ้วน ควรมีการสรุปผลการทำงาน และนำมาสะท้อนผลและปรับเปลี่ยนแผนการทำงาน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๒) ควรมีการนำรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการนำไปวิจัยและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาด้านอื่น ๆ ต่อไป

## บรรณานุกรม

### ๑. หนังสือทั่วไป

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. กองนโยบายและแผนสถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา

๒๕๓๘. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, ๒๕๓๘.

..... วิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, ๒๕๔๒.

สามัญศึกษา, กรม. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๒.

คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์

คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๓

..... ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,

๒๕๔๕.

คำหามาน คนใจ. การพัฒนาตนเองของครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๓.

..... ทางก้าวหน้าของครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๓.

เครือข่าย สื่อมอภิชาด. หลักและเทคนิคการจัดการฝึกอบรมและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สยาม

ศิลป์การพิมพ์, ๒๕๔๐.

จรัส คำยัง. การประเมินสภาพจริง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดสอบ กรมวิชาการ, ๒๕๔๑.

ฉันทนา จันทร์บรรจง. การศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาขององค์กร ปกครองส่วน

ท้องถิ่นในประเทศไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

๒๕๔๓.

ชลดา รานอก. การจัดทำแผนการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา (๓๐๓๑ ๓๐๓๒ และ ๓๐๓๓), กรุงเทพมหานคร :

กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒.

ชนาธิป พรกุล. แคลศร์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร :

เสมาธรรม. ๒๕๔๓.

ชัยฤทธิ์ สีลาเดช. คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับมัธยมศึกษา.

กรุงเทพมหานคร : แม็ค, ๒๕๔๔.

- ทศนา แจมมณี. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการคิด. กรุงเทพมหานคร : ไอเดียสแควร์, ๒๕๔๒.
- \_\_\_\_\_. การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๓.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. ความเป็นครูไทย. กรุงเทพมหานคร : ก.พลพิมพ์, ๒๕๔๔.
- บุญชู ชลชัยเชิธร. การวัดผล และการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, ๒๕๔๑.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๕.
- ประเวศ วะสี. ปฏิรูปการศึกษา-ยกเครื่องทางปัญญาทางรอดจากความหายนะ. กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, ๒๕๔๑.
- ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อสาร, ๒๕๓๕.
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์. นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- พนัส หันนาคินทร์. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : เนติกุลการพิมพ์, ๒๕๔๐.
- ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. การพัฒนาระบบการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, ๒๕๔๔.
- ยนต์ ชุ่มจิต. การพัฒนาครู. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์, ๒๕๓๕.
- ราตรี อินกัน. ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การจัดการระบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๔๔.
- รุ่ง แก้วแดง. ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๔๑.
- ถ้วน สายยศและอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๓๖.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร : ดันอ้อ ๑๕๕๕, ๒๕๔๒.
- สนอง อินละคร. เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์, ๒๕๔๔.
- สถาบันแห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้. แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๒.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการประเมินตามสภาพจริง. เชียงใหม่ : เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์, ๒๕๔๔.
- สมศักดิ์ สนิทระเวชญ์. มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๔๒.



สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๕.

\_\_\_\_\_. พระราชบัญญัติครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๗.

\_\_\_\_\_. ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๗ก.

\_\_\_\_\_. ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ๒๑ เซ็นจูรี่, ๒๕๔๕.

\_\_\_\_\_. สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. ๒๕๔๗. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๔๗.

สำลี รักสุทธี. ทางก้าวหน้าสู่ครูมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา, ๒๕๔๔.

## ๒. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

ชนบ จรูญศรีสวัสดิ์. “การศึกษาความต้องการการพัฒนาบุคลากรของพนักงานครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๔.

โอบยง ชมพุก่า. ศึกษาความต้องการการพัฒนาครูเทศบาลสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๐.

ทองใส เทียบดอกไม้. “การดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านหัวหนอง (สังขวิทยา)”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๐.

ประจจ วงมลจิตร. “การพัฒนาครูกับการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต ๒”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ๒๕๔๘.

พยอม หมั่นจิตร. “การพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหัน (วุฒิวิทยาการ) จังหวัดนครราชสีมา”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗.

พัฒนา เจ็ด โนม. “ความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕.

รัชณี ไชยสิทธิ์. “ความต้องการในการนิเทศภายในของครูเพื่อส่งเสริมด้านการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔.

ลดาวลัย์ คารวะศิริธรรม. “ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาครูกับการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชน สายสามัญ เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๗.

ลักคณา เหลืองวิริยะแสง. “ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาครูกับความพร้อมของครูในการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขต บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๕.

ศุขนิตย์ กิจกัญญาสน์. “ความต้องการในการพัฒนาการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๒.

สนอง ธรรมสุจริต. “การพัฒนานุเคราะห์เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านหนองเหมือดแอ อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖.

สิริรัตน์ เทียมเสวีวงศ์. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเทคนิคการขายโดยการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนกรุงเทพณิชยการ”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๕.

สุทนต์ รักบางบูรณ์. “ความต้องการการนิเทศการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕.

สุรพงษ์ เศรษฐภักดี. “การดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๔.

สังววัฒน์ หงส์พิพัฒน์กุล. “ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศในโรงเรียนกับสภาพความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๕.

เสาวลักษณ์ มีจนเนตร. “ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔.

อดุลย์เดช ฐานะ. “การบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔.

อำนาจ ศรีแสง. “การศึกษาการพัฒนาบุคลากรในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดมุกดาหาร”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๔.

อาทิตย์ สังข์วรรณะ. “การศึกษาความต้องการการพัฒนาบุคลากรและการได้รับการสนองตอบของพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔.

### ๓. เอกสารอื่นๆ ที่ยังไม่ได้ดีพิมพ์

บัญญัติ ชาวาลศิลป์. “ความรู้กับความคิด”. วารสารสถานปฏิรูป. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๑.

โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี. คู่มือนักเรียนโรงเรียนบ้านแคนสามัคคี. ร้อยเอ็ด : โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี, ๒๕๕๑.

สมเชาว์ เกษประทุม. “บทบาทขององค์กรกลางบริหารงานบุคคลกับความก้าวหน้าในวิชาชีพครู โครงการปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา ภาคพิเศษ”. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓. (อัดสำเนา).

อมรวิชัย นาคทรพรพ. “ครูเราขึ้นสนิมขาดการพัฒนาต่อเนื่อง”. สารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๕๒ กรกฎาคม ๒๕๔๔.

อารีรัตน์ วัฒนสิน. “ครูอาชีพตามแนวปฏิรูปการศึกษา”. วารสารวิชาการ ปีที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๓.

#### ๔. หนังสือภาษาอังกฤษ

Burke, Christensen and Fess, **Teacher Career Stage : Implication for Staff Development**

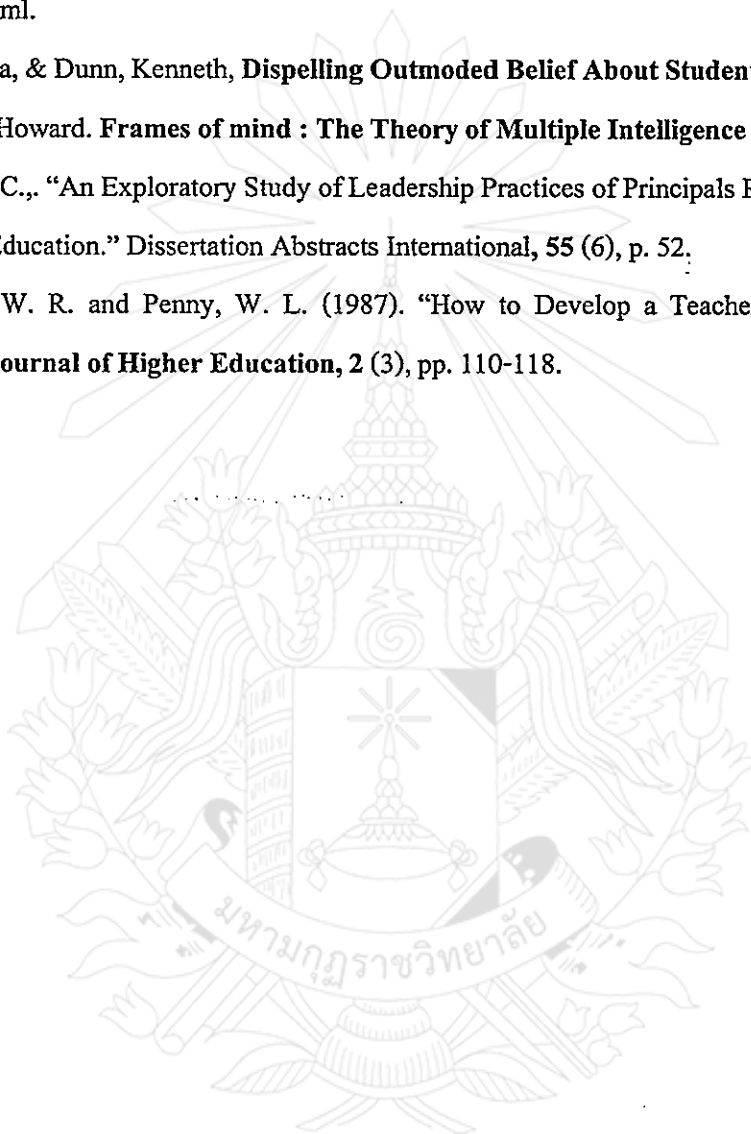
Dilworth, M. E. and Imig, D. G., **Professional Teacher Development and the Reform Agenda**  
.ERICDigest.[Online].Available:<http://www.ed.gov/databases/RICDigests/ed383694.html>.

Dunn, Rita, & Dunn, Kenneth, **Dispelling Outmoded Belief About Student Learning,**

Gardner, Howard. **Frames of mind : The Theory of Multiple Intelligence**

Ward, H. C.,. "An Exploratory Study of Leadership Practices of Principals Relative to Special  
Education." *Dissertation Abstracts International*, 55 (6), p. 52.

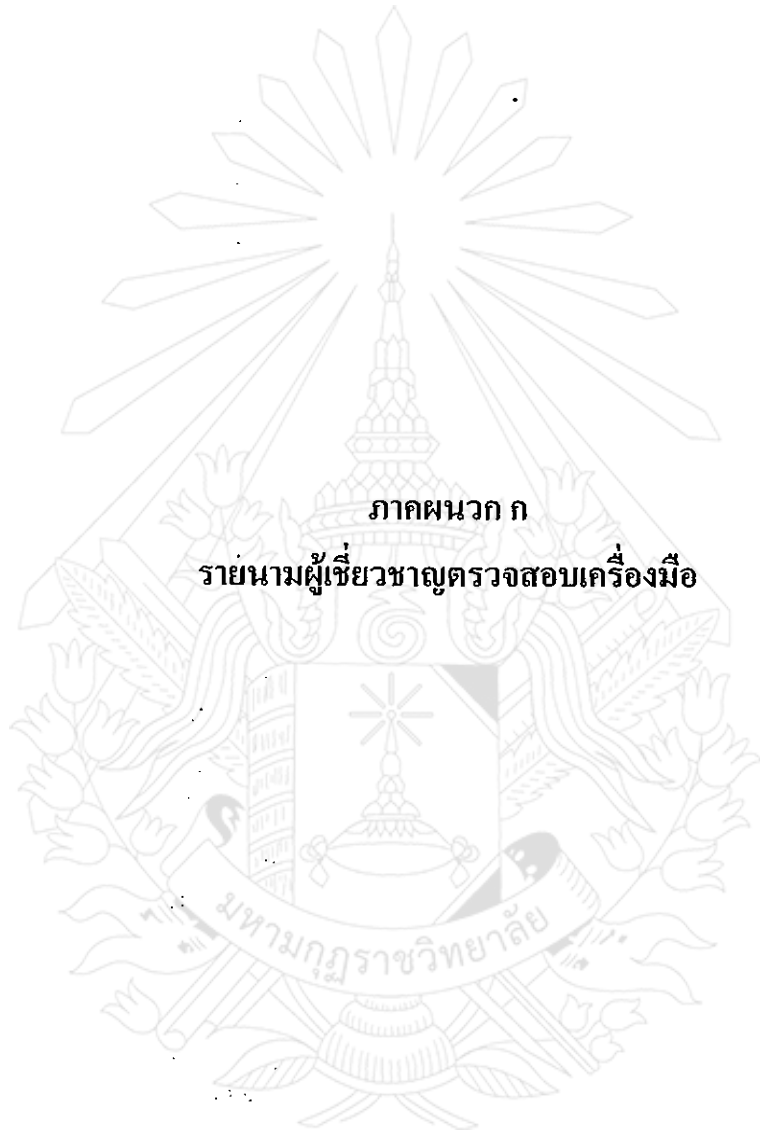
Thomas, W. R. and Penny, W. L. (1987). "How to Develop a Teacher Rating Instrument."  
*Journal of Higher Education*, 2 (3), pp. 110-118.





ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย



ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

## รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

### ๑. นายสุรสิทธิ์ ไกรสิน

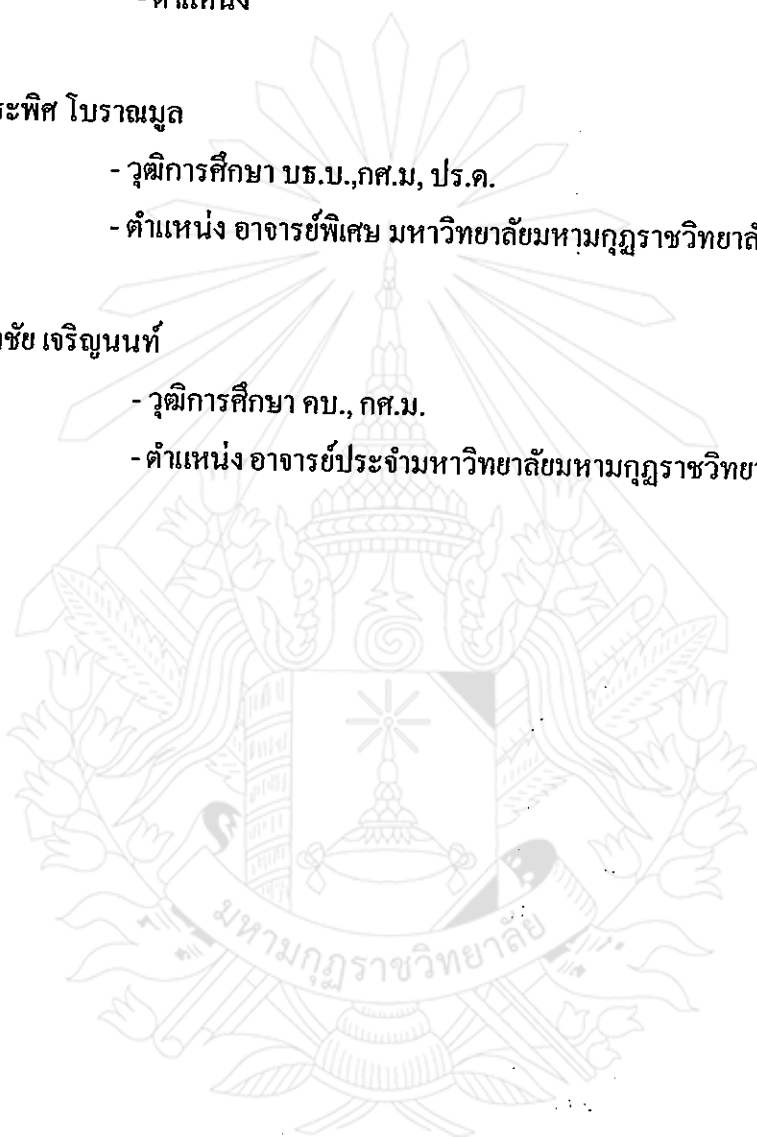
- วุฒิการศึกษา
- ตำแหน่ง

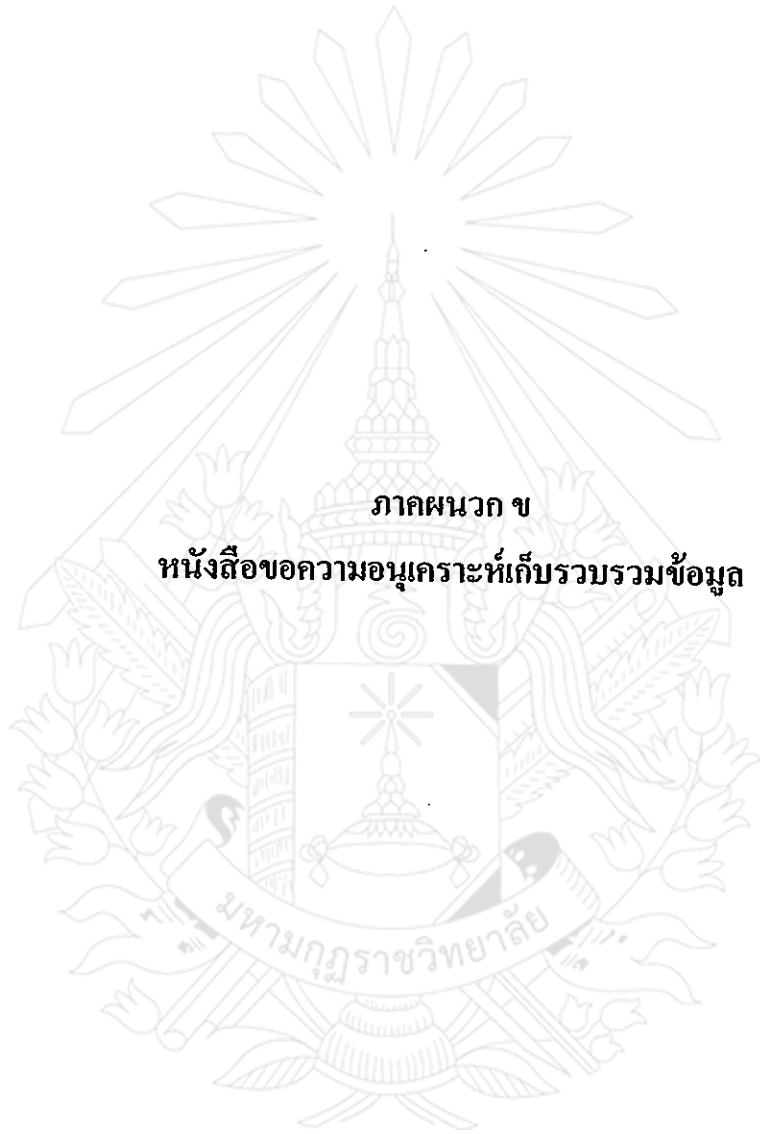
### ๒. ดร.ประพิศ โบราณมูล

- วุฒิการศึกษา บธ.บ., กศ.ม, ปร.ค.
- ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

### ๓. นายธงชัย เจริญนนท์

- วุฒิการศึกษา คบ., กศ.ม.
- ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด





ภาคผนวก ข  
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล





ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๐๖๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย  
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง  
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง  
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านขอนแก่น

ด้วย นางธนวดี โพธิ์ชัยศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลใน โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๓๒๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๖๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// [www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ที่ ศร ๖๐๑๕/ว ๐๖๓



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย  
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง  
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง  
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าบากเหล่าเรือ

ด้วย นางธนวดี โพธิ์ชัยศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลใน โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๓๒๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// [www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๐๖๓



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย  
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง  
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง  
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอดำเนินการขอความร่วมมือ

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแก่นทราย

ด้วย นางธนวดี โพธิ์ชัยศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลใน โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๓๒๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// [www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ที่ ศร ๖๐๑๕/ว ๐๖๓



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย  
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง  
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง  
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเปลือยสามัคคี

ด้วย นางธนวดี โพธิ์ชัยศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอกความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลใน โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อ โปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอนุ โมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร  
  
(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๓๒๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// [www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)



ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๐๖๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย  
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง  
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง  
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี

ด้วย นางธนวดี โพธิ์ชัยศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอกความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลใน โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร ไสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

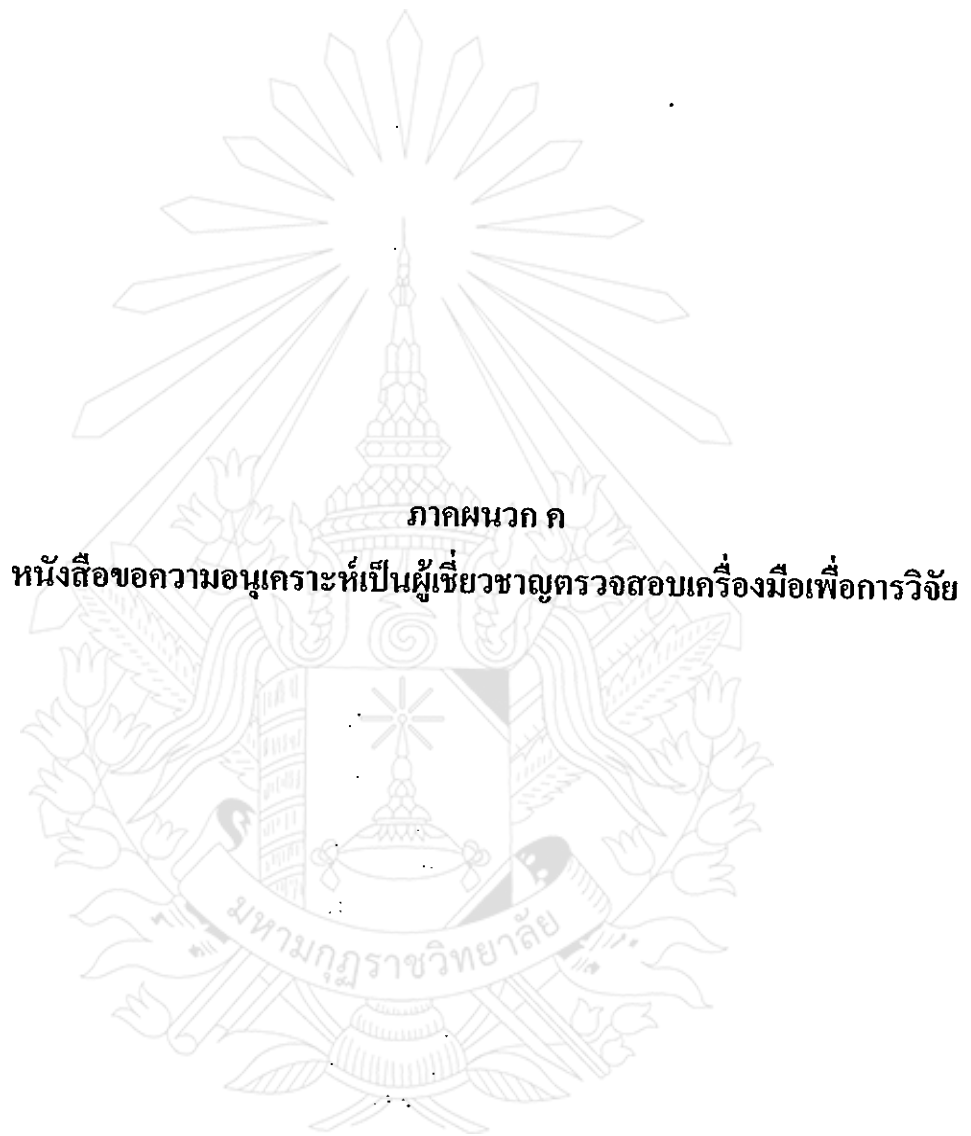
บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๓๒๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// [www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)



ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย



ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๐๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย  
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง  
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง  
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน

ด้วย นางธนวดี โพธิ์ชัยศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาคู่มือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๓๒๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// [www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)



ที่ ศร ๖๐๑๕/ว ๐๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย  
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง  
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง  
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ดร.ประพิศ โบราณมูล

ด้วย นางธนวดี โพธิ์ชัยศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร  
  
(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๓๒๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// [www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)





ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๐๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย  
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง  
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง  
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

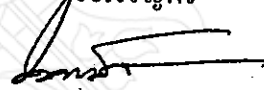
เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายธงชัย เจริญนนท์

ด้วย นางชนวดี โพธิ์ชัยศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอกความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อ โปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร  
  
(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๓๒๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// [www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)



## แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ศึกษา  
เฉพาะกรณีโรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

## คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นสำหรับสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ คำตอบของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการให้บริการ การปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคูคตไผ่ อำเภอคูคต จังหวัดสกลนคร ให้เป็นหน่วยงานที่ให้บริการเป็นเลิศ และคำตอบของท่านจะนำไปวิเคราะห์ผลโดยรวม ไม่มีผลกระทบหรือผูกพันต่อท่าน หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งแต่อย่างใดจึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้ให้คำตอบในการตอบแบบสอบถามอย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริงหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี

๒. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ บัญชีส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ขอขอบคุณในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางธนบดี โพธิ์ชัยศรี

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำ โปรดกาเครื่องหมาย  ลงในช่อง  หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง  
ของท่าน

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

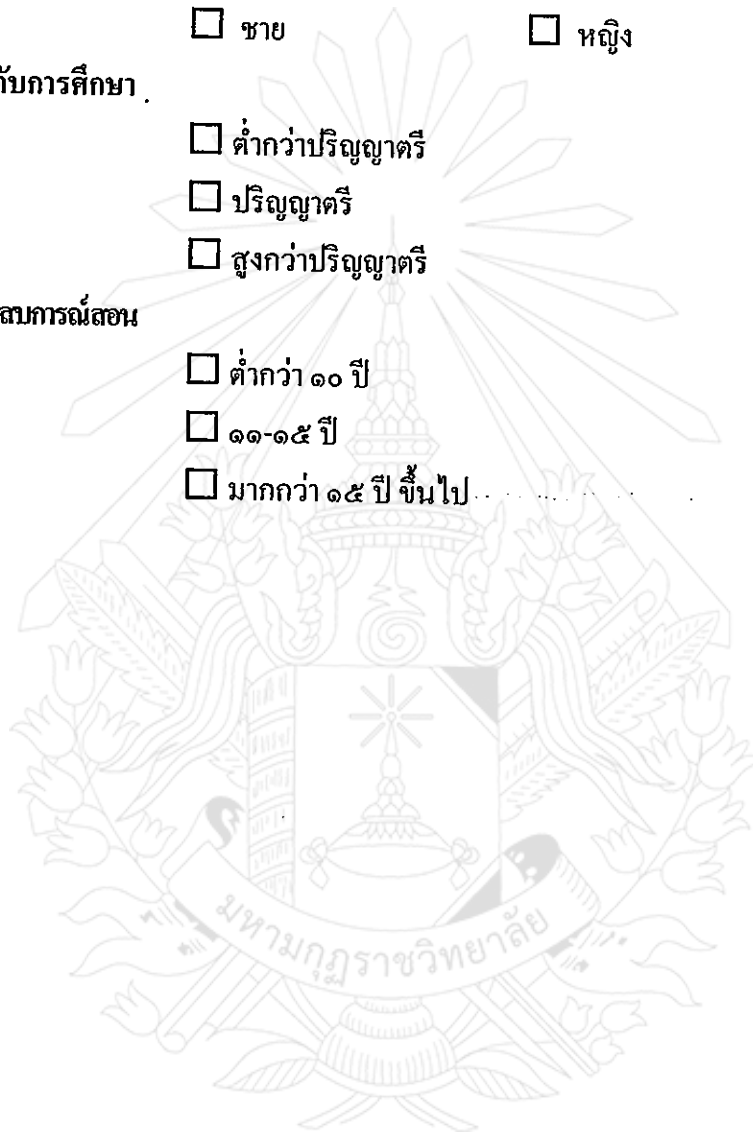
สูงกว่าปริญญาตรี

๓. ประสบการณ์สอน

ต่ำกว่า ๑๐ ปี

๑๑-๑๕ ปี

มากกว่า ๑๕ ปี ขึ้นไป



ตอนที่ ๒ การพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ  
โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

คำแนะนำ กรุณาอ่านข้อความแล้วตอบคำถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เป็นระดับการ  
พัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ  
โรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ลำดับ	การบริหารงาน	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการเข้ารับการฝึกอบรม					
๑.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทำแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๒.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมฟังการบรรยาย เรื่องการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๓.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๔.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการวิจัยในชั้นเรียน					
๕.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการนำเสนอผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๖.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมการบรรยายเรื่องวิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					

ลำดับ	การบริหารงาน	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๗.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม การบริหารจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ					
	<b>ด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้</b>					
๘.	โรงเรียนจัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับเพื่อนครูเรื่องการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็น สำคัญ					
๙.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมสัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ ในเรื่องการวัดผลและ ประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๑๐.	ผู้บริหาร โรงเรียนให้คำปรึกษาปรึกษาหารือกับ เพื่อนครูเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ การเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๑๑.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุม ปรึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ กับชมรมครูเกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็น สำคัญ					
๑๒.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาดูงานนอก สถานที่ ในสถานที่จัดการเรียนการสอน โดยยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๑๓.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมกิจกรรม เกี่ยวกับการศึกษาของชมรมหรือองค์กรครูที่ ส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู					

ลำดับ	การบริหารงาน	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๔.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมประชุมเชิงวิชาการในเรื่องเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อในกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
	<b>ด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม</b>					
๑๕.	โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้เรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากตำรา บทความวารสารวิทยุ รายการโทรทัศน์					
๑๖.	โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้เรื่องเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๑๗.	โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าเรื่องเกี่ยวกับวิธีการผลิต และใช้สื่อในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
	<b>ด้านการรับกรณีพิเศษ</b>					
๑๘.	โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และเพื่อนครู					
๑๙.	โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และเพื่อนครู					
๒๐.	โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศด้านการผลิต และการใช้สื่อในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจากศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และเพื่อนครู					

ลำดับ	การบริหารงาน	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการจัดการเรียนการสอน					
๒๑.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจแนวการจัดการศึกษาการเรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒					
๒๒.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนริเริ่มกิจกรรมของตนเอง โดยเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน					
๒๓.	โรงเรียนสนับสนุนให้เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนให้แก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนสอน เพื่อสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของผู้เรียน					
๒๔.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง					
๒๕.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับครู					
๒๖.	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนที่มีเนื้อหาและกิจกรรมสอดคล้องกับการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๒๗.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์จริงสามารถนำผลการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					



ลำดับ	การบริหารงาน	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน					
๒๘.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูศึกษาและทำความเข้าใจหลักการและวิธีการการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๒๙.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร					
๓๐.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีวิธีการประยุกต์การนำวัสดุในท้องถิ่นมาทำสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๓๑.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๓๒.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีการใช้สื่อในการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติ ฝึกคิดแก้ปัญหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง					
๓๓.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูเลือกใช้สื่อในการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน					
๓๔.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียนการสอน					

ลำดับ	การบริหารงาน	ระดับการดำเนินงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านการวัดผลและประเมินผล					
๓๕.	ครูศึกษา ทำความเข้าใจหลักการและวิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน โดยชี้ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ					
๓๖.	ครูวัดผลและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาทั้งในส่วนกระบวนการและผลงานทั้ง พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย					
๓๗.	ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องไปพร้อมกับการเรียนการสอน					
๓๘.	ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย					
๓๙.	ครูสนับสนุนให้ผู้เรียนนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนของนักเรียน					
๔๐.	ครูนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนกลุ่มขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

๑. ด้านการเข้ารับการฝึกอบรม

.....

.....

.....

๒. ด้านการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้

.....  
.....  
.....

๓. ด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

.....  
.....  
.....

๔. ด้านการรับการนิเทศ

.....  
.....  
.....

๕. ด้านการจัดการเรียนการสอน

.....  
.....  
.....

๖. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

.....  
.....  
.....

๗. ด้านการวัดผลและประเมินผล

.....  
.....  
.....

นางธนบดี โพธิ์ชัยศรี  
ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือ  
กรอกแบบสอบถามเป็นอย่างดี

## ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-สกุล : นางธนวดี โพธิ์ชัยศรี
- วัน/เดือน/ปีเกิด : ๕ พฤษภาคม ๒๕๐๒
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๖๒ หมู่ที่ ๖ ตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
- การศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๑๔ : จบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านแมควิทยาคม
  - พ.ศ. ๒๕๒๐ : จบระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนศรีศิลป์วิทยา
  - พ.ศ. ๒๕๒๗ : จบระดับปริญญาตรี วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
- หน้าที่การงาน
- ปัจจุบัน : ข้าราชการครู  
โรงเรียนบ้านแคนสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ร้อยเอ็ด เขต ๑

